

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

MONETĀRĀS POLITIKAS ĪSTENOŠANA EURO ZONĀ

EUROSISTĒMAS MONETĀRĀS POLITIKAS INSTRUMENTU UN PROCEDŪRU VISPĀRĒJĀ DOKUMENTĀCIJA

PIEMĒRO NO
2012. GADA 1. JANVĀRA

Par autentiskiem uzskatāmi tikai tie Eiropas
Savienības tiesību akti, kas publicēti Eiropas
Savienības Oficiālā Vēstneša papīra izdevumā

II

(Nelegislatīvi akti)

PAMATNOSTĀDNES

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PAMATNOSTĀDNE

(2011. gada 20. septembris)

par Eurosistēmas monetārās politikas instrumentiem un procedūrām

(pārstrādāta versija)

(ECB/2011/14)

(2011/817/ES)

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PADOME,

IR PIEŅĒMUSI ŠO PAMATNOSTĀDNI.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 127. panta 2. punkta pirmo ievilkumu,

ņemot vērā Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtus un jo īpaši to 3.1. panta pirmo ievilkumu un 12.1. pantu, 14.3. pantu un 18.2. pantu, kā arī 20. panta pirmo daļu,

tā kā:

- (1) 2000. gada 31. augusta Pamatnostādne Nr. ECB/2000/7 par Eurosistēmas monetārās politikas instrumentiem un procedūrām ⁽¹⁾ vairākkārt būtiski grozīta ⁽²⁾. Tā kā jāveic turpmāki grozījumi, pamatnostādne skaidrības nolūkā jāpārstrādā.
- (2) Vienotas monetārās politikas panākšana saistīta ar instrumentu un procedūru noteikšanu, kas Eurosistēmā tiks izmantoti, lai šādu politiku vienotā kārtībā īstenotu dalībvalstīs, kuru valūta ir euro.
- (3) Pārbaudīšanas pienākums piemērojams tikai tām normām, kas būtiski mainītas, salīdzinot ar pamatnostādni ECB/2000/7,

⁽¹⁾ OV L 310, 11.12.2000., 1. lpp.

⁽²⁾ Sk. III pielikumu.

1. pants

Eurosistēmas vienotās monetārās politikas ieviešanas principi, instrumenti, procedūras un kritēriji

Vienoto monetāro politiku ievieš saskaņā ar principiem, instrumentiem, procedūrām un kritērijiem, kas izklāstīti šīs pamatnostādnes I un II pielikumā. Nacionālās centrālās bankas (NCB) veic attiecīgus pasākumus monetārās politikas darbību veikšanai saskaņā ar principiem, instrumentiem, procedūrām un kritērijiem, kas minēti šīs pamatnostādnes I un II pielikumā.

2. pants

Pārbaude

Ne vēlāk kā 2011. gada 11. oktobrī NCB nosūta Eiropas Centrālajai bankai (ECB) sīku pārskatu par dokumentiem un līdzekļiem, ar kuru palīdzību tās plāno panākt atbilstību šīs pamatnostādnes normām, kas būtiski mainītas, salīdzinot ar pamatnostādni ECB/2000/7.

3. pants

Atcelšana

1. No 2012. gada 1. janvāra Pamatnostādne ECB/2000/7 tiek atcelta.
2. Norādes uz atcelto pamatnostādni uzskata par norādēm uz šo pamatnostādni.

4. pants

Nobeiguma noteikumi

1. Šī pamatnostādne stājas spēkā divas dienas pēc tās pieņemšanas.

2. Šo pamatnostādni piemēro no 2012. gada 1. janvāra.

5. pants

Adresāti

Šī pamatnostādne ir adresēta visām Eurosistēmas centrālajām bankām.

Frankfurtē pie Mainas, 2011. gada 20. septembrī

ECB Padomes vārdā –

ECB priekšsēdētājs

Jean-Claude TRICHET

1. PIELIKUMS

MONETĀRĀS POLITIKAS ĪSTENOŠANA EURO ZONĀ**Eurosistēmas monetārās politikas instrumentu un procedūru vispārējā dokumentācija**

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS**1. NODAĻA. PĀRSKATS PAR MONETĀRĀS POLITIKAS PRINCIPIEM**

- 1.1. Eiropas Centrālo banku sistēma
 - 1.2. Eurosistēmas mērķi
 - 1.3. Eurosistēmas monetārās politikas instrumenti
 - 1.3.1. Atklātā tirgus operācijas
 - 1.3.2. Pastāvīgās iespējas
 - 1.3.3. Obligātās rezerves
 - 1.4. Darījuma partneri
 - 1.5. Pamatā esošie aktīvi
 - 1.6. Monetārās politikas principu grozījumi
- 2. NODAĻA. ATBILSTOŠIE DARĪJUMA PARTNERI**
- 2.1. Vispārējie atbilstības kritēriji
 - 2.2. Darījumu partneru atlase ātrajām izsolēm un divpusējām operācijām
 - 2.3. Sankcijas darījumu partneru saistību neizpildes gadījumā
 - 2.4. Iespējamie pasākumi piesardzības apsvērumu dēļ vai saistību neizpildes gadījumā
 - 2.4.1. Pasākumi piesardzības apsvērumu dēļ
 - 2.4.2. Pasākumi saistību neizpildes gadījumā
 - 2.4.3. Izvēles pasākumu proporcionāla un nediskriminējoša piemērošana

3. NODAĻA. ATKLĀTĀ TIRGUS OPERĀCIJAS

- 3.1. Reversie darījumi
 - 3.1.1. Vispārīgie apsvērumi
 - 3.1.2. Galvenās refinansēšanas operācijas
 - 3.1.3. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas
 - 3.1.4. Precizējošās reversās operācijas
 - 3.1.5. Strukturālās reversās operācijas
- 3.2. Tiešie darījumi
 - 3.2.1. Instrumenta veids
 - 3.2.2. Juridiskā būtība
 - 3.2.3. Cenu noteikumi

3.2.4. Citas iezīmes

3.3. ECB parāda sertifikātu emisija

3.3.1. Instrumenta veids

3.3.2. Juridiskā būtība

3.3.3. Procentu nosacījumi

3.3.4. Citas iezīmes

3.4. Valūtas mijmaiņas darījumi

3.4.1. Instrumenta veids

3.4.2. Juridiskā būtība

3.4.3. Valūtas un valūtas kursu nosacījumi

3.4.4. Citas iezīmes

3.5. Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste

3.5.1. Instrumenta veids

3.5.2. Juridiskā būtība

3.5.3. Procentu nosacījumi

3.5.4. Citas iezīmes

4. NODAĻA. PASTĀVĪGĀS IESPĒJAS

4.1. Aizdevumu iespēja uz nakti

4.1.1. Instrumenta veids

4.1.2. Juridiskā būtība

4.1.3. Piekļuves nosacījumi

4.1.4. Termiņš un procentu nosacījumi

4.1.5. Iespējas darbības apturēšana

4.2. Noguldījumu iespēja

4.2.1. Instrumenta veids

4.2.2. Juridiskā būtība

4.2.3. Piekļuves nosacījumi

4.2.4. Termiņš un procentu nosacījumi

4.2.5. Iespējas darbības apturēšana

5. NODAĻA. PROCEDŪRAS

5.1. Izsoles procedūras

5.1.1. Vispārīgie apsvērumi

5.1.2. Izsoļu operāciju grafiks

5.1.3. Izsoles operāciju izziņošana

5.1.4. Darījuma partneru izsoles pieteikumu sagatavošana un iesniegšana

5.1.5. Izsoles piešķiruma procedūras

5.1.6. Izsoles rezultātu paziņošana

5.2. Divpusējo operāciju procedūras

5.2.1. Vispārīgi apsvērumi

5.2.2. Tieša sazināšanās ar darījuma partneriem

5.2.3. Ar biržu un tirgus aģentu starpniecību veiktās operācijas

5.2.4. Divpusējo operāciju izziņošana

5.2.5. Operāciju veikšanas dienas

5.3. Norēķinu procedūras

5.3.1. Vispārīgi apsvērumi

5.3.2. Norēķini par atklātā tirgus operācijām

5.3.3. Dienas beigu procedūras

6. NODAĻA. ATBILSTOŠIE AKTĪVI

6.1. Vispārīgie apsvērumi

6.2. Pamatā esošo aktīvu atbilstības specifikācijas

6.2.1. Tirgojamo aktīvu atbilstības kritēriji

6.2.2. Netirgojamo aktīvu atbilstības kritēriji

6.2.3. Atbilstošo aktīvu izmantošanas papildu prasības

6.3. Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma

6.3.1. Darbības joma un elementi

6.3.2. Augstu kredītstandartu noteikšana tirgojamiem aktīviem

6.3.3. Augstu kredītstandartu noteikšana netirgojamiem aktīviem

6.3.4. Kredītnovērtējuma sistēmu atzīšanas kritēriji

6.3.5. Kredītnovērtējuma sistēmu darbības rezultātu kontrole

6.4. Riska kontroles pasākumi

6.4.1. Vispārīgie principi

6.4.2. Riska kontroles pasākumi tirgojamiem aktīviem

6.4.3. Riska kontroles pasākumi netirgojamiem aktīviem

6.5. Pamatā esošo aktīvu novērtēšanas principi

6.5.1. Tirgojamie aktīvi

6.5.2. Netirgojamie aktīvi

6.6. Atbilstošo aktīvu izmantošana pārrobežu darījumos

6.6.1. Centrālo banku korespondentattiecību modelis

6.6.2. Vērtspapīru norēķinu sistēmu savstarpējās saiknes

6.7. Nodrošinājuma, kas nav denominēts euro, pieņemšana neparedzētos gadījumos

7. NODAĻA. OBLIGĀTĀS REZERVES

7.1. Vispārīgie apsvērumi

7.2. Iestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības

7.3. Obligāto rezervju noteikšana

7.3.1. Rezervju bāze un rezervju rādītāji

7.3.2. Rezervju prasību aprēķināšana

7.4. Rezervju turēšana

7.4.1. Izpildes periods

7.4.2. Rezerves

7.4.3. Atlīdzība par rezervēm

7.5. Pārskata sniegšana par rezervju bāzi, tās apstiprināšana un pārbaude

7.6. Obligāto rezervju saistību neizpilde

1. PAPILDINĀJUMS. Monetārās politikas operāciju un procedūru piemēri

2. PAPILDINĀJUMS. Terminu skaidrojums

3. PAPILDINĀJUMS. Darījuma partneru atlase valūtas intervences operācijām un valūtas mijmaiņas darījumiem monetārās politikas mērķiem

4. PAPILDINĀJUMS. Eiropas Centrālās bankas monetārās un banku statistikas pārskatu sniegšanas noteikumi

5. PAPILDINĀJUMS. Eurosistēmas interneta lapas

6. PAPILDINĀJUMS. Procedūras un sankcijas, ko piemēro darījuma partnera saistību nepildīšanas gadījumā

7. PAPILDINĀJUMS. Spēkā esoša nodrošinājuma izveidošana kredītpasībām

Saīsinājumi

CCBM	centrālo banku korespondentattiecību modelis
CRD	Kapitāla prasību direktīva
CVD	centrālais vērtspapīru depozitārijs
EK	Eiropas Kopiena
ECAF	Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma
ECAI	ārējā kredītnovērtējuma iestāde
ECB	Eiropas Centrālā banka
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EEK	Eiropas Ekonomikas kopiena
EKS 95	Eiropas Kontu sistēma 1995
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
ES	Eiropas Savienība
ICAS	iekšējā kredītnovērtējuma sistēma
ICSD	starptautiskais centrālais vērtspapīru depozitārijs
IRB	iekšējā uz kredītreitingiem balstītā sistēma
ISIN	Starptautiskais vērtspapīru identifikācijas numurs
MFI	monetārā finanšu iestāde
NCB	nacionālā centrālā banka
NV	neizpildes varbūtība
VSU	valsts sektora uzņēmums
RMBD	neliela apjoma ar hipotēku nodrošināts parāda instruments
RT	reitinga instruments
RTGS	reālā laika bruto norēķini
SSS	vērtspapīru norēķinu sistēma
TARGET	Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma, kas noteikta Pamatnostādnē ECB/2005/16
TARGET2	Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma, kas noteikta Pamatnostādnē ECB/2007/2
PVKIU	pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmums

Ievads

Šis dokuments sniedz Eurosistēmas vienotās monetārās politikas darbības principus euro zonā. Dokuments, kas veido daļu no Eurosistēmas monetārās politikas instrumentu un procedūru tiesiskā pamata, ir Eurosistēmas monetārās politikas instrumentu un procedūru "Vispārējā dokumentācija" un īpaši paredzēts, lai darījuma partneriem sniegtu nepieciešamo informāciju saistībā ar Eurosistēmas monetārās politikas principiem.

Vispārējā dokumentācija pati par sevi nepiešķir tiesības un nerada saistības darījuma partneriem. Eurosistēmas un tās darījuma partneru tiesiskās attiecības nosaka attiecīgi līgumi vai reglamentējoši noteikumi.

Šim dokumentam ir septiņas nodaļas. Pārskats par Eurosistēmas monetārās politikas darbības principiem sniegts 1. nodaļā. 2. nodaļā raksturoti Eurosistēmas monetārās politikas operācijās iesaistīto darījuma partneru atbilstības kritēriji. Atklātā tirgus operācijas aprakstītas 3. nodaļā, bet darījuma partneriem pieejamās pastāvīgās iespējas – 4. nodaļā. Monetārās politikas operācijās piemērotās procedūras aplūkotas 5. nodaļā. 6. nodaļā noteikti monetārās politikas operāciju pamatā esošo aktīvu atbilstības kritēriji. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma raksturota 7. nodaļā.

Pielikumi sniedz monetārās politikas operāciju piemērus, terminu skaidrojumu, Eurosistēmas valūtas intervences operāciju darījuma partneru atlases kritērijus, raksturo Eiropas Centrālās bankas naudas un banku darbības statistisko datu iesniegšanas sistēmu, sniedz Eurosistēmas interneta lapu adresu sarakstu, apraksta procedūras un sankcijas, ko piemēro darījuma partneru saistību neizpildes gadījumā, un papildu juridiskās prasības, lai izveidotu spēkā esošu nodrošinājumu kredīprasībām, kas Eurosistēmā tiek izmantotas kā nodrošinājums.

1. NODAĻA

PĀRSKATS PAR MONETĀRĀS POLITIKAS PRINCIPIEM

1.1. Eiropas Centrālo banku sistēma

Eiropas Centrālo banku sistēmu (ECBS) veido Eiropas Centrālā banka (ECB) un ES dalībvalstu centrālās bankas ⁽¹⁾. ECBS veic darbības saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem (tālāk tekstā – “ECBS Statūti”). ECBS pārvalda ECB lēmēj institūcijas. Tādējādi ECB Padome atbild par monetārās politikas formulēšanu, bet Valde pilnvarota īstenot monetāro politiku saskaņā ar Padomes pieņemtajiem lēmumiem un pamatnostādnēm. Ciktāl tiek uzskatīts par iespējamu un atbilstošu, kā arī lai nodrošinātu darbības efektivitāti, ECB vērsas pie NCB ⁽²⁾, lai tiktu veiktas operācijas, kas ir daļa no Eurosistēmas uzdevumiem. Ja nepieciešams monetārās politikas īstenošanai, NCB var sniegt individuālu informāciju Eurosistēmas dalībniekiem, piemēram, darbības datus, kas attiecas uz darījuma partneriem, kas piedalās Eurosistēmas operācijās ⁽³⁾. Eurosistēmas monetārās politikas operācijas tiek veiktas saskaņā ar vienādiem nosacījumiem visās dalībvalstīs ⁽⁴⁾.

1.2. Eurosistēmas mērķi

Eurosistēmas galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti, kā noteikts Līguma 127. panta 1. punktā. Nekaitējot tās galvenajam mērķim – cenu stabilitātei –, Eurosistēmai jāatbalsta Savienības vispārējā ekonomiskā politika. Ūstenojot šos mērķus, Eurosistēmai jādarbojas saskaņā ar atklātā tirgus ekonomikas principu, kas paredz brīvu konkurenci, veicinot efektīvu resursu sadali.

1.3. Eurosistēmas monetārās politikas instrumenti

Lai sasniegtu savus mērķus, Eurosistēmas rīcībā ir vairāki monetārās politikas instrumenti; Eurosistēma veic atklātā tirgus operācijas, piedāvā pastāvīgās iespējas un pieprasa kredītiestādēm izveidot obligātās rezerves Eurosistēmas kontos.

1.3.1. Atklātā tirgus operācijas

Atklātā tirgus operācijām ir svarīga nozīme Eurosistēmas monetārajā politikā, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un informētu par monetārās politikas nostāju. Atklātā tirgus operāciju veikšanai Eurosistēmai pieejami pieci instrumentu veidi. Nozīmīgākais instruments ir *reversie darījumi* (atpirkšanas līgumu vai nodrošinātu aizņēmumu veidā). Eurosistēma var izmantot arī *tiešos darījumus*, *ECB parāda sertifikātu emisiju*, *valūtas mijmaiņas darījumus* un *noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaisti*. Atklātā tirgus operācijas veic pēc ECB iniciatīvas, ECB arī pieņem lēmumu par izmantojamā instrumenta izvēli un nosaka tā izmantošanas nosacījumus. Šīs operācijas var veikt, izmantojot standartizsoles, ātrās izsoles vai divpusējas procedūras ⁽⁵⁾. Pēc to mērķiem, regularitātes un procedūrām Eurosistēmas atklātā tirgus operācijas var iedalīt šādās četrās kategorijās (sk. arī 1. tabulu):

- a) *galvenās refinansēšanas operācijas* ir regulāri likviditāti palielinošie reversie nedēļas darījumi, parasti ar termiņu 1 nedēļa. Šīs operācijas veic NCB, izmantojot standartizsoles. Galvenajām refinansēšanas operācijām ir izšķiroša nozīme Eurosistēmas atklātā tirgus operāciju mērķu sasniegšanā;
- b) *ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas* ir likviditāti palielinošie reversie mēneša darījumi, parasti ar termiņu 3 mēneši. Šo operāciju mērķis ir nodrošināt darījuma partneriem papildu ilgāka termiņa refinansēšanu, un tās veic NCB, izmantojot standartizsoles. Parasti Eurosistēma neparedz izmantot šīs operācijas kā signālus tirgum, tāpēc tās īsteno, piemērojot piedāvātās likmes;
- c) *precizējošās operācijas* veic uz *ad hoc* pamata, lai pārvaldītu likviditāti un ietekmētu procentu likmju virzību, īpaši – lai mazinātu neparedzētu likviditātes svārstību izraisīto ietekmi uz procentu likmēm tirgū. Precizējošās operācijas var veikt rezervju prasību izpildes perioda pēdējā dienā, lai novērstu likviditātes nesabalansētību,

⁽¹⁾ Jāatzīmē, ka to ES dalībvalstu centrālās bankas, kuru valūta nav euro, saglabā savas tiesības monetārās politikas jomā saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem un tādējādi nav iesaistītas vienotās monetārās politikas īstenošanā.

⁽²⁾ Visā dokumentā termins “NCB” attiecas uz to dalībvalstu nacionālajām centrālajām bankām, kuru valūta ir euro.

⁽³⁾ Saskaņā ar ECBS Statūtu 37. pantu uz šādu informāciju attiecas dienesta noslēpuma pienākums.

⁽⁴⁾ Visā dokumentā termins “dalībvalsts” attiecas uz dalībvalsti, kuras valūta ir euro.

⁽⁵⁾ Dažādās procedūras Eurosistēmas atklātā tirgus operāciju veikšanai, t. i., standartizsoles, ātrās izsoles un divpusējās procedūras, noteiktas 5. nodaļā. Standartizsoles veic, ilgākais, 24 stundu laikā no izsoles izsludināšanas līdz piešķiruma rezultātu apstiprināšanai. Visi darījuma partneri, kas atbilst 2.1. sadaļā minētajiem vispārējiem atbilstības kritērijiem, var piedalīties standartizsolēs. Ātrās izsoles parasti veic 90 minūšu laikā. Eurosistēma var izvēlēties ierobežotu darījuma partneru skaitu dalībai ātrajās izsolēs. Termins “divpusējās procedūras” attiecas uz jebkuru gadījumu, kad Eurosistēma veic darījumu ar vienu vai vairākiem darījuma partneriem, neizmantojot izsoles procedūras. Divpusējās procedūras ietver operācijas, ko veic ar biržu vai tirgus aģentu starpniecību.

kas, iespējams, uzkrājusies kopš pēdējās galvenās refinansēšanas operācijas norēķiniem. Precizējošās operācijas galvenokārt veic kā reversos darījumus, taču tās var veikt arī kā valūtas mijmaiņas darījumus vai noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistes veidā. Precizējošās operācijās izmantotos instrumentus un procedūras pielāgo darījumu veidiem un konkrētajiem operāciju mērķiem. Precizējošās operācijas parasti veic NCB, izmantojot ātrās izsoles vai divpusējās procedūras. ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības pašai veikt precizējošās divpusējās operācijas;

- d) turklāt Eurosistēma var izmantot arī *strukturālās operācijas*, emitējot ECB parāda sertifikātus, veicot reversos darījumus un tiešos darījumus. Šīs operācijas veic tad, ja ECB vēlas korigēt Eurosistēmas strukturālo pozīciju attiecībā pret finanšu sektoru (regulāri vai neregulāri). Strukturālās operācijas reverso darījumu un parāda instrumentu emisijas veidā īsteno NCB ar standartizsoļu palīdzību. Strukturālās operācijas tiešo darījumu veidā parasti veic NCB ar divpusējo procedūru palīdzību. ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības pašai veikt strukturālās operācijas.

1.3.2. Pastāvīgās iespējas

Pastāvīgo iespēju mērķis ir palielināt un mazināt likviditāti uz nakti, norādīt uz monetārās politikas vispārējo nostāju un noteikt tirgus procentu likmju uz nakti robežu. Atbilstošajiem darījuma partneriem pēc pašu iniciatīvas pieejamas divas pastāvīgās iespējas ar noteikumu, ka tiek ievēroti noteikti operacionālās piekļuves nosacījumi (sk. arī 1. tabulu):

- a) darījuma partneri var izmantot *aizdevumu iespēju uz nakti*, lai no NCB uz nakti saņemtu līdzekļus pret atbilstošiem aktīviem. Normālos apstākļos nav kredītlimitu vai citu ierobežojumu, kas regulētu darījuma partneru piekļuvi šai iespējai, izņemot prasību nodrošināt pietiekamus pamatā esošos aktīvus. Maksimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti parasti nepārsniedz aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi;
- b) darījuma partneri var izmantot *noguldījumu iespēju* noguldījumiem uz nakti NCB. Normālos apstākļos nav noguldījumu limita vai citu ierobežojumu, kas regulētu darījuma partneru piekļuvi šai iespējai. Minimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti parasti nav zemāka par noguldījumu iespējas procentu likmi.

Pastāvīgās iespējas decentralizēti pārvalda NCB.

1.3.3. Obligātās rezerves

Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma attiecas uz euro zonas kredītiestādēm, un tās mērķis galvenokārt ir naudas tirgus procentu likmju stabilizēšana un strukturāla likviditātes deficīta radišana (vai palielināšana). Katras iestādes obligāto rezervju apjoms tiek noteikts atbilstoši tās bilances sastāvdaļām. Lai sasniegtu mērķi – stabilizētu procentu likmes –, Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma ļauj iestādēm izmantot rezervju vidējā atlikuma nosacījumu. Rezervju prasību izpildi nosaka, pamatojoties uz iestādes dienas vidējo rezervju konta atlikumu rezervju prasību izpildes periodā. Atlīdzība iestādei par obligāto rezervju turēšanu tiek maksāta saskaņā ar Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.

1. tabula

Eurosistēmas monetārās politikas operācijas

Monetārās politikas operācijas	Darījumu veidi		Termiņš	Biežums	Procedūra
	Likviditātes palielināšana	Likviditātes samazināšana			
Atklātā tirgus operācijas					
Galvenās refinansēšanas operācijas	Reversie darījumi	—	1 nedēļa	Katru nedēļu	Standartizsoles
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	Reversie darījumi	—	3 mēneši	Katru mēnesi	Standartizsoles
Precizējošās operācijas	Reversie darījumi Valūtas mijmaiņas darījumi	Reversie darījumi Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste Valūtas mijmaiņas darījumi	Nestandardizēts	Neregulāri	Ātrās izsoles Divpusējas procedūras

Monetārās politikas operācijas	Darījumu veidi		Termiņš	Biezums	Procedūra
	Likviditātes palielināšana	Likviditātes samazināšana			
Strukturālās operācijas	Reversie darījumi	ECB parāda sertifikātu emisija	Standartizēts/nestandartizēts	Regulāri un neregulāri	Standartizsoles
	Tiešā pirkšana	Tiešā pārdošana	—	Neregulāri	Divpusējas procedūras

Pastāvīgās iespējas

Aizdevumu iespēja uz nakti	Reversie darījumi	—	Uz nakti	Pieklūve pēc darījuma partneru ieskatiem
Noguldījumu iespēja	—	Noguldījumi	Uz nakti	Pieklūve pēc darījuma partneru ieskatiem

1.4. Darījuma partneri

Eurosistēmas monetārās politikas principi formulēti tā, lai nodrošinātu plaša darījuma partneru loka dalību. Iestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības saskaņā ar ECBS Statūtu 19.1. pantu, var izmantot pastāvīgās iespējas un piedalīties atklātā tirgus operācijās, izmantojot standartizsoles un tiešos darījumus. Eurosistēma var izvēlēties ierobežotu darījuma partneru skaitu dalībai precizējošajās operācijās. Valūtas mijmaiņas darījumos, ko veic monetārās politikas mērķiem, iesaista aktīvus valūtas tirgus dalībniekus. Darījuma partneru loks šajās operācijās ir ierobežots – piedalās vienīgi tās Eurosistēmas valūtas intervences operācijām izraudzītās iestādes, kuras dibinātas euro zonā.

Uzskata, ka darījuma partneriem ir zināmi visi pienākumi, ko tiem uzliek nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas tiesību akti, un darījuma partneri tos pilda.

1.5. Pamatā esošie aktīvi

Saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu visām Eurosistēmas kredītooperācijām (t. i., likviditāti palielinošajām monetārās politikas operācijām un dienas ietvaros izsniegtajam kredītam) jābūt atbilstošam nodrošinājumam. Eurosistēma savu operāciju nodrošinājumam pieņem dažādus pamatā esošos aktīvus. Eurosistēma izveidojusi vienotu atbilstošā nodrošinājuma sistēmu, kas kopīga visām Eurosistēmas kredītooperācijām (tā tiek saukta arī par “vienoto sarakstu”). 2007. gada 1. janvārī šī vienotā sistēma aizstāja divu līmeņu sistēmu, kas tika izmantota kopš Ekonomikas un monetārās savienības trešā posma sākuma. Vienotajā sistēmā iekļauti tirgojami un netirgojami aktīvi, kas atbilst vienotiem Eurosistēmas noteiktiem atbilstības kritērijiem visā euro zonā. Attiecībā uz aktīvu kvalitāti un to atbilstību dažādiem Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veidiem starp tirgojamiem un netirgojamiem aktīviem nav atšķirību, izņemot to, ka netirgojamos aktīvus Eurosistēma neizmanto tiešajos darījumos. Visus atbilstošos aktīvus var izmantot pārrobežu darījumos, lietojot centrālo banku korespondentattiecību modeli (CCBM) vai tirgojamu aktīvu gadījumā – Savienības vērtspapīru norēķinu sistēmu (SSS) atbilstošas saiknes.

1.6. Monetārās politikas principu grozījumi

ECB Padome jebkurā laikā var mainīt Eurosistēmas monetārās politikas operāciju instrumentus, nosacījumus, kritērijus un procedūras.

2. NODAĻA**ATBILSTOŠIE DARĪJUMA PARTNERI****2.1. Vispārējie atbilstības kritēriji**

Eurosistēmas monetārās politikas operāciju darījuma partneriem jāatbilst noteiktiem atbilstības kritērijiem⁽⁶⁾. Šie kritēriji noteikti, lai plašam iestāžu lokam nodrošinātu piekļuvi Eurosistēmas monetārās politikas operācijām, veicinot vienlīdzīgu attieksmi pret iestādēm visā euro zonā un nodrošinot to, ka darījuma partneri ievēro noteiktas darbības un piesardzības prasības:

⁽⁶⁾ Tiešajos darījumos darījuma partneru loks *a priori* netiek ierobežots.

- a) vienīgi tās iestādes, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma, kas noteikta saskaņā ar ECBS Statūtu 19.1. pantu, var būt darījuma partneres. Iestādes, kuras atbrīvotas no saistībām Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmā (sk. 7.2. sadaļu), nevar kļūt par darījuma partnerēm Eurosistēmas pastāvīgajās iespējās un atklātā tirgus operācijās;
- b) darījuma partneriem jābūt finansiāli stabiliem. Tiem obligāti jāpiemēro vismaz viena no Savienības/EEZ saskaņotās uzraudzības formām, un to veic valsts iestādes ⁽⁷⁾. Ņemot vērā to īpašo statusu Savienības tiesībās, kā darījuma partneres var pieņemt finansiāli stabilas iestādes Līguma 123. panta 2. punkta izpratnē, uz kurām attiecas uzraudzība, kas līdzvērtīga kompetento valsts iestāžu veiktajai uzraudzībai. Kā darījuma partneres var pieņemt arī finansiāli stabilas iestādes, uz kurām attiecas nesaskaņota kompetento valsts iestāžu uzraudzība, kuras līmenis ir līdzvērtīgs Savienības/EEZ saskaņotajai uzraudzībai, piemēram, euro zonā reģistrētas tādu iestāžu filiāles, kuras reģistrētas ārpus EEZ;
- c) darījuma partneriem jāatbilst visiem darbības kritērijiem, ko paredz attiecīgie līgumi vai reglamentējošie nosacījumi, ko piemēro attiecīgā NCB (vai ECB), lai nodrošinātu efektīvu Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanu.

Minētie vispārējie atbilstības kritēriji visā euro zonā ir vienādi. Iestādes, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem, var:

- a) piekļūt Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām un
- b) piedalīties Eurosistēmas atklātā tirgus operācijās, ko veic, īstenojot standartizsoles.

Iestāde var piekļūt Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām un atklātā tirgus operācijām, ko veic, īstenojot standartizsoles, tikai ar tās dalībvalsts NCB starpniecību, kurā iestāde reģistrēta. Ja iestādei ir institūti (galvenais birojs vai filiāles) vairāk nekā vienā dalībvalstī, katram institūtam ir piekļuve šīm operācijām ar tās dalībvalsts NCB starpniecību, kurā tā reģistrēta, kaut arī pieteikumus izsolei var iesniegt tikai viens institūts (vai nu galvenais birojs, vai izraudzītā filiāle) katrā dalībvalstī.

2.2. Darījumu partneru atlase ātrajām izsolēm un divpusējām operācijām

Tiešajos darījumos darījuma partneru loks *a priori* netiek ierobežots.

Valūtas mijmaiņas darījumos, ko veic monetārās politikas mērķiem, darījuma partneriem jāspēj efektīvi veikt liela apjoma valūtas operācijas jebkuros tirgus apstākļos. Valūtas mijmaiņas darījuma partneru loks atbilst to darījuma partneru lokam, kuri reģistrēti euro zonā un izraudzīti Eurosistēmas valūtas intervences operācijām. Kritēriji un procedūras, ko piemēro darījuma partneru atlasei ārvalstu valūtas intervences operācijām, sniegti 3. pielikumā.

Citām operācijām, kas pamatojas uz ātrajām izsolēm un divpusējām procedūrām (precizējošajiem reversajiem darījumiem un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaisti), katra NCB izvēlas darījuma partneru grupu no tām dalībvalstīs reģistrētajām iestādēm, kuras atbilst darījuma partneru vispārējiem atbilstības kritērijiem. Tādējādi aktivitāte naudas tirgū ir galvenais izvēles kritērijs. Citi kritēriji, kurus varētu ņemt vērā, ir, piemēram, tirgus operāciju nodaļas efektivitāte un tas, cik ievērojami ir izsolē potenciāli piedāvājamie aktīvi.

Ātrajās izsolēs un divpusējās operācijās NCB sadarbojas ar tiem darījuma partneriem, kuri iekļauti to attiecīgajās precizējošo operāciju darījuma partneru grupās. Ātrās izsoles un divpusējās operācijas var veikt arī ar plašāku darījuma partneru loku.

ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības pašai veikt precizējošās divpusējās operācijas. Ja ECB būtu jāveic divpusējās operācijas, darījuma partneru atlasi šādos gadījumos veiktu ECB, piemērojot rotācijas principu tiem darījuma partneriem euro zonā, kuri tiesīgi piedalīties ātrajās izsolēs un divpusējās operācijās, lai nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi.

2.3. Sankcijas darījumu partneru saistību neizpildes gadījumā

Iestādēm, kas nepilda no ECB regulām un lēmumiem saistībā ar obligāto rezervju piemērošanu izrietošās saistības, ECB piemēro sankcijas saskaņā ar Padomes 1998. gada 23. novembra Regulu (EK) Nr. 2532/98 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas ⁽⁸⁾, Eiropas Centrālās bankas 1999. gada 23. septembra Regulu (EK) Nr. 2157/1999 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas (ECB/1999/4) ⁽⁹⁾, Padomes 1998. gada 23. novembra Regulu (EK) Nr. 2531/98 par obligāto rezervju piemērošanu, ko veic Eiropas Centrālā banka ⁽¹⁰⁾, un Eiropas Centrālās bankas 2003. gada 12. septembra Regulu (EK) Nr. 1745/2003 par

⁽⁷⁾ Kredītiestāžu saskaņotā uzraudzība balstās uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvu 2006/48/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (OV L 177, 30.6.2006., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ OV L 318, 27.11.1998., 4. lpp.

⁽⁹⁾ OV L 264, 12.10.1999., 21. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV L 318, 27.11.1998., 1. lpp.

obligāto rezervju piemērošanu (ECB/2003/9) ⁽¹¹⁾. Atbilstošās sankcijas un to piemērošanas kārtība izklāstīta minētajās regulās. Turklāt, ja pieļauti nopietni obligāto rezervju prasību pārkāpumi, Eurosistēma var pārtraukt darījuma partneru dalību atklātā tirgus operācijās.

Saskaņā ar līgumiem vai regulējošiem nosacījumiem, ko piemēro attiecīgā NCB (vai ECB), Eurosistēmai ir tiesības piemērot un tā piemēros darījuma partneriem finansiālus sodus vai pārtrauks darījuma partneru dalību atklātā tirgus operācijās, ja darījuma partneri nepildīs saistības, kas izriet no līgumiem vai regulējošiem nosacījumiem, kurus piemēro NCB (vai ECB), kā norādīts tālāk.

Tas attiecas uz a) izsoles noteikumu pārkāpumiem, ja darījuma partneris nevar pārvest pietiekamu pamatā esošo aktīvu vai skaidrās naudas daudzumu ⁽¹²⁾, lai (norēķinu dienā) norēķinātos vai sniegtu nodrošinājumu līdz operācijas termiņam, izmantojot attiecīgu papildu nodrošinājumu, par līdzekļiem, kas tam piešķirti likviditāti palielināšanā operācijā, vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamu skaidrās naudas daudzumu, lai veiktu norēķinu par tam piešķirto summu likviditāti samazinošās operācijās, un b) divpusējo darījumu pārkāpumiem, ja darījuma partneris nevar nodrošināt pietiekamu atbilstošo pamatā esošo aktīvu apjomu vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamu skaidrās naudas daudzumu, lai veiktu norēķinu par divpusējo darījumu līgumsummu, vai ja tas nevar iesniegt nodrošinājumu par divpusējā darījuma atlikumu līdz darījuma beigu termiņam, izmantojot attiecīgu papildu nodrošinājumu.

Tas attiecas arī uz gadījumiem, ja darījuma partneris neievēro: a) pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumus (ja darījuma partneris izmanto aktīvus, kas ir vai ir kļuvuši neatbilstoši, vai ja šis darījuma partneris tos nevar izmantot, piemēram, tāpēc, ka starp emitentu/garantijas devēju un darījuma partneri ir ciešas saiknes vai tie ir identiski), un b) noteikumus par dienas beigu procedūrām un piekļuves nosacījumus aizdevumu iespējai uz nakti (ja darījuma partneris, kam dienas beigās ir negatīva norēķinu konta bilance, neievēro nosacījumus attiecībā uz piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti).

Turklāt darbības apturēšanu, ko piemēro darījuma partnerim, kurš nepilda saistības, var piemērot tās pašas iestādes filiālēm, kas reģistrētas citās dalībvalstīs. Ja kā ārkārtas pasākums darbības apturēšana piemērota sakarā ar pārkāpuma smagumu, par ko liecina, piemēram, tā biežums vai ilgums, darījuma partnerim uz noteiktu laiku var liegt dalību jebkādās monetārās politikas operācijās nākotnē.

Finansiālos sodus, ko piemēro NCB, ja pieļauti pārkāpumi attiecībā uz izsoļu noteikumiem, divpusējiem darījumiem, pamatā esošajiem aktīviem, dienas beigu procedūrām vai piekļuves nosacījumiem aizdevumu iespējai uz nakti, aprēķina pēc iepriekš noteiktas soda procentu likmes (kā norādīts 6. papildinājumā).

2.4. Iespējamie pasākumi piesardzības apsvērumu dēļ vai saistību neizpildes gadījumā

2.4.1. Pasākumi piesardzības apsvērumu dēļ

Piesardzības apsvērumu dēļ Eurosistēma var veikt šādus pasākumus:

- a) saskaņā ar attiecīgās NCB vai ECB piemērotajiem līgumiem vai reglamentējošajiem noteikumiem Eurosistēma var apturēt, ierobežot vai izbeigt individuāla darījuma partnera piekļuvi monetārās politikas instrumentiem;
- b) Eurosistēma var atteikt darījuma partneru Eurosistēmas kredītooperācijām kā nodrošinājumu sniegtos aktīvus, ierobežot to izmantošanu vai piemērot papildu diskontus.

2.4.2. Pasākumi saistību neizpildes gadījumā

Eurosistēma var apturēt, ierobežot vai izbeigt piekļuvi monetārās politikas operācijām darījuma partneriem, kas nepilda saistības, saskaņā ar NCB piemērotajiem līgumiem vai reglamentējošajiem noteikumiem.

2.4.3. Izvēles pasākumu proporcionāla un nediskriminējoša piemērošana

Visus izvēles pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu piesardzīgu riska pārvaldību, Eurosistēma piemēro un to lielumu nosaka proporcionāli un nediskriminējoši. Jebkurš izvēles pasākums, kas veikts attiecībā uz individuālu darījuma partneri, ir pienācīgi jāpamato.

3. NODAĻA

ATKLĀTĀ TIRGUS OPERĀCIJAS

Atklātā tirgus operācijām ir svarīga nozīme Eurosistēmas monetārajā politikā. Tās izmanto, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un informētu par monetārās politikas nostāju. Atkarībā no to mērķiem, regularitātes un procedūrām Eurosistēmas atklātā tirgus operācijas var iedalīt četrās kategorijās: galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas, precizējošās operācijas un strukturālās operācijas. Attiecībā uz izmantotajiem instrumentiem reversie darījumi ir galvenais Eurosistēmas atklātā tirgus instruments, un to var izmantot visās četrās operāciju

⁽¹¹⁾ OV L 250, 2.10.2003., 10. lpp.

⁽¹²⁾ Vajadzības gadījumā – attiecībā uz papildus nodrošinājuma pieprasījumiem.

kategorijās, bet ECB parāda sertifikātus var izmantot strukturālajās likviditāti samazinošajās operācijās. Strukturālās operācijas var veikt arī, izmantojot tiešos darījumus, t. i., pirkšanu un pārdošanu. Turklāt Eurosistēmai precizējošo operāciju veikšanai pieejami divi citi instrumenti: valūtas mijmaiņas darījumi un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste. Turpmākajās sadaļās detalizēti izklāstītas dažādo Eurosistēmā izmantoto atklātā tirgus instrumentu raksturīgās iezīmes.

3.1. **Reversie darījumi**

3.1.1. *Vispārīgie apsvērumi*

3.1.1.1. Instrumenta veids

Reversie darījumi attiecas uz operācijām, kurās Eurosistēma pērk vai pārdod atbilstošos aktīvus saskaņā ar atpirkšanas līgumiem vai veic kredītēšanas operācijas pret atbilstošo aktīvu nodrošinājumu. Reversie darījumi tiek izmantoti galvenajās refinansēšanas operācijās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās. Turklāt Eurosistēma var izmantot reversos darījumus strukturālajās un precizējošajās operācijās.

3.1.1.2. Juridiskā būtība

NCB var veikt reversos darījumus vai nu atpirkšanas līgumu veidā (t. i., īpašuma tiesības uz aktīvu pāriet kreditoram, bet puses vienojas veikt reverso darījumu, kādā brīdī nākotnē nododot aktīvu atpakaļ debitoram), vai arī kā nodrošinātus aizdevumus (t. i., tiek piešķirtas realizējamas īpašuma tiesības attiecībā uz aktīviem, bet, ja parādsaistības tiek nokārtotas, īpašuma tiesības uz aktīvu saglabā debitors). Detalizēti nosacījumi reversajiem darījumiem, kuru pamatā ir atpirkšanas līgumi, izklāstīti līguma noteikumos, ko piemēro attiecīgā NCB (vai ECB). Attiecībā uz reversajiem darījumiem, kuru pamatā ir ar ķīlu nodrošināti aizdevumi, ņem vērā dažādas procedūras un formalitātes, kas dažādās jurisdikcijās nepieciešamas, lai nodibinātu un pēc tam īstenotu attiecīgās īpašuma tiesības uz nodrošinājumu (piemēram, ķīlu, cesiju vai apgrūtinājumu).

3.1.1.3. Procentu nosacījumi

Starpība starp pirkšanas cenu un atpirkšanas cenu atpirkšanas līgumā atbilst procentiem, kas jāmaksā par aizņēmuma vai aizdevuma summu operācijas termiņa laikā, t. i., atpirkšanas cenā iekļauts attiecīgais procentu maksājums. Procentu likmi reversajiem darījumiem nodrošināta aizdevuma veidā nosaka, kredīta summai operācijas termiņā piemērojot noteiktu procentu likmi. Procentu likme, ko piemēro Eurosistēmas reversajām atklātā tirgus operācijām, ir vienkārša procentu likme saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360".

3.1.2. *Galvenās refinansēšanas operācijas*

Galvenās refinansēšanas operācijas ir svarīgākās Eurosistēmas veiktās atklātā tirgus operācijas, kurām ir izšķiroša nozīme, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un informētu par monetārās politikas nostāji.

Galveno refinansēšanas operāciju iezīmes var būt šādas:

- a) tās ir likviditāti palielinošas reversās operācijas;
- b) tās veic regulāri katru nedēļu ⁽¹³⁾;
- c) parasti to termiņš ir 1 nedēļa ⁽¹⁴⁾;
- d) tās decentralizēti veic NCB;
- e) tās veic ar standartizētu palīdzību (kā noteikts 5.1. sadaļā);
- f) visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem (kā noteikts 2.1. sadaļā), var iesniegt izsoles pieteikumus galvenajām refinansēšanas operācijām; un
- g) kā pamatā esošos aktīvus galvenajām refinansēšanas operācijām var izmantot gan tirgojamās, gan netirgojamās aktīvus (kā noteikts 6. nodaļā).

3.1.3. *Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas*

Eurosistēma veic arī regulāras refinansēšanas operācijas, kuru termiņš parasti ir 3 mēneši un kuras paredzētas, lai finanšu sektoram nodrošinātu papildu ilgāka termiņa refinansējumu. Parasti Eurosistēma neparedz izmantot šīs operācijas kā signālus tirgum, tāpēc tās īsteno, piemērojot piedāvātās procentu likmes. Tādējādi ilgāka termiņa

⁽¹³⁾ Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas veic saskaņā ar Eurosistēmas iepriekš paziņoto izsoļu kalendāru (sk. arī 5.1.2. sadaļu), kas atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. papildinājumu).

⁽¹⁴⁾ Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju termiņi dažkārt var mainīties arī atkarībā no dalībvalstu svētku dienām.

refinansēšanas operācijas parasti veic ar mainīgas procentu likmes izsoļu palīdzību, un ECB periodiski norāda turpmākajās izsolēs piedāvāto apjomu. Ārkārtas apstākļos Eurosistēma var veikt arī ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas ar fiksētas procentu likmes izsoļu starpniecību.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju iezīmes var būt šādas:

- a) tās ir likviditāti palielinošas reversās operācijas;
- b) tās veic regulāri katru mēnesi ⁽¹⁵⁾;
- c) parasti to termiņš ir 3 mēneši ⁽¹⁶⁾;
- d) tās decentralizēti veic NCB;
- e) tās veic ar standartizsoļu palīdzību (kā noteikts 5.1. sadaļā);
- f) visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem (kā noteikts 2.1. sadaļā), var iesniegt izsoles pieteikumus ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām; un
- g) kā pamatā esošos aktīvus ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām var izmantot gan tirgojamus, gan netirgojamus aktīvus (kā noteikts 6. nodaļā).

3.1.4. Precizējošās reversās operācijas

Eurosistēma var veikt precizējošās operācijas reverso atklātā tirgus darījumu veidā. Precizējošo operāciju mērķis ir pārvaldīt likviditāti tirgū un ietekmēt procentu likmju virzību, īpaši – lai mazinātu negaidītu tirgus likviditātes svārstību ietekmi uz procentu likmēm. Precizējošās operācijas var veikt rezervju prasību izpildes perioda pēdējā dienā, lai novērstu likviditātes nesabalansētību, kas, iespējams, uzkrājusies kopš pēdējās galvenās refinansēšanas operācijas norēķiniem. Tā kā pastāv potenciāla vajadzība ātri rīkoties neparedzētu tirgus pārmaiņu gadījumā, vēlams, lai Eurosistēma saglabātu augstu elastības pakāpi, izvēloties procedūras un darbības iezīmes šādu operāciju veikšanai.

Precizējošo reverso operāciju iezīmes var būt šādas:

- a) tās var būt likviditāti palielinošas vai likviditāti samazinošas operācijas;
- b) to biežums nav noteikts;
- c) to termiņš nav noteikts;
- d) likviditāti palielinošos precizējošos reversos darījumus parasti veic ar ātro izsoļu palīdzību, lai gan nav liegta iespēja izmantot divpusējās procedūras (sk. 5. nodaļu);
- e) likviditāti samazinošos precizējošos reversos darījumus vienmēr veic ar divpusējo procedūru palīdzību (kā noteikts 5.2. sadaļā);
- f) parasti šādas operācijas decentralizēti veic NCB (ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības veikt divpusējās precizējošās reversās operācijas);
- g) saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem Eurosistēma var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu, kas piedalīsies precizējošajās reversajās operācijās; un
- h) kā pamatā esošos aktīvus precizējošajām reversajām operācijām var izmantot gan tirgojamus, gan netirgojamus aktīvus (kā noteikts 6. nodaļā).

3.1.5. Strukturālās reversās operācijas

Eurosistēma var veikt strukturālās operācijas reverso atklātā tirgus darījumu veidā, lai korigētu Eurosistēmas strukturālo pozīciju attiecībā pret finanšu sektoru.

Šo operāciju iezīmes var būt šādas:

- a) tās ir likviditāti palielinošas operācijas;
- b) to biežums var būt regulārs vai neregulārs;

⁽¹⁵⁾ Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas veic saskaņā ar Eurosistēmas iepriekš paziņoto izsoļu kalendāru (sk. arī 5.1.2. sadaļu), kas atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. papildinājumu).

⁽¹⁶⁾ Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju termiņi dažkārt var mainīties arī atkarībā no dalībvalstu svētku dienām.

- c) to termiņš *a priori* nav noteikts;
- d) tās veic ar standartizsoļu palīdzību (kā noteikts 5.1. sadaļā);
- e) tās decentralizēti veic NCB;
- f) visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem (kā noteikts 2.1. sadaļā), var iesniegt izsoles pieteikumus strukturālajām reversajām operācijām; un
- g) kā pamatā esošos aktīvus strukturālajām reversajām operācijām var izmantot gan tirgojamus, gan netirgojamus aktīvus (kā noteikts 6. nodaļā).

3.2. Tiešie darījumi

3.2.1. Instrumenta veids

Tiešie atklātā tirgus darījumi ir operācijas, kurās Eurosistēma pērk vai pārdod atbilstošos aktīvus tieši tirgū. Šādas operācijas veic tikai strukturālos nolūkos.

3.2.2. Juridiskā būtība

Tiešais darījums paredz pilnīgu īpašuma tiesību pāreju no pārdevēja pircējam bez saistītas reversas īpašuma tiesību pārejas. Darījumus veic saskaņā ar tirgus principiem, kas piemērojami darījumā izmantotajam parāda instrumentam.

3.2.3. Cenu noteikumi

Aprēķinot cenas, Eurosistēma darbojas saskaņā ar visplašāk pieņemtajiem tirgus principiem, kas piemērojami darījumā izmantotajiem parāda instrumentiem.

3.2.4. Citas iezīmes

Eurosistēmas tiešo darījumu iezīmes var būt šādas:

- a) tās var būt likviditāti palielinošas (tiešā pirkšana) vai likviditāti samazinošas (tiešā pārdošana) operācijas;
- b) to biežums nav noteikts;
- c) tos veic ar divpusējo procedūru palīdzību (kā noteikts 5.2. sadaļā);
- d) parasti tos decentralizēti veic NCB (ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības veikt tiešās darījumus);
- e) darījuma partneru lokam *a priori* nav noteikti nekādi ierobežojumi;
- f) tiešajos darījumos kā pamatā esošie aktīvi tiek izmantoti tikai tirgojami aktīvi (kā noteikts 6. nodaļā).

3.3. ECB parāda sertifikātu emisija

3.3.1. Instrumenta veids

ECB var emitēt parāda sertifikātus, lai korigētu Eurosistēmas strukturālo pozīciju attiecībā pret finanšu sektoru, lai radītu (vai palielinātu) likviditātes deficītu tirgū.

3.3.2. Juridiskā būtība

ECB parāda sertifikāti ir ECB parādsaistības attiecībā pret sertifikāta turētāju. Tos emitē un ieraksta veidā glabā euro zonas vērtspapīru depozitārijos. ECB nepiemēro nekādus ierobežojumus sertifikātu pārvedamībai. Detalizēti noteikumi par ECB parāda sertifikātiem tiks iekļauti nosacījumos attiecībā uz šādiem sertifikātiem.

3.3.3. Procentu nosacījumi

ECB parāda sertifikātus emitē ar diskontu, t. i., tos emitē zem nominālvērtības un dzēšanas datumā dzēš atbilstoši nominālvērtībai. Diskontētā emisijas apjoma un dzēšanas apjoma starpība ir vienāda ar procentu ienākumiem, kas saskaņā ar noteikto procentu likmi uzkrāta diskontētajam emisijas apjomam sertifikāta termiņā. Piemērojamā procentu likme ir vienkārša procentu likme, aprēķināta saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". Emisijas apjoma aprēķins sniegts 1. ielikumā.

1. IELIKUMS

ECB parāda sertifikātu emisija

Diskontētais emisijas apjoms ir:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$$

kur:

N ECB = parāda sertifikāta nominālvērtība

r_1 = procentu likme (%)

D = ECB parāda sertifikāta termiņš (dienās)

P_T = ECB parāda sertifikāta diskontētā emisijas vērtība

3.3.4. *Citas iezīmes*

ECB parāda sertifikātu emisijas iezīmes var būt šādas:

- a) sertifikātus emitēt, lai mazinātu tirgus likviditāti;
- b) sertifikātus var emitēt regulāri vai neregulāri;
- c) sertifikātu termiņš ir īsāks par 12 mēnešiem;
- d) sertifikātus emitēt ar standartizsoļu palīdzību (kā noteikts 5.1. sadaļā);
- e) sertifikātus decentralizēti izsola un dzēš NCB;
- f) visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem (kā noteikts 2.1. sadaļā), var iesniegt izsoļu pieteikumus, lai parakstītos uz ECB parāda sertifikātiem.

3.4. **Valūtas mijmaiņas darījumi**3.4.1. *Instrumenta veids*

Monetārās politikas mērķiem veiktie valūtas mijmaiņas darījumi sastāv no vienlaikus veiktiem tagadnes un nākotnes darījumiem, kuros euro maina pret ārvalstu valūtu. Tos izmanto precizēšanas vajadzībām, galvenokārt lai pārvaldītu likviditāti tirgū un ietekmētu procentu likmju virzību.

3.4.2. *Juridiskā būtība*

Monetārās politikas mērķiem veiktie valūtas mijmaiņas darījumi ir operācijas, kurās Eurosistēma pērk (vai pārdod) euro par ārvalstu valūtu tagadnes darījumā un vienlaikus pārdod (vai pērk) tos atpakaļ nākotnes darījumā noteiktā atpiršanas datumā. Detalizēti valūtas mijmaiņas darījumu nosacījumi ietverti līgumā, ko piemēro attiecīgā NCB (vai ECB).

3.4.3. *Valūtas un valūtas kursu nosacījumi*

Eurosistēma vienmēr veic operācijas tikai ar plaši tirgotām valūtām un saskaņā ar standarta tirgus praksi. Katrā valūtas mijmaiņas operācijā Eurosistēma un darījuma partneri vienojas par mijmaiņas darījuma punktiem. Mijmaiņas darījuma punkti ir starpība starp nākotnes darījuma valūtas kursu un tagadnes darījuma valūtas kursu. Euro mijmaiņas darījuma punkti attiecībā pret attiecīgo ārvalstu valūtu tiek noteikti saskaņā ar vispārējiem tirgus principiem. Valūtas mijmaiņas darījumu valūtas kursa nosacījumi noteikti 2. ielikumā.

3.4.4. *Citas iezīmes*

Valūtas mijmaiņas darījumu iezīmes var būt šādas:

- a) tās var būt likviditāti palielinošas vai likviditāti samazinošas operācijas;
- b) to biežums nav noteikts;
- c) to termiņš nav noteikts;
- d) tos veic ar ātro izsoļu vai divpusējo procedūru palīdzību (sk. 5. nodaļu);
- e) parasti tos decentralizēti veic NCB (ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības veikt divpusējos valūtas mijmaiņas darījumus); un
- f) saskaņā ar 2.2. sadaļu un 3. papildinājumā noteiktajiem kritērijiem Eurosistēma var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu dalībai valūtas mijmaiņas darījumos.

2. IELIKUMS

Valūtas mijmaiņas darījumi

S – euro (EUR) sākumkurss (valūtas mijmaiņas darījuma noslēgšanas dienā) attiecībā pret kādu valūtu ABC:

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M – euro beigu kurss attiecībā pret kādu ārvalstu valūtu ABC mijmaiņas darījuma atpirkšanas datumā (M):

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M – nākotnes kursu starpības punkti starp euro un ABC mijmaiņas darījuma atpirkšanas datumā (M):

$$\Delta_M = F_M - S$$

N(.) – tagadnes valūtas summa; N(.)_M ir nākotnes valūtas summa:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ vai } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ vai } N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

3.5. **Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste**3.5.1. *Instrumenta veids*

Eurosistēma var piedāvāt darījuma partneriem izvietot noguldījumus ar noteiktu termiņu, par kuriem tiek maksāta atlīdzība, tās dalībvalsts NCB, kurā reģistrēts darījuma partneris. Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste paredzēta tikai precizējošām vajadzībām, lai mazinātu likviditāti tirgū.

3.5.2. *Juridiskā būtība*

No darījuma partneriem pieņemtie noguldījumi ir ar noteiktu termiņu un nemainīgu procentu likmi. NCB apmaiņā pret noguldījumiem nesniedz nekādu nodrošinājumu.

3.5.3. *Procentu nosacījumi*

Noguldījumam piemērotā procentu likme ir vienkārša procentu likme, aprēķināta saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". Procentus maksā noguldījuma termiņa beigās.

3.5.4. *Citas iezīmes*

Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistes iezīmes var būt šādas:

- a) noguldījumus piesaista, lai mazinātu likviditāti;
- b) noguldījumu piesaistes biežums nav noteikts;
- c) noguldījumu termiņš nav noteikts;
- d) noguldījumu piesaisti parasti veic ar ātro izsoļu palīdzību, lai gan nav liegta iespēja izmantot divpusējās procedūras (sk. 5. nodaļu);
- e) parasti noguldījumu piesaisti decentralizēti veic NCB (ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB var veikt noguldījumu ar noteiktu termiņu ⁽¹⁷⁾ divpusēju piesaisti); un
- f) saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem Eurosistēma var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistei.

4. NODAĻA

PASTĀVĪGĀS IESPĒJAS4.1 **Aizdevumu iespēja uz nakti**4.1.1. *Instrumenta veids*

Darījuma partneri var izmantot aizdevumu iespēju uz nakti, lai no NCB uz nakti saņemtu naudas līdzekļus pret atbilstošiem aktīviem ar iepriekš noteiktu procentu likmi (kā noteikts 6. nodaļā). Minētā iespēja paredzēta

⁽¹⁷⁾ Noguldījumi ar noteiktu termiņu tiek turēti NCB kontos; tā tas būtu arī tad, ja šādas operācijas centralizēti būtu jāveic ECB.

darījuma partneru īslaicīgu likviditātes vajadzību nodrošināšanai. Parastos apstākļos maksimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti ir šīs iespējas procentu likme. Šīs iespējas izmantošanas nosacījumi visā euro zonā ir vienādi.

4.1.2. Juridiskā būtība

NCB var palielināt likviditāti, izmantojot aizdevumu iespēju uz nakti vai nu atpiršanas līgumu uz nakti veidā (t. i., īpašuma tiesības uz aktīvu pāriet kreditoram, bet puses vienojas veikt reverso darījumu, nākamajā darbadienā nododot aktīvu atpakaļ debitoram), vai arī kā nodrošinātus aizdevumus uz nakti (t. i., attiecībā uz aktīviem tiek nodrošinātas tiesības saņemt vērtspapīru procentu ienākumus, bet, ja parādsaistības tiek nokārtotas, īpašuma tiesības uz aktīvu saglabā debitors). Detalizēti atpiršanas līgumu nosacījumi ietverti līgumos, ko piemēro attiecīgā NCB. Noteikumos par likviditātes palielināšanu, izmantojot ar ķīlu nodrošinātus aizdevumus, ņem vērā dažādas procedūras un formalitātes, kas dažādās jurisdikcijās nepieciešamas, lai nodibinātu un pēc tam īstenotu attiecīgās īpašuma tiesības uz nodrošinājumu (ķīlu, cesiju vai apgrūtinājumu).

4.1.3. Piekļuves nosacījumi

Iestādes, kas atbilst 2.1. sadaļā noteiktajiem darījuma partneru vispārējiem atbilstības kritērijiem, var piekļūt aizdevumu iespējai uz nakti. Piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti nodrošina tās dalībvalsts NCB, kurā reģistrēta attiecīgā iestāde. Piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti nodrošina tikai dienās, kad darbojas TARGET2⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾. Dienās, kad attiecīgās SSS nedarbojas, piekļuvi aizdevumu iespējām uz nakti nodrošina, balstoties uz pamatā esošajiem aktīviem, kuri jau iepriekš noguldīti NCB.

Katras darbadienas beigās debeta pozīcijas darījuma partneru norēķinu kontos NCB automātiski uzskata par pieprasījumu aizdevumu iespējas uz nakti izmantošanai. Piekļuves procedūras aizdevumu iespējai uz nakti dienas beigās noteiktas 5.3.3. sadaļā.

Darījuma partneris var iegūt piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti, arī nosūtot pieprasījumu tās dalībvalsts NCB, kurā šis darījuma partneris reģistrēts. Lai NCB varētu apstrādāt pieprasījumu TARGET2 tajā pašā dienā, tai jāsaņem pieprasījums ne vēlāk kā 15 minūtes pēc TARGET2 slēgšanas laika⁽²⁰⁾ ⁽²¹⁾. TARGET2 slēgšanas laiks vienmēr ir plkst. 18.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Pēdējā Eurosistēmas rezervju prasību izpildes perioda darbadienā termiņš, kas noteikts piekļuves pieprasījumam aizdevumu iespējai uz nakti, tiek pagarināts vēl par 15 minūtēm. Pieprasījumā jānorāda kredīta summa un, ja darījuma pamatā esošie aktīvi nav jau iepriekš noguldīti NCB, arī pamatā esošie aktīvi, kas tiks izmantoti kā nodrošinājums darījuma veikšanai.

Izņemot prasību uzrādīt pietiekamus pamatā esošos atbilstošos aktīvus, nav nekādu ierobežojumu līdzekļiem, ko var piešķirt, izmantojot aizdevumu iespēju uz nakti.

4.1.4. Termiņš un procentu nosacījumi

Kredits, izmantojot aizdevumu iespēju, tiek izsniegts uz nakti. Darījuma partneriem, kas tieši piedalās TARGET2, kredītu atmaksā nākamās sistēmu darbības dienas laikā, kad tiek atvērta 1) TARGET2 un 2) attiecīgās SSS.

Procentu likmi Eurosistēma paziņo iepriekš, un to aprēķina kā vienkāršu procentu likmi saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". ECB var mainīt procentu likmi jebkurā laikā, un tā stājas spēkā ne agrāk kā nākamajā Eurosistēmas darbadienā⁽²²⁾ ⁽²³⁾. Aizdevumu iespējas procentus un kredītu atmaksā vienlaikus.

4.1.5. Iespējas darbības apturēšana

Piekļuvi noguldījumu iespējai nodrošina tikai saskaņā ar ECB mērķiem un vispārīgiem monetārās politikas apsvērumiem. ECB var jebkurā laikā mainīt iespējas nosacījumus vai pārtraukt tās darbību.

⁽¹⁸⁾ Kopš 2008. gada 19. maija TARGET decentralizētā tehniskā infrastruktūra aizstāta ar TARGET2. TARGET2 ir vienota platforma (caur kuru tiek iesniegti un apstrādāti visi maksājuma uzdevumi un caur kuru maksājumi tiek saņemti tehniskā ziņā tieši tādā pašā veidā) un, ciktāl piemērojams, NCB iekšējās uzskaites sistēmas.

⁽¹⁹⁾ Turklāt piekļuve aizdevumu iespējai uz nakti tiek piešķirta tikai darījuma partneriem, kam ir piekļuve kontam NCB, kurā var tikt veikti darījuma norēķini, piemēram, TARGET2 vienotajā platformā.

⁽²⁰⁾ Dažās dalībvalstīs NCB vai dažas tās filiāles var būt slēgtas monetārās politikas operāciju veikšanai konkrētās Eurosistēmas darbadienās valsts vai reģionālo svētku dienu dēļ. Šādos gadījumos NCB atbild par darījuma partneru iepriekšēju informēšanu par kārtību, kā piekļūt aizdevumu iespējai uz nakti svētku dienās.

⁽²¹⁾ Par TARGET2 slēgšanas dienām tiek paziņots ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. papildinājumu).

⁽²²⁾ Visā dokumentā termins "Eurosistēmas darbadiena" attiecas uz jebkuru dienu, kad ECB un vismaz viena no nacionālajām centrālajām bankām ir atvērta Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanai.

⁽²³⁾ Lēmumus par procentu likmju pārmaiņām parasti pieņem ECB Padome, kad tā izvērtē monetārās politikas nostāju mēneša pirmajā sanāksmē. Parasti šie lēmumi stājas spēkā tikai ar jaunā rezervju prasību izpildes perioda sākumu.

4.2 Noguldījumu iespēja

4.2.1. Instrumenta veids

Darījuma partneri var izmantot noguldījumu iespēju, lai veiktu noguldījumus uz nakti NCB. Par noguldījumiem tiek maksāta atlīdzība saskaņā ar iepriekš noteiktu procentu likmi. Parastos apstākļos minimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti ir noguldījumu iespējas procentu likme. Noguldījumu iespējas izmantošanas nosacījumi visā euro zonā ir vienādi ⁽²⁴⁾.

4.2.2. Juridiskā būtība

Par noguldījumiem uz nakti, kas pieņemti no darījuma partneriem, tiek maksāta atlīdzība pēc fiksētas procentu likmes. Apmaiņā pret noguldījumu darījuma partnerim netiek sniegts nodrošinājums.

4.2.3. Piekļuves nosacījumi ⁽²⁵⁾

Iestādes, kas atbilst 2.1. sadaļā noteiktajiem darījuma partneru vispārējiem atbilstības kritērijiem, var piekļūt noguldījumu iespējai. Piekļuvi noguldījumu iespējai uz nakti nodrošina tās dalībvalsts NCB, kurā reģistrēta attiecīgā iestāde. Piekļuvi noguldījumu iespējai piešķir tikai dienās, kad atvērta TARGET2 ⁽²⁶⁾.

Lai varētu iegūt noguldījumu iespēju, darījuma partnerim jānosūta pieprasījums tās dalībvalsts NCB, kurā šis darījuma partneris reģistrēts. Lai NCB varētu apstrādāt pieprasījumu TARGET2 tajā pašā dienā, tai jāsaņem pieprasījums ne vēlāk kā 15 minūtes pēc TARGET2 slēgšanas laika, kas vienmēr ir plkst. 18.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks) ⁽²⁷⁾ ⁽²⁸⁾. Pēdējā Eurosistēmas rezervju prasību izpildes perioda darbadienā termiņš, kas noteikts piekļuves pieprasījumam noguldījumu iespējai, tiek pagarināts vēl par 15 minūtēm. Pieprasījumā jānorāda summa, kas tiks noguldīta, izmantojot noguldījumu iespēju.

Summa, ko darījuma partneris var noguldīt, izmantojot noguldījumu iespēju, netiek ierobežota.

4.2.4. Termiņš un procentu nosacījumi

To noguldījumu termiņš, kuri veikti, izmantojot noguldījumu iespēju, ir nakts. Darījuma partneriem, kas tieši piedalās TARGET2, to noguldījumu termiņš, kuri veikti, izmantojot noguldījumu iespēju, ir laiks, kad tiek atvērta TARGET2 nākamajā šīs sistēmas darbības dienā.

Eurosistēma procentu likmi paziņo iepriekš, un to aprēķina kā vienkāršu procentu likmi saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". ECB var mainīt procentu likmi jebkurā laikā, un tā stājas spēkā ne agrāk kā nākamajā Eurosistēmas darbadienā ⁽²⁹⁾. Procentus par noguldījumiem maksā noguldījuma termiņa beigās.

4.2.5. Iespējas darbības apturēšana

Piekļuvi iespējai nodrošina tikai saskaņā ar ECB mērķiem un vispārīgiem monetārās politikas apsvērumiem. ECB var jebkurā laikā mainīt iespējas nosacījumus vai pārtraukt tās darbību.

5. NODAĻA

PROCEDŪRAS

5.1. Izsoles procedūras

5.1.1. Vispārīgie apsvērumi

Parasti Eurosistēmas atklātā tirgus operācijas veic izsoļu veidā. Eurosistēmas izsoles procedūras īsteno sešos posmos, kā noteikts 3. ielikumā.

Eurosistēma izmanto divu dažādu veidu izsoļu procedūras: standartizsoles un ātrās izsoles. Gan standartizsoļu, gan ātro izsoļu procedūras ir vienādas, izņemot laika grafikus un darījuma partneru loku.

⁽²⁴⁾ Euro zonas valstīs var būt darbības atšķirības sakarā ar nacionālo centrālo banku dažādajām kontu struktūrām.

⁽²⁵⁾ Ņemot vērā nacionālo centrālo banku dažādās kontu struktūras, ECB var atļaut nacionālajām centrālajām bankām piemērot piekļuves nosacījumus, kas mazliet atšķiras no minētajiem. Nacionālās centrālās bankas sniedz informāciju par katru atkāpi no šajā dokumentā sniegtajiem piekļuves nosacījumiem.

⁽²⁶⁾ Turklāt piekļuve noguldījumu iespējai tiek piešķirta tikai darījuma partneriem, kam ir piekļuve kontam NCB, kurā var tikt veikti darījuma norēķini, piemēram, TARGET2 vienotajā platformā.

⁽²⁷⁾ Turklāt piekļuve aizdevumu iespējai uz nakti tiek piešķirta tikai darījuma partneriem, kam ir piekļuve kontam NCB, kurā var tikt veikti darījuma norēķini, piemēram, TARGET2 vienotajā platformā.

⁽²⁸⁾ Visā dokumentā termiņš "Eurosistēmas darbadiena" attiecas uz jebkuru dienu, kad ECB un vismaz viena no nacionālajām centrālajām bankām ir atvērta Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanai.

⁽²⁹⁾ Lēmumus par procentu likmju pārmaiņām parasti pieņem ECB Padome, kad tā izvērtē monetārās politikas nostāju mēneša pirmajā sanāksmē. Parasti šie lēmumi stājas spēkā tikai ar jaunā rezervju prasību izpildes perioda sākumu.

5.1.1.1. Standartizsoles

Standartizsoles veic ne vēlāk kā 24 stundu laikā no paziņojuma par izsoli līdz piešķiruma rezultātu apstiprināšanai (starp pieteikuma iesniegšanas termiņu un piešķiruma rezultātu paziņošanu ir aptuveni divas stundas laika). 1. attēls sniedz pārskatu par standartizsoļu posmu parasto laika grafiku. ECB var nolemt mainīt atsevišķu operāciju laika grafiku, ja tas nepieciešams.

Galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas un strukturālās operācijas (izņemot tiešos darījumus) vienmēr tiek veiktas kā standartizsoles. Tajās var piedalīties darījuma partneri, kas atbilst 2.1. sadaļā minētajiem vispārējiem atbilstības kritērijiem.

5.1.1.2. Ātrās izsoles

Ātrās izsoles parasti veic 90 minūšu laikā no paziņojuma par izsoli līdz piešķiruma rezultātu apstiprināšanai, kas notiek tūlīt pēc izsoles rezultātu paziņošanas. Ātrās izsoles parastais laika grafiks parādīts 2. attēlā. ECB var nolemt mainīt atsevišķu operāciju laika grafiku, ja tas nepieciešams. Ātrās izsoles tiek izmantotas tikai precizējošo operāciju veikšanai. Saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem un procedūrām Eurosistēma dalībai ātrajās izsolēs var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu.

5.1.1.3. Fiksētas procentu likmes un mainīgas procentu likmes izsoles

Eurosistēmai ir iespēja veikt vai nu fiksētas procentu likmes (apjoma), vai arī mainīgas procentu likmes (procentu) izsoles. Fiksētas procentu likmes izsolē ECB iepriekš nosaka procentu likmi un iesaistītie darījuma partneri iesniedz pieteikumus par naudas apjomu, ar kādu tie vēlas piedalīties darījumā ar fiksēto procentu likmi ⁽³⁰⁾. Mainīgas procentu likmes izsolē darījuma partneri iesniedz pieteikumus par naudas apjomu un procentu likmi, ar kādu tie vēlas iesaistīties darījumos ar NCB ⁽³¹⁾.

3. IELIKUMS

Izsoles procedūru posmi

1. posms *Paziņojums par izsoli*
 - a) ECB paziņojums, izmantojot publiskos informācijas tīklus un ECB interneta lapu;
 - b) NCB paziņojums, izmantojot nacionālos informācijas tīklus un tieši individuāliem darījuma partneriem (ja nepieciešams).
2. posms *Darījuma partneru izsoles pieteikumu sagatavošana un iesniegšana*
3. posms *Eurosistēmas veikta izsoles pieteikumu apkopošana*
4. posms *Izsoles piešķiruma sadale un izsoles rezultātu paziņošana*
 - a) ECB piešķiruma lēmums;
 - b) piešķiruma rezultātu paziņošana, izmantojot publiskos informācijas tīklus un ECB interneta lapu.
5. posms *Individuālo piešķiruma rezultātu apliecināšana*
6. posms *Darījumu norēķini (sk. 5.3. sadaļu)*

5.1.2. Izsoļu operāciju grafiks

5.1.2.1. Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas

Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas tiek veiktas saskaņā ar Eurosistēmas publicēto indikatīvo grafiku ⁽³²⁾. Šo grafiku publicē ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms tā gada sākuma, kurā šis grafiks būs spēkā. Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju parastās darījuma dienas noteiktas 2. tabulā. ECB ir mērķis nodrošināt, lai visu dalībvalstu darījuma partneri varētu piedalīties galvenajās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās. Tāpēc, veidojot šo operāciju grafiku, ECB veic nepieciešamās korekcijas parastajā grafikā, ņemot vērā atsevišķo dalībvalstu svētku dienas.

⁽³⁰⁾ Fiksētas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs ECB nosaka operācijas mijmaiņas darījuma punktus un darījuma partneri piedāvā valūtas apjomu, kas tiek uzturēts nemainīgs un ko tie vēlas pārdot (un atpirkt) vai pirkt (un atpārdot) ar šo likmi.

⁽³¹⁾ Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs darījuma partneri piedāvā valūtas apjomu, kas tiek uzturēts nemainīgs, un mijmaiņas darījuma punktu kotāciju, ar kuru tie vēlas iesaistīties operācijā.

⁽³²⁾ Eurosistēmas izsoles operāciju grafiks atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. papildinājumu).

5.1.2.2. Strukturālās operācijas

Strukturālās operācijas standartizsoļu veidā nenotiek saskaņā ar kādu iepriekš izveidotu grafiku. Taču parasti tās tiek veiktas un par tām norēķinās tikai tajās dienās, kas visās dalībvalstīs ir NCB darbadienas ⁽³³⁾.

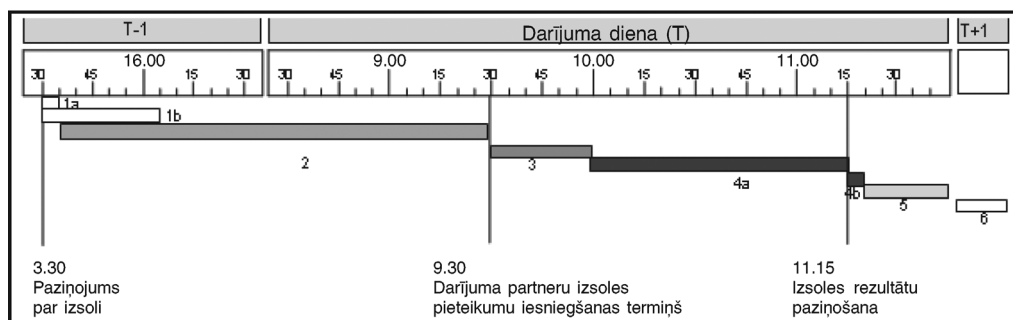
5.1.2.3. Precizējošās operācijas

Precizējošās operācijas netiek veiktas saskaņā ar kādu iepriekš izveidotu grafiku. ECB var nolemt veikt precizējošās operācijas jebkurā Eurosistēmas darbadienā. Šādās operācijās piedalās tikai to dalībvalstu NCB, kurās darījuma diena, norēķinu diena un atmaksāšanas diena ir NCB darbadienas.

1. attēls

Standartizsoļu posmu parastais laika grafiks

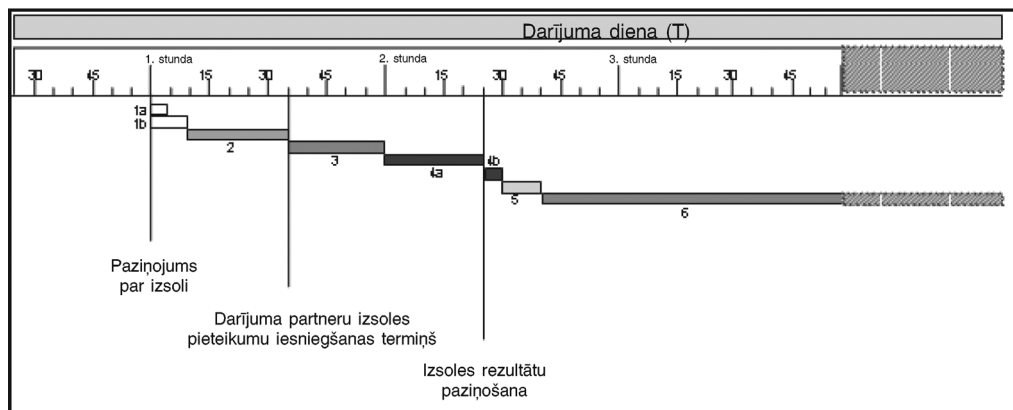
(norādīts ECB laiks (Viduseiropas laiks))

Piezīme. Skaitļi attiecas uz 3. ielikuma noteiktajiem izsoles posmiem.

2. attēls

Ātro izsoļu posmu parastais laika grafiks

Piezīme. Skaitļi attiecas uz 3. ielikumā noteiktajiem izsoles posmiem.

2. tabula

Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju parastās darījuma dienas

Operācijas veids	Parastā darījuma diena (T)
Galvenās refinansēšanas operācijas	Katra otrdiena
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	Katra kalendārā mēneša pēdējā trešdiena ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ņemot vērā Ziemassvētku laiku, decembrī operāciju parasti veic vienu nedēļu iepriekš, t. i., decembra priekšpēdējā trešdienā.

⁽³³⁾ Visā dokumentā termins "NCB darbadiena" attiecas uz jebkuru dienu, kad konkrētās dalībvalsts nacionālā centrālā banka atvērta Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanai. Dažās dalībvalstīs nacionālās centrālās bankas filiāles NCB darbadienās var būt slēgtas vietēja vai reģionāla mēroga svētku dienās. Šādos gadījumos attiecīgā nacionālā centrālā banka atbild par darījuma partneru iepriekšēju informēšanu par kārtību, kādā tiek veikti tie darījumi, kuros iesaistītas minētās filiāles.

5.1.3. Izsoles operāciju izziņošana

Eurosistēmas standartizsoles tiek publiski izziņotas, izmantojot informācijas tīklus un ECB interneta lapu. Turklāt NCB var izziņot izsoles operāciju tieši darījuma partneriem, neizmantojot informācijas tīklus. Parasti publiskajā izsoles paziņojumā iekļauta šāda informācija:

- a) izsoles operācijas atsauces numurs;
- b) izsoles operācijas datums;
- c) operācijas veids (likviditātes palielināšana vai samazināšana un paredzētais monetārās politikas instrumenta veids);
- d) operācijas termiņš;
- e) izsoles veids (fiksētas vai mainīgas procentu likmes izsole);
- f) piešķiršanas metode (holandiešu vai amerikāņu izsole, kā noteikts 5.1.5. sadaļā);
- g) paredzētais operācijas apjoms (parasti tikai ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām);
- h) fiksētas procentu likmes izsoles procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkts (fiksētas procentu likmes izsolēm);
- i) minimālā/maksimālā apstiprinātā procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkts (ja nepieciešams);
- j) operācijas sākuma datums un termiņa beigu datums (ja nepieciešams) vai instrumenta novērtējuma datums un termiņa beigu datums (ECB parāda sertifikātu emisijai);
- k) iesaistītās valūtas un valūta, kuras apjoms tiek uzturēts nemainīgs (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- l) darījuma atsauces sākumkurss, kas izmantojams izsoles pieteikumu aprēķināšanā (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- m) izsoles pieteikuma maksimālais limits (ja tāds ir);
- n) minimālais pretendenta izsolē piešķiramais apjoms (ja tāds ir);
- o) minimālais piešķirtā apjoma koeficients (ja tāds ir);
- p) laika grafiks izsoles pieteikumu iesniegšanai;
- q) sertifikātu nominālvērtība (ECB parāda sertifikātu emisijai); un
- r) emisijas ISIN kods (ECB parāda sertifikātu emisijai).

Lai veicinātu precizējošo operāciju caurredzamību, Eurosistēma ātrās izsoles parasti publiski izziņo iepriekš. Taču ārkārtas apstākļos ECB var nolemt ātrās izsoles iepriekš publiski neizziņot. Ātro izsoļu izziņošana notiek saskaņā ar tādām pašām procedūrām, kādas piemēro standartizsolēs. Ātrajās izsolēs, kas netiek iepriekš publiski izziņotas, ar izraudzītajiem darījuma partneriem tieši sazinās NCB. Ātrajās izsolēs, kas tiek publiski izziņotas, NCB ar izraudzītajiem darījuma partneriem var sazināties tieši.

5.1.4. Darījuma partneru izsoles pieteikumu sagatavošana un iesniegšana

Darījuma partneru izsoles pieteikumiem jābūt noformētiem atbilstoši standartam, ko NCB paredzējušas attiecīgajai operācijai. Izsoles pieteikumi jāiesniedz tās dalībvalsts NCB, kurā iestādei ir galvenais birojs vai filiāle. Iestādes izsoles pieteikumus katrā dalībvalstī var iesniegt tikai viena vienība (galvenais birojs vai izraudzītā filiāle).

Fiksētas procentu likmes izsolēs darījuma partneriem izsoles pieteikumos jānorāda naudas summa, ko tie vēlas izmantot darījumā ar NCB ⁽³⁴⁾.

Mainīgas procentu likmes izsolēs darījuma partneri var iesniegt izsoles pieteikumus ar ne vairāk kā 10 dažādiem procentu likmju/cenu/mijmaiņas darījuma punktu līmeņiem. Ārkārtas gadījumos Eurosistēma var noteikt ierobežojumu izsoles pieteikumu skaitam, ko var iesniegt mainīgas likmes izsolēs. Katrā izsoles pieteikumā darījuma partneriem jānorāda naudas apjoms, ko tie vēlas izmantot darījumā ar NCB, un attiecīgā procentu likme ⁽³⁵⁾ ⁽³⁶⁾. Procentu likmes pieteikumos procentu likmes solis ir 0,01 procentu punkts. Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs mijmaiņas darījuma punkti nosakāmi saskaņā ar standarta tirgus principiem, un to solis ir 0,01 mijmaiņas darījuma punkts.

⁽³⁴⁾ Fiksētas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumos jāpaziņo valūtas apjoms, kas tiek uzturēts nemainīgs un ko darījuma partneris vēlas izmantot darījumā ar Eurosistēmu.

⁽³⁵⁾ Attiecībā uz ECB parāda sertifikātu emisiju ECB var nolemt, ka pieteikumi jāizsaka kā cena, nevis kā procentu likme. Šādos gadījumos cenas jānorāda procentos no nominālvērtības.

⁽³⁶⁾ Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumos jānorāda valūtas apjoms, kas tiek uzturēts nemainīgs un ko darījuma partneris vēlas izmantot darījumā ar Eurosistēmu, kā arī attiecīgais mijmaiņas darījuma punktu līmenis.

Galvenajām refinansēšanas operācijām minimālais pieteikuma apjoms ir EUR 1 000 000. Pieteikumos, kas pārsniedz šo summu, darījuma apjoma solis ir EUR 100 000. Tādu pašu minimālo darījuma apjoma soli un pieteikuma apjomu piemēro precizējošajās un strukturālajās operācijās. Minimālo pieteikuma apjomu piemēro katram atsevišķam procentu likmes/cenas/mijmaiņas darījuma punktu līmenim.

Ilgāka termiņa refinansēšanas darbībām katra NCB nosaka minimālo pieteikuma apjomu robežās no EUR 10 000 līdz EUR 1 000 000. Pieteikumos, kas pārsniedz šo summu, darījuma apjoma solis ir EUR 10 000. Minimālo pieteikuma apjomu piemēro atsevišķi katram procentu likmes līmenim.

ECB var noteikt maksimālo pieteikuma limitu, lai nepieļautu neatbilstoši lielus pieteikumus. Katrs šāds maksimālais pieteikuma limits vienmēr tiek norādīts publiskajā izsoles paziņojumā.

Darījuma partneriem vienmēr jāspēj segt tiem piešķirtos apjomus ar pietiekamu apjomu atbilstošo pamatā esošo aktīvu⁽³⁷⁾. Līgumu vai normatīvo aktu nosacījumi, kurus piemēro attiecīgā NCB, pieļauj soda piemērošanu, ja darījuma partneris nespēj pārvest pamatā esošos aktīvus vai skaidro naudu pietiekamā apjomā, lai norēķinātos par summu, kas tam piešķirta izsoles operācijā.

Pieteikumus var atcelt līdz pat pieteikumu iesniegšanas termiņam. Pieteikumi, kas iesniegti pēc izsoles paziņojumā norādītā termiņa, ir nederīgi. NCB lemj par to, vai termiņš ievērots. NCB noraida visus darījuma partnera pieteikumus, ja pieteikumu kopsumma pārsniedz ECB noteikto maksimālo pieteikuma limitu. NCB noraida arī tos pieteikumus, kas mazāki par minimālo pieteikuma apjomu vai mazāki par minimālo vai pārsniedz maksimālo apstiprināto procentu likmi/cenu/mijmaiņas darījuma punktu. Turklāt NCB var noraidīt pieteikumus, kas ir nepilnīgi vai neatbilst standartam. Ja pieteikums noraidīts, attiecīgā NCB informē darījuma partneri par savu lēmumu pirms izsoles piešķiruma.

5.1.5. Izsoles piešķiruma procedūras

5.1.5.1. Fiksētas procentu likmes izsoles

Sadalot fiksētas procentu likmes izsoles apjomu, darījuma partneru pieteikumi tiek summēti. Ja pieteikumu kopsumma pārsniedz kopējo piešķiramās likviditātes apjomu, iesniegtie pieteikumi tiek apmierināti proporcionāli piedāvātajam apjomam, pamatojoties uz izsoles apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu (sk. 4. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirtais apjoms jānoapaļo līdz pilnam euro. Tomēr fiksētas procentu likmes izsolēs ECB var nolemt katram pretendenta piešķirt minimālo apjomu/daļu.

4. IELIKUMS

Fiksētas procentu likmes izsoļu piešķirums

Piešķiruma apjoma koeficients:

$$all \% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Darījuma partnerim *i* piešķirtais apjoms:

$$all_i = all \% \times (a_i)$$

kur:

A – piešķirtais kopapjoms;

n – darījuma partneru kopskaits;

a_i – darījuma partnera *i* pieteikuma apjoms;

all% – piešķiruma koeficients;

all_i – darījuma partnerim *i* piešķirtais kopapjoms.

5.1.5.2. Euro veiktas mainīgas procentu likmes izsoles

Mainīgas procentu likmes izsolēs, kas veiktas euro un paredzētas likviditātes palielināšanai, pieteikumi tiek sakārtoti piedāvātās procentu likmes dilstošā secībā. Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar visaugstāko procentu likmi, pēc tam – pieteikumi ar pakāpeniski zemākām procentu likmēm, līdz viss piešķiramās likviditātes apjoms izlietots. Ja viszemākās apstiprinātās procentu likmes līmenī (t. i., robežlikmes līmenī) pieteikumu kopsumma pārsniedz atlikušo piešķiramo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz neizsīlītā apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu robežlikmes līmenī (sk. 5. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirtais apjoms jānoapaļo līdz pilnam euro.

⁽³⁷⁾ Vai norēķināties skaidrā naudā likviditāti samazinošās operācijās.

Mainīgas procentu likmes izsolēs, kas paredzētas likviditātes samazināšanai (tās var izmantot ECB parāda sertifikātu emisijai un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaisti), pieteikumi tiek sakārtoti piedāvāto procentu likmju augošā secībā (vai piedāvāto cenu dilstošā secībā). Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar viszemāko procentu likmi (augstāko cenu), pēc tam – pieteikumi ar augstākām procentu likmēm (zemākām cenām), līdz izlietots viss likviditātes samazināšanai paredzētais līdzekļu apjoms. Ja visaugstākās apstiprinātās procentu likmes (viszemākās cenas) līmenī (t. i., robežlikmes/cenas līmenī) pieteikumu kopsumma pārsniedz atlikušo piešķiramo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz atlikušā piešķiramā apjoma attiecību pret pieteikumu kopapjomu ar robežlikmi/cenu (sk. 5. ielikumu). ECB parāda sertifikātu emisijai katram darījuma partnerim piešķirto apjomu noapaļo līdz tuvākajam ECB parāda sertifikātu nominālvērtības darījuma solim. Citām likviditāti samazinošām operācijām katram darījuma partnerim piešķirtais apjoms jānoapaļo līdz pilnam euro.

Mainīgas likmes izsolēs ECB var nolemt piešķirt katram veiksmīgajam pretendētā minimālo apjomu.

5. IELIKUMS

Euro veikto mainīgas procentu likmes izsolu piešķirums

(piemērs attiecas uz pieteikumiem, kas izteikti procentu likmju veidā)

Piešķiruma koeficients robežlikmes līmenī:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Piešķirums darījuma partnerim i robežlikmes līmenī:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

kur:

A – piešķirtais kopapjoms;

r_s – darījuma partneru procentu likmes s pieteikums;

n – darījuma partneru kopskaits;

$a(r_s)_i$ – darījumu partnera i pieteikuma apjoms ar procentu likmi $s(r_s)$;

$a(r_s)$ – pieteikumu kopsumma ar konkrēto procentu likmi (r_s):

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m – robežlikme:

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ likviditāti palielinošai izsolei;

$r_m \geq r_s \geq r_1$ likviditāti samazinošai izsolei;

r_{m-1} – procentu likme pirms robežlikmes (pēdējā procentu likme, ar kuru pieteikumi ir pilnībā apmierināti):

$r_{m-1} > r_m$ likviditāti palielinošai izsolei;

$r_m > r_{m-1}$ likviditāti samazinošai izsolei;

$all\%(r_m)$ – piešķiruma koeficients robežlikmes līmenī;

$all(r_s)_i$ – piešķirums darījuma partnerim i , ja procentu likme ir s ;

all_i – darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms.

5.1.5.3. Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsoles

Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs, kas paredzētas likviditātes palielināšanai, pieteikumi tiek sakārtoti mijmaiņas darījuma punkta kotācijas augošā secībā ⁽³⁸⁾. Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar viszemāko mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, pēc tam – pieteikumi ar pakāpeniski augstāku mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, līdz izlietots viss noteiktais piešķiramais valūtas apjoms. Ja visaugstākās apstiprinātās mijmaiņas darījuma punkta kotācijas līmenī (t. i., valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī) pieteikumu kopsumma pārsniedz atlikušo piešķiramo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz atlikušā piešķiramā apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī (sk. 6. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirtais apjoms jānoapaļo līdz pilnam euro.

Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs, kas paredzētas likviditātes samazināšanai, pieteikumus sakārto mijmaiņas darījuma punkta kotācijas dilstošā secībā. Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar visaugstāko mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, pēc tam – pieteikumi ar pakāpeniski zemāku mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, līdz viss samazināmais noteiktais valūtas apjoms sadalīts. Ja viszemākās apstiprinātās mijmaiņas darījuma punkta kotācijas līmenī (t. i., valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī) pieteikumu kopsumma pārsniedz atlikušo piešķiramo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz atlikušā piešķiramā apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī (sk. 6. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirtais apjoms jānoapaļo līdz pilnam euro.

5.1.5.4. Izsoles veids

Mainīgas procentu likmes izsolēm Eurosistēma var piemērot vai nu vienas procentu likmes izsoles, vai arī vairāku procentu likmju izsoles procedūras. Vienas procentu likmes izsolē (holandiešu izsole) piešķirtā apjoma procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkta kotācija, ko piemēro visiem apmierinātajiem pieteikumiem, vienāda ar robežlikmi/cenu/mijmaiņas darījuma punkta kotāciju (t. i., kotāciju, kurā izlietots kopējais izsoles apjoms). Vairāku procentu likmju izsolē (amerikāņu izsole) piešķirtā apjoma procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir vienāda ar procentu likmi/cenu/mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, kas piedāvāta katrā atsevišķajā pieteikumā.

6. IELIKUMS

Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsoļu piešķirums

Piešķiruma koeficients valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī:

$$all\% (\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Piešķirums darījuma partnerim i mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī:

$$all (\Delta_m)_i = all\% (\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

kur:

A = piešķirtais kopapjoms;

Δ_{Δ_s} = darījuma partneru noteiktā mijmaiņas darījuma punkta kotācijas s pieteikums;

n = darījuma partneru kopskaits;

$a(\Delta_s)_i$ = darījuma partnera i pieteikuma apjoms, ja mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir $s (\Delta_s)$;

$a(\Delta_s)$ = pieteikumu kopsumma, ja mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir $s (\Delta_s)$;

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_{Δ_m} = mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācija:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likviditāti palielinošam valūtas mijmaiņas darījumam;

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviditāti samazinošam valūtas mijmaiņas darījumam;

Δ_{m-1} = mijmaiņas darījuma punkta kotācija pirms valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas (pēdējā mijmaiņas darījuma punkta kotācija, ar kuru visi pieteikumi tiek pilnīgi apmierināti);

⁽³⁸⁾ Mijmaiņas darījuma punkta kotācijas tiek uzskaitītas augošā secībā, ņemot vērā kotācijas zīmi, kas atkarīga no ārvalstu valūtas un euro procentu likmju starpības zīmes. Ja mijmaiņas darījuma termiņā ārvalstu valūtas procentu likme ir augstāka par attiecīgo euro procentu likmi, mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir pozitīva (t. i., euro kotē ar uzcelojumu attiecībā pret ārvalstu valūtu). Un otrādi – ja ārvalstu valūtas procentu likme ir zemāka par attiecīgo euro procentu likmi, mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir negatīva (t. i., euro kotē ar pazeminājumu attiecībā pret ārvalstu valūtu).

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$	likviditāti palielinošam valūtas mijmaiņas darījumam;
$\Delta_{m-1} > \Delta_m$	likviditāti samazinošam valūtas mijmaiņas darījumam;
$\text{all}(\Delta_m)$	= piešķiruma koeficients valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī;
$\text{all}(\Delta_{j,i})$	= piešķirums darījuma partnerim i , ja valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācija ir s ;
all_i	= darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms.

5.1.6. Izsoles rezultātu paziņošana

Standartizsoļu un ātro izsoļu rezultātus paziņo publiski, izmantojot informācijas tīklus un ECB interneta lapu. Turklāt NCB var paziņot izsoles rezultātu tieši darījuma partneriem, neizmantojot informācijas tīklus. Parasti publiskajā izsoles rezultāta paziņojumā iekļauta šāda informācija:

- izsoles operācijas atsauces numurs;
- izsoles operācijas datums;
- operācijas veids;
- operācijas termiņš;
- Eurosistēmas darījuma partneru pieteikumu kopsumma;
- ieteikumu iesniedzēju skaits;
- iesaistītās valūtas (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- kopējais piešķirtais/izsolītais apjoms;
- piešķiruma koeficients (fiksētas procentu likmes izsolēm);
- darījuma sākumkurss (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- apstiprinātā robežlikme/cena/mijmaiņas darījuma punkts un robežlikmes/cenas/mijmaiņas darījuma punkta apstiprinātais piešķiruma koeficients (mainīgas procentu likmes izsolēm);
- minimālā pieteikuma procentu likme, maksimālā pieteikuma procentu likme un vidējā svērtā piešķiruma likme (vairāku procentu likmju izsolēm);
- operācijas sākuma datums un termiņa beigu datums (ja nepieciešams) vai instrumenta novērtējuma datums un termiņa beigu datums (ECB parāda sertifikātu emisijai);
- minimālais pretendenta izsolē piešķiramais apjoms (ja tāds ir);
- minimālais piešķirtā apjoma koeficients (ja tāds ir);
- sertifikātu nominālvērtība (ECB parāda sertifikātu emisijai); un
- emisijas ISIN kods (ECB parāda sertifikātu emisijai).

NCB tieši apstiprina veiksmīgiem darījuma partneriem individuālos izsoles rezultātus.

5.2. Divpusējo operāciju procedūras

5.2.1. Vispārīgi apsvērumi

NCB var veikt operācijas, pamatojoties uz divpusējām procedūrām. Šīs procedūras var izmantot precizējošajās atklātā tirgus operācijās un strukturālajās tiešajās operācijās⁽³⁹⁾. Plašā nozīmē divpusējās operācijas ir jebkādas procedūras, kurās Eurosistēma veic darījumu ar vienu vai vairākiem darījuma partneriem, nerīkojot izsoli. Šajā ziņā izšķir divus dažādus divpusējo procedūru veidus: operācijas, kurās Eurosistēma ar darījuma partneriem sazinās tieši, un operācijas, kas tiek veiktas ar biržu un tirgus agentu starpniecību.

5.2.2. Tieša sazināšanās ar darījuma partneriem

Šajā procedūrā NCB tieši sazinās ar vienu vai vairākiem iekšzemes darījuma partneriem, kuri izraudzīti saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem. Saskaņā ar precīzām ECB sniegtām instrukcijām NCB lemj, vai iesaistīties darījumā ar šiem darījuma partneriem. Darījumi tiek veikti ar NCB starpniecību.

Ja ECB Padome nolemtu, ka ārkārtas apstākļos divpusējās operācijas varētu veikt arī pati ECB (vai arī viena vai vairākas NCB, kas darbojas ECB vārdā), šādu operāciju procedūras tiktu attiecīgi pielāgotas. Tādā gadījumā ECB (vai NCB, kas darbojas ECB vārdā) tieši sazinātos ar vienu vai vairākiem darījuma partneriem euro zonā, kuri

⁽³⁹⁾ ECB Padome var nolemt, ka ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības pašai veikt šīs operācijas.

izraudzīti saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem. ECB (vai NCB, kas darbojas ECB vārdā) lemtu par to, vai iesaistīties darījumā ar šiem darījuma partneriem. Taču darījumi tiktu veikti decentralizēti ar NCB starpniecību.

Divpusējās operācijas, ko veic, tieši sazinoties ar darījuma partneriem, var piemērot reversajiem darījumiem, tiešajiem darījumiem, valūtas mijmaiņas darījumiem un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistei.

5.2.3. Ar biržu un tirgus aģentu starpniecību veiktās operācijas

NCB var veikt tiešos darījumus ar biržu un tirgus aģentu starpniecību. Šajās operācijās darījuma partneru loks *a priori* nav ierobežots un procedūras tiek pielāgotas tirgus principiem, ko piemēro attiecīgajiem parāda instrumentiem.

5.2.4. Divpusējo operāciju izziņošana

Parasti divpusējās operācijas iepriekš publiski neizziņo. Turklāt ECB var nolemt par divpusējo operāciju rezultātu publisku neizziņošanu.

5.2.5. Operāciju veikšanas dienas

ECB var nolemt veikt precizējošās divpusējās operācijas jebkurā Eurosistēmas darb dienā. Šādās operācijās piedalās tikai to dalībvalstu NCB, kurās darījuma diena, norēķinu diena un atmaksāšanas diena ir NCB darb dienas.

Tiešas divpusējās operācijas strukturāliem mērķiem parasti veic un par tām norēķinās tikai tajās dienās, kas ir NCB darb dienas visās dalībvalstīs.

5.3. Norēķinu procedūras

5.3.1. Vispārīgi apsvērumi

Norēķinus par naudas darījumiem, kas saistīti ar Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām vai dalību atklātā tirgus operācijās, veic, izmantojot darījuma partneru kontus NCB vai kontus norēķinu bankās, kas piedalās TARGET2. Naudas darījumu norēķinus veic tikai pēc galīgā operācijas pamatā esošo aktīvu pārveduma (vai vienlaikus ar šo pārvedumu). Tas nozīmē, ka pamatā esošajiem aktīviem jābūt iepriekš noguldītiem vērtspapīru kontos NCB vai arī norēķins ar šīm NCB jāveic pēc principa – piegāde pret samaksu dienas laikā. Pamatā esošo aktīvu pārvedumu veic, izmantojot darījuma partneru vērtspapīru norēķinu kontus SSS, kas atbilst ECB noteikto standartu minimumam ⁽⁴⁰⁾. Darījuma partneri, kuriem nav vērtspapīru konta NCB vai vērtspapīru norēķinu konta SSS, kas atbilst ECB noteikto standartu minimumam, var veikt pamatā esošo aktīvu pārvedumu ar korespondentkreditēstādes vērtspapīru norēķinu konta vai vērtspapīru konta starpniecību.

Norēķinu procedūras sīkāk izklāstītas līgumu nosacījumos, ko NCB (vai ECB) piemēro konkrētajiem monetārās politikas instrumentiem. Norēķinu procedūras dažādās NCB var nedaudz atšķirties nacionālo tiesību aktu un darbības prakses atšķirību dēļ.

3. tabula

Eurosistēmas atklātā tirgus operāciju parastie norēķinu datumi ⁽¹⁾

Monetārās politikas instruments	Norēķinu datums standartizolēs	Norēķinu datums ātrajās izsolēs un divpusējās procedūrās
Reversie darījumi	T + 1 ⁽²⁾	T
Tiešie darījumi	—	Saskaņā ar tirgus principiem attiecībā uz darījuma pamatā esošajiem aktīviem
ECB parāda sertifikātu emisija	T + 2	—
Valūtas mijmaiņas darījumi	—	T, T + 1 vai T + 2
Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste	—	T

⁽¹⁾ T ir darījuma diena. Norēķinu datums attiecas uz Eurosistēmas darb dienām.

⁽²⁾ Ja parastais norēķinu datums galvenajām vai ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām sakrīt ar svētku dienu, ECB var izlemt piemērot atšķirīgu norēķinu datumu ar iespēju veikt norēķinu tajā pašā dienā. Norēķinu datumi galvenajām un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām tiek iepriekš noteikti Eurosistēmas izsoļu grafikā (sk. 5.1.2. sadaļu).

⁽⁴⁰⁾ Euro zonas atbilstošo SSS izmantošanas apraksta normas un jaunākos šai sistēmai atbilstošo saikņu sarakstus var atrast ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu).

5.3.2. Norēķini par atklātā tirgus operācijām

Norēķinus par atklātā tirgus operācijām, kuru pamatā ir standartizsoles (t. i., galvenajām refinansēšanas operācijām, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām un strukturālajām operācijām), parasti veic pirmajā dienā pēc darījuma dienas, kurā atvērta TARGET2 un visas atbilstošās SSS. Tomēr norēķinus par ECB parāda sertifikātu emisiju veic otrajā dienā pēc darījuma dienas, kurā atvērta TARGET2 un visas atbilstošās SSS. Principā Eurosistēmas mērķis ir panākt, lai norēķini par darījumiem, kas saistīti ar tās atklātā tirgus operācijām, vienlaikus tiktu veikti visās dalībvalstīs ar visiem darījuma partneriem, kas nodrošinājuši pietiekamus pamatā esošos aktīvus. Taču darbības ierobežojumu un SSS tehnisko īpatnību dēļ norēķinu veikšanas konkrētais laiks dienas robežās atklātā tirgus operācijām euro zonā var atšķirties. Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju norēķinu veikšanas laiks parasti sakrīt ar laiku, kad veic atmaksu par iepriekšējo atbilstoša termiņa operāciju.

Eurosistēmas mērķis ir panākt, lai norēķini par atklātā tirgus operācijām, kuru pamatā ir ātrās izsoles un divpusējās procedūras, tiktu veikti darījuma dienā. Taču operatīvu iemeslu dēļ Eurosistēma dažkārt šīm operācijām, īpaši tiešajiem darījumiem un valūtas mijmaiņas darījumiem, var piemērot citus norēķinu datumus (sk. 3. tabulu).

5.3.3. Dienas beigu procedūras

Dienas beigu procedūras noteiktas dokumentācijā, kas attiecas uz TARGET2. Parasti TARGET2 slēgšanas laiks ir plkst. 18.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Pēc slēgšanas turpmākie maksājuma uzdevumi apstrādei TARGET2 netiek pieņemti, lai gan pirms slēgšanas pieņemto atlikušo maksājuma uzdevumu apstrāde turpinās. Darījuma partneru pieprasījumi par piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti vai noguldījumu iespējai uz nakti jāiesniedz attiecīgajai NCB ne vēlāk kā 15 minūtes pēc TARGET2 slēgšanas. Pēdējā Eurosistēmas obligāto rezervju izpildes perioda darbadienā termiņš, kas noteikts piekļuves pieprasījumam Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām, tiek pagarināts vēl par 15 minūtēm.

Ja atbilstošo darījuma partneru norēķinu kontos TARGET2 pēc dienas beigu kontroles procedūru veikšanas izveidojies negatīvs atlikums, tas automātiski tiek uzskatīts par pieprasījumu izmantot aizdevumu iespēju uz nakti (sk. 4.1. sadaļu).

6. NODAĻA

ATBILSTOŠIE AKTĪVI

6.1. Vispārīgie apsvērumi

Saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu ECB un NCB atļauts veikt darījumus finanšu tirgos, pērkot un pārdodot pamatā esošos aktīvus tieši vai saskaņā ar atpirkšanas līgumiem, un noteikts, ka visām Eurosistēmas kredītooperācijām jābūt ar atbilstošu nodrošinājumu. Tādējādi visas Eurosistēmas likviditāti palielinošās operācijas balstās uz pamatā esošajiem aktīviem, kurus darījuma partneri nodrošina vai nu nododot aktīvu īpašuma tiesības (tiešo darījumu vai atpirkšanas līgumu gadījumā), vai ar ķīlu, cesiju vai apgrūtinājumu, ar kuru nodrošināti attiecīgie aktīvi (nodrošinātu aizdevumu gadījumā) ⁽⁴¹⁾.

Lai pasargātu Eurosistēmu no zaudējumiem monetārās politikas operācijās un nodrošinātu vienādu attieksmi pret darījuma partneriem, kā arī uzlabotu darbības efektivitāti un caurredzamību, pamatā esošajiem aktīviem jāatbilst noteiktiem kritērijiem, lai tos varētu izmantot Eurosistēmas monetārās politikas operācijās. Eurosistēma atbilstošajiem aktīviem izstrādājusi vienotu sistēmu, kas kopēja visām Eurosistēmas kredītooperācijām. Šī vienotā sistēma (saukta arī par "Vienoto sarakstu") stājās spēkā 2007. gada 1. janvārī un aizstāja divu līmeņu sistēmu, kas bija ieviesta Ekonomikas un monetārās savienības trešā posma sākumā.

Vienotā sistēma ietver divas noteiktas aktīvu grupas – tirgojamos un netirgojamos aktīvus. Attiecībā uz aktīvu kvalitāti un to atbilstību dažādiem Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veidiem starp šīm divām aktīvu grupām nav atšķirību, izņemot to, ka netirgojamos aktīvus Eurosistēma parasti neizmanto tiešajos darījumos. Eurosistēmas monetārās politikas operācijām atbilstošos aktīvus var izmantot arī kā pamatā esošos aktīvus dienas ietvaros izsniegtajam kredītam.

Abu aktīvu grupu atbilstības kritēriji saskaņoti visā euro zonā un izklāstīti 6.2. sadaļā ⁽⁴²⁾. Lai nodrošinātu abu aktīvu grupu atbilstību vienādiem kredītstandartiem, izstrādāta Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma (ECAF), kas pamatojas uz dažādiem kredītnovērtējuma avotiem. 6.3. sadaļā izklāstītas procedūras un noteikumi, kas

⁽⁴¹⁾ Likviditāti samazinošās tiesās un reversās atklātā tirgus operācijas arī balstās uz pamatā esošajiem aktīviem. To pamatā esošo aktīvu atbilstības kritēriji, kurus izmanto likviditāti samazinošās reversajās atklātā tirgus operācijās, ir tādi paši kā pamatā esošajiem aktīviem, kurus izmanto likviditāti palielinošās reversajās atklātā tirgus operācijās. Tomēr likviditāti samazinošajām operācijām nepiemēro novērtējuma diskontus.

⁽⁴²⁾ Konkrētai netirgojamo aktīvu grupai – kredītprasībām – pārejas periodā līdz 2013. gadam euro zonas valstīs var atšķirties tikai ierobežots skaits atbilstības un darbības kritēriju (sk. 6.2.2. sadaļu).

nosaka un kontrolē Eurosistēmas prasību, lai visi atbilstošie nodrošinājumi atbilstu "augstiem kredīstandartiem". Pamatā esošo konsultācijas par Eurosistēmas nodrošinājuma atbilstību, ja jau emitēti tirgojamie aktīvi vai apgrozībā esošie netirgojamie aktīvi tiek iesniegti Eurosistēmai kā nodrošinājums. Tādējādi nenotiek nekādas pirmsemisijas konsultācijas.

6.2. Pamatā esošo aktīvu atbilstības specifikācijas

ECB izveido, uztur un publicē atbilstošo tirgojamo aktīvu sarakstu⁽⁴³⁾. Eurosistēma darījuma partneriem sniedz tikai konsultācijas par Eurosistēmas nodrošinājuma atbilstību, ja jau emitēti tirgojamie aktīvi vai apgrozībā esošie netirgojamie aktīvi tiek iesniegti Eurosistēmai kā nodrošinājums. Tādējādi nenotiek nekādas pirmsemisijas konsultācijas.

6.2.1. Tirgojamo aktīvu atbilstības kritēriji

Par atbilstošiem uzskatāmi ECB emitētie parāda sertifikāti un visi parāda sertifikāti, kurus Eurosistēmas NCB emitējušas pirms datuma, kad attiecīgā dalībvalsts ieviesusi euro.

Lai noteiktu citu tirgojamo aktīvu atbilstību, piemēro šādus atbilstības kritērijus (sk. arī 4. tabulu).

6.2.1.1. Aktīva veids

Tam jābūt *parāda instrumentam*:

- a) ar fiksētu beznosacījumu pamatsummu⁽⁴⁴⁾ un
- b) ar kuponu, kas nevar izraisīt negatīvu naudas plūsmu. Turklāt kuponam jābūt vienam no šāda veida kuponiem: i) nulles kuponam, ii) fiksētas procentu likmes kuponam vai iii) mainīgas procentu likmes kuponam, kas piesaistīts atsaucē procentu likmei. Kupons var būt piesaistīts paša emitenta reitinga pārmaiņām. Turklāt atbilstošas ir arī obligācijas, kas indeksētas ar inflāciju.

Šādas iezīmes jāaglabā līdz saistību dzēšanai. Parāda instrumenti nevar dot tādas tiesības uz pamatsummu un/vai procentiem, kuras pakārtotas tā paša emitenta citu parāda instrumentu turētāju tiesībām.

Prasība a) nav piemērojama *ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem*, izņemot obligācijas, kuras saskaņā ar PVKIU direktīvas⁽⁴⁵⁾ 52. pantā izklāstītajiem kritērijiem emitējušas kredītiestādes (sauktas par nodrošinātām obligācijām). Eurosistēma novērtē ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru, izņemot nodrošinātās obligācijas, atbilstību šādiem kritērijiem.

Aktīviem, kas rada naudas plūsmu un nodrošina ar aktīviem nodrošinātus vērtspapīrus, jāatbilst šādām prasībām:

- a) šādu aktīvu iegādi regulē ES dalībvalsts tiesību akti;
- b) tos iegādājas īpaši vērtspapīrošanas mērķim dibināti uzņēmumi no darījuma iniciatora vai starpnieka tādā veidā, ko Eurosistēma uzskata par vērtspapīrošanu, "aktīvus pārdodot", kas īstenojama pret jebkuru trešo pusi, un tie nedrīkst būt pieejami darījuma iniciatoram un tā kreditoriem vai starpniekam un tā kreditoriem, t. sk. darījuma iniciatora vai starpnieka maksātnespējas gadījumā;
- c) tos izveidojis un emitentam pārdevis EEZ reģistrēts darījuma iniciators vai attiecīgā gadījumā, starpnieks;
- d) tie nedrīkst kopumā vai daļēji, faktiski vai potenciāli ietvert citu ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru laidienus⁽⁴⁶⁾; turklāt tie nedrīkst kopumā vai daļēji, faktiski vai potenciāli ietvert ar kredītiem saistītas parādizīmes, mijmaiņas darījumus vai citus atvasinātos instrumentus⁽⁴⁷⁾⁽⁴⁸⁾, vai sintētiskos vērtspapīrus; un

⁽⁴³⁾ Sarakstu publicē un katru dienu aktualizē ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu). Ja ārējā kredītnovērtējuma iestāde (ECAI) nav piešķirusi reitingu nefinanšu sabiedrību emitēto tirgojamo aktīvu emisijai, emitentam vai garantijas devējam, šie aktīvi nav iekļauti atbilstošo tirgojamo aktīvu publiski pieejamā sarakstā. Šo parāda instrumentu atbilstības statuss atkarīgs no kredītnovērtējuma avota sniegtā kredītnovērtējuma, un šo avotu attiecīgais darījuma partneris izvēlas saskaņā ar kredītpasībām piemērojamiem ECAF noteikumiem, kā norādīts 6.3.3.1. sadaļā.

⁽⁴⁴⁾ Obligācijas ar garantijām vai citādām līdzīgām tiesībām nav atbilstošas.

⁽⁴⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/65/EK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) (OV L 302, 17.11.2009., 32. lpp.).

⁽⁴⁶⁾ Šī prasība neizslēdz ar aktīviem nodrošinātus vērtspapīrus, ja emisijas struktūra ietver divus īpaša mērķa uzņēmumus un ja attiecībā uz šiem īpaša mērķa uzņēmumiem ir izpildīta "pārdošanas" prasība, lai otrā īpaša mērķa uzņēmuma emitētie parāda vērtspapīri tieši vai netieši būtu nodrošināti ar sākotnējo aktīvu pūli un visas naudas plūsmas no naudas plūsmu radošajiem aktīviem tiek pārvestas no pirmā īpaša mērķa uzņēmuma otrajam īpaša mērķa uzņēmumam.

⁽⁴⁷⁾ Šis ierobežojums neietver mijmaiņas darījumus, ko ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru darījumos izmanto tikai riska ierobežošanas mērķiem.

⁽⁴⁸⁾ Ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri, kuri no 2010. gada 10. oktobra ir atbilstošu tirgojamo aktīvu sarakstā, no šīs prasības ir atbrīvoti un turpina būt atbilstoši līdz 2011. gada 9. oktobrim.

e) ja tie ir kredītpasības, parādniekiem un kreditoriem jābūt reģistrētiem EEZ (vai fiziskām personām jābūt rezidentiem) un, ja piemērojams, attiecīgajam vērtspapīram jāatrodas EEZ. Šīs kredītpasības noteicošajiem tiesību aktiem jābūt EEZ valsts tiesību aktiem. Ja tās ir obligācijas, emitentiem jābūt reģistrētiem EEZ, tām jābūt emitētām EEZ valstī saskaņā ar EEZ valsts tiesību aktiem un jebkuram attiecīgajam vērtspapīram jāatrodas EEZ ⁽⁴⁹⁾.

Ja darījuma iniciators vai, ja piemērojams, starpnieks reģistrēts euro zonā vai Lielbritānijā, Eurosistēma ir pārliecinājusies, ka šajās jurisdikcijās nav paredzētas stingras darījumu atzīšanas par spēkā neesošiem normas. Ja darījuma iniciators vai, ja piemērojams, starpnieks reģistrēts citā EEZ valstī, ar aktīviem nodrošinātos vērtspapīrus var uzskatīt par atbilstošiem tikai tad, ja Eurosistēma pārliecinās, ka tās tiesības pienācīgi aizsargātas pret darījumu atzīšanas par spēkā neesošiem normām, ko Eurosistēma uzskata par piemērojamām saskaņā ar attiecīgās EEZ valsts tiesību aktiem. Šajā nolūkā pirms ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri tiek atzīti par atbilstošiem, Eurosistēmai pieņemamā formā tiek iesniegts neatkarīgs juridisks atzinums, kurā izklāstītas valstī piemērojamās darījumu atzīšanas par spēkā neesošiem normas ⁽⁵⁰⁾. Lai lemtu par to, vai tās tiesības ir pietiekami aizsargātas pret darījumu atzīšanas par spēkā neesošiem normām, Eurosistēma var pieprasīt citus dokumentus, t. sk. saņēmēja maksāspējas apliecinājumu par termiņu, kurā darījumu var atzīt par spēkā neesošu. Darījumu atzīšanas par spēkā neesošiem normas, kuras Eurosistēma uzskata par stingrām un tāpēc nepieņemamām, ietver normas, saskaņā ar kurām pamatā esošo aktīvu pārdošanu likvidators var atzīt par spēkā neesošu, pamatojoties tikai uz to, ka tā tika veikta noteiktā laika posmā (termiņā, kurā darījumu var atzīt par spēkā neesošu) pirms pārdevēja (iniciatora/starpnieka) maksātnespējas paziņošanas, vai normas, saskaņā ar kurām šādu darījuma atzīšanu par spēkā neesošu saņēmējs var novērst tikai tad, ja tas pierāda, ka viņam pārdošanas laikā nav bijis ziņu par pārdevēja (iniciatora/starpnieka) maksātnespēju.

Strukturētas emisijas gadījumā laidieni (vai apakšlaidieni), lai tas būtu atbilstošs, nevar tikt pakārtots tās pašas emisijas citiem laidieniem. Laidienu (vai apakšlaidienu) uzskata par nepakārtotu attiecībā pret citiem tās pašas emisijas laidieniem (vai apakšlaidieniem), ja saskaņā ar emisijas prospektā izklāstīto maksājuma prioritāti, ko piemēro pēc paziņojuma par tiesību izmantošanu saņemšanas, nevienam citam laidienam (vai apakšlaidienam) netiek noteikta prioritāte attiecībā pret šo laidienu (vai apakšlaidienu) par maksājuma (pamatsummas un procentu) saņemšanu, un tādējādi šāds laidiens (vai apakšlaidiens) no strukturētas emisijas dažādiem laidieniem vai apakšlaidieniem ir pēdējais, kuram rodas zaudējumi. Attiecībā uz strukturētām emisijām, kuru prospekts paredz paziņojuma par tūlītēju samaksu vai tiesību izmantošanu saņemšanu, jānodrošina, ka laidiens (vai apakšlaidiens) nav pakārtots ne saskaņā ar paziņojumā par tūlītēju samaksu noteikto maksājumu prioritāti, ne saskaņā ar paziņojumā par tiesību izmantošanu noteikto maksājumu prioritāti.

Eurosistēma patur tiesības lūgt no attiecīgās trešās puses (piemēram, emitenta, darījuma iniciatora vai organizētāja) jebkādu paskaidrojumu un/vai likumīgu apstiprinājumu, ko tā uzskata par nepieciešamu, lai novērtētu ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru atbilstību.

6.2.1.2. Kredīstandarti

Parāda instrumentam jāatbilst ECAF noteikumos attiecībā uz tirgojamiem aktīviem norādītajiem augstajiem kredīstandartiem, kas izklāstīti 6.3.2. sadaļā.

6.2.1.3. Emisijas vieta

Parāda instrumenti jānogulda/jāreģistrē (jāemitē) kādā no EEZ centrālajām bankām vai centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem (CVD), kas atbilst ECB noteikto standartu minimumam ⁽⁵¹⁾. Ja tirgojamu parāda instrumentu emitējusi nefinanšu sabiedrība ⁽⁵²⁾, kurai atzīta ārējā kredītnovērtējuma iestāde (ECAI) nav piešķirusi reitingu, emisijas vietai jābūt euro zonā.

⁽⁴⁹⁾ Ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri, kuri no 2010. gada 10. oktobra ir atbilstošu tirgojamo aktīvu sarakstā, no šīs prasības ir atbrīvoti un turpina būt atbilstoši līdz 2011. gada 9. oktobrim.

⁽⁵⁰⁾ Ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri, kuri no 2010. gada 10. oktobra ir atbilstošu tirgojamo aktīvu sarakstā, no šīs prasības ir atbrīvoti un turpina būt atbilstoši līdz 2011. gada 9. oktobrim.

⁽⁵¹⁾ Lai starptautiskie parāda vērtspapīri globālā uzrādītāja apliecības veidā, ko sākot ar 2007. gada 1. janvāri emitējuši starptautiskie centrālie vērtspapīru depozitāriji (ICSD), Euroclear Bank (Beļģija) un Clearstream Banking Luxembourg, būtu atbilstoši, tie jāemitē jaunu globālo parādizimju veidā un jāglabā kopējā depozitārijā, kas ir ICSD, vai, ja nepieciešams, CVD, kas atbilst ECB noteikto standartu minimumam. Starptautiskie parāda vērtspapīri globālā uzrādītāja apliecības veidā, kurus pirms 2007. gada 1. janvāra emitēja standarta globālās parādizīmes veidā, un aizstājamie vērtspapīri, kurus šajā datumā emitēja vai pēc tam emitēs ar tādu pašu starptautisko vērtspapīru identifikācijas numuru (ISIN), līdz dzēšanas datumam joprojām būs atbilstoši. Lai starptautiskie parāda vērtspapīri globālās reģistrācijas veidā, kas pēc 2010. gada 30. septembra emitēti Euroclear Bank (Beļģija) un Clearstream Banking Luxembourg, būtu atbilstoši, tie jāemitē saskaņā ar starptautisko parāda vērtspapīru jauno glabāšanas struktūru. Starptautiskie parāda vērtspapīri globālās reģistrācijas veidā, kas emitēti pirms šīs dienas vai šajā dienā, līdz dzēšanas datumam joprojām būs atbilstoši. Starptautiskie parāda vērtspapīri individuālās parādizīmes veidā, kas emitēti pēc 2010. gada 30. septembra, vairs nebūs atbilstoši. Starptautiskie parāda vērtspapīri individuālās parādizīmes veidā, kas emitēti pirms šīs dienas vai šajā dienā, līdz dzēšanas datumam joprojām būs atbilstoši.

⁽⁵²⁾ Nefinanšu sabiedrības definētas, kā norādīts Eiropas Kontu sistēmā 1995 (EKS 95).

6.2.1.4. Norēķinu procedūras

Parāda instrumentam jābūt pārvedamam dematerializētā veidā. Tam jāatrodas un par to jāveic norēķini euro zonā, izmantojot Eurosistēmas vai SSS kontu, kas atbilst ECB noteiktajiem standartiem, lai uz reģistrāciju un realizāciju attiektos dalībvalsts tiesību akti.

Ja CVD, kas emitē aktīvu, un SSS, kurā tas atrodas turējumā, nav identiski, starp šīm iestādēm jāizveido ECB apstiprināta saikne ⁽⁵³⁾.

6.2.1.5. Pieņemami tirgi

Parāda instruments jāpieņem tirdzniecībai regulētā tirgū, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvā 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK ⁽⁵⁴⁾, vai jāveic tirdzniecība konkrētos neregulētos tirgos, kā noteikusi ECB ⁽⁵⁵⁾, Novērtējot neregulētus tirgus, Eurosistēma balstās uz trim principiem – drošību, caurredzamību un pieejamību ⁽⁵⁶⁾.

6.2.1.6. Emitents/garantijas devējs

ES dalībvalstu centrālās bankas, valsts sektora uzņēmumi, privātā sektora uzņēmumi, starptautiskās vai starpvalstu iestādes var emitēt parāda instrumentus vai sniegt garantijas.

6.2.1.7. Emitenta/garantijas devēja reģistrācijas vieta

Emitentam jābūt reģistrētam EEZ vai vienā no G10 valstīm, kuras neietilpst EEZ ⁽⁵⁷⁾, ⁽⁵⁸⁾. Šajā gadījumā parāda instrumentus var uzskatīt par atbilstošiem tikai tad, ja Eurosistēma pārliecinās, ka tās tiesības tiks aizsargātas Eurosistēmas noteiktā, atbilstošā veidā saskaņā ar attiecīgās ārpus EEZ esošās G10 valsts tiesību aktiem. Šajā nolūkā būs jāiesniedz formas un satura ziņā Eurosistēmai pieņemams tiesisks novērtējums, pirms aktīvus varēs uzskatīt par atbilstošiem. Ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru gadījumā emitentam jābūt reģistrētam EEZ.

Garantijas devējam jābūt reģistrētam EEZ, izņemot gadījumus, kad tirgojamo aktīvu augstu kredīstandartu noteikšanai garantija nav nepieciešama, kā izklāstīts 6.3.2. sadaļā.

Starptautiskās vai starpvalstu iestādes ir atbilstoši emitenti/garantijas devēji, neraugoties uz to reģistrācijas vietu. Ja tirgojamu parāda instrumentu emitējusi nefinanšu sabiedrība, kurai ECAI nav piešķirusi reitingu, emitentam/garantijas devējam jābūt reģistrētam euro zonā.

6.2.1.8. Denominācijas valūta

Parāda instruments jāizsaka euro ⁽⁵⁹⁾.

6.2.2 Netirgojamo aktīvu atbilstības kritēriji

Atbilstošo aktīvu vienotajā sistēmā kā nodrošinājums atbilstoši ir triju veidu netirgojamie aktīvi – atbilstošo darījuma partneru termiņnoguldījumi, kredītprasības un netirgojami neliela apjoma ar hipotēku nodrošināti parāda instrumenti (RMBD) ⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵³⁾ Euro zonas atbilstošo SSS izmantošanas apraksta normas un jaunākos šai sistēmai atbilstošo saikņu sarakstus var atrast ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu).

⁽⁵⁴⁾ OV L 145, 30.4.2004., 1. lpp.

⁽⁵⁵⁾ Pieņemamo neregulēto tirgu sarakstu publicē ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu un aktualizē vismaz reizi gadā.

⁽⁵⁶⁾ Eurosistēma formulējusi "drošību", "caurredzamību" un "pieejamību" tikai attiecībā uz Eurosistēmas nodrošinājuma pārvaldības funkcijas izpildi. Atlases procesa mērķis nav novērtēt dažādu tirgu patieso kvalitāti. Šie principi jāsaprot šādi. *Drošība* nozīmē pārliecību attiecībā uz darījumiem, īpaši pārliecību par darījumu likumību un realizējamību. *Caurredzamība* nozīmē netraucētu piekļuvi informācijai par procedūru un darbības noteikumiem tirgū, aktīvu finansiālajām iezīmēm, cenu veidošanas mehānismu un attiecīgajām cenām un daudzumu (noteiktās cenas, procentu likmes, tirdzniecības apjomi, atlikumi utt.). *Pieejamība* attiecas uz Eurosistēmas spēju piedalīties tirgū un tās piekļuvi tirgum; tirgus pieejams nodrošinājuma pārvaldības mērķiem, ja tā procedūru un darbības noteikumi ļauj Eurosistēmai saņemt informāciju un veikt darījumus, kad tas šādiem mērķiem nepieciešams.

⁽⁵⁷⁾ Pašlaik G10 valstis, kas neietilpst EEZ, ir ASV, Kanāda, Japāna un Šveice.

⁽⁵⁸⁾ Tirgojamie aktīvi, kurus pirms 2007. gada 1. janvāra emitējis uzņēmums, kas nav reģistrēts ne EEZ, ne kādā no G10 valstīm, kuras neietilpst EEZ, bet par kuriem garantiju sniedzis EEZ reģistrēts uzņēmums, joprojām būs atbilstoši līdz 2011. gada 31. decembrim, ja tie atbildīs pārējiem atbilstības kritērijiem un garantijām piemērojotām prasībām saskaņā ar 6.3.2. sadaļu. Pēc tam tie kļūs neatbilstoši.

⁽⁵⁹⁾ Izteikti šādi vai euro nacionālajās denominācijās.

⁽⁶⁰⁾ No 2007. gada līdz 2013. gadam kredītprasībām tiek noteikts starprežīms, kas ļauj katrai NCB izvēlēties minimālo apjomu kredītprasībām, kas ir atbilstošas kā nodrošinājums (izņemot izmantošanu pārrobežu darījumos), un lemt, vai tiks piemērota maksa par apkalpošanu. 2013. gadā tiks noteikts vienots režīms.

6.2.2.1. Kredītpasības

Lai kredītpasība ⁽⁶¹⁾ būtu atbilstoša, tai jāatbilst šādiem *atbilstības kritērijiem* (sk. arī 4. tabulu).

- a) *Aktīva veids*: tai jābūt kredītpasībai, kas ir parādnieka parādsaistības attiecībā pret Eurosistēmas darījuma partneri. Atbilstošas ir arī kredītpasības, kuru atlikums samazinās (t. i., pamatsumma un procenti tiek samaksāti saskaņā ar iepriekš noteiktu grafiku). Neizmantotas kredītlīnijas (piemēram, automātiski atjaunojamu kredītpasību neizmantotās iespējas), norēķinu kontu pārtēriņi un akreditīvi (kas pilnvaro kredīta izmantošanu, bet pašas par sevi nav kredītpasības) nav atbilstoši. Sindikāta dalībniešādas daļa sindicētā aizdevumā tiek uzskatīta par atbilstošu kredītpasības veidu. Kredītpasības var nedot tiesības uz pamatsummu un/vai procentiem, kas pakārtoti tā paša emitenta citu kredītpasību (vai citu tā paša sindicētā aizdevuma laidienai vai pakārtoto laidienai) vai parāda instrumentu turētāju tiesībām.
- b) Kredītpasībai jābūt ar: i) fiksētu beznosacījumu pamatsummu un ii) procentu likmi, kas nevar izraisīt negatīvu naudas plūsmu. Turklāt izmanto kādu no šiem procentu likmju veidiem: i) nulles kupona, ii) fiksētai vai iii) mainīgai, kas piesaistīta citai atsaucē procentu likmei. Kredītpasības ar inflācijai piesaistītu procentu likmi arī ir atbilstošas. Šādas iezīmes jāsauglabā līdz saistību dzēšanai.
- c) *Debitors/garantijas devējs*: nefinanšu sabiedrības ⁽⁶²⁾, valsts sektora uzņēmumi, starptautiskās vai starpvalstu iestādes ir atbilstoši parādnieki un garantijas devēji. Katrs parādnieks ir individuāli un atsevišķi atbildīgs par attiecīgās kredītpasības atmaksu pilnā apjomā (par atsevišķām kredītpasībām kopā atbildīgie kredīta līdzzaņēmēji netiek iekļauti).
- d) *Debitora/garantijas devēja reģistrācijas vieta*: debitoram jābūt reģistrētam euro zonā. Garantijas devējam arī jābūt reģistrētam euro zonā, izņemot gadījumus, kad netirgojamo aktīvu augstu kredītstandartu noteikšanai garantija nav nepieciešama, kā izklāstīts 6.3.3. sadaļā. Šī prasība nav attiecināma uz starptautiskām vai starpvalstu iestādēm.
- e) *Kredītstandarti*: kredītpasību kvalitāti novērtē ar debitora vai garantijas devēja pamatā esošo kredītspēju. Kredītpasībām jāatbilst ECAF noteikumos noteiktajiem augstajiem netirgojamo aktīvu kredītstandartiem, kas izklāstīti 6.3.3. sadaļā.
- f) *Minimālais apjoms*: laikā, kad darījuma partneris iesniedz izmantošanai nodrošinājumu (nodrošinājuma mobilizācija), kredītpasībai jāatbilst minimālā apjoma prasībai. Iekšzemes kredītpasībām minimālo apjomu katrā NCB var piemērot pēc savas izvēles. Izmantošanai pārrobežu darījumos piemērojama vienotais minimālais apjoms ir EUR 500 000. Tiklīdz tas būs praktiski iespējams, paredzēts 2013. gadā visām kredītpasībām euro zonā ieviest vienotu minimālo apjomu EUR 500 000.
- g) *Apkalpošanas procedūras*: kredītpasības apkalpošanu nosaka Eurosistēmas procedūras, kas definētas attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.
- h) *Noteicošie tiesību akti*: līgumu par kredītpasību un līgumu starp darījuma partneri un NCB, kas laiž apgrozībā kredītpasību kā nodrošinājumu (līgums par nodrošinājuma mobilizāciju), nosaka kādas dalībvalsts tiesību akti. Turklāt dažādu noteicošo tiesību aktu, kas piemērojami i) darījuma partnerim, ii) kreditoram, iii) parādniekam, iv) garantijas devējam (ja iespējams), v) līgumam par kredītpasību un vi) līgumam par nodrošinājuma mobilizāciju, skaits nevar pārsniegt divus.
- i) *Denominācijas valūta*: kredītpasība jāizsaka euro ⁽⁶³⁾.

6.2.2.2. Netirgojami neliela apjoma ar hipotēku nodrošināti parāda instrumenti

RMBD piemēro šādus atbilstības kritērijus (sk. arī 4. tabulu).

- a) *Aktīva veids*: tam jābūt parāda instrumentam (parādzīmei vai vekselis), kas nodrošināts ar mājokļa hipotēku pūli un pilnībā netiek pārvērsts vērtspapīros. Jābūt iespējai aizstāt aktīvus pamatā esošo aktīvu pūlā un ieviestam mehānismam, kas nodrošinātu Eurosistēmas prioritāti kreditoru vidū, izņemot tos, kuriem noteikts izņēmums valsts politikas dēļ ⁽⁶⁴⁾.
- b) RMBD jābūt ar: i) fiksētu beznosacījumu pamatsummu un ii) procentu likmi, kas nevar izraisīt negatīvu naudas plūsmu.

⁽⁶¹⁾ Kredītpasības tiek sauktas arī par banku aizdevumiem. *Schuldscheindarlehen* un *Niederlande* reģistrētās privātā sektora prasības pret valsti vai citiem atbilstošiem debitoriem, kuras sedz valdības garantija (piemēram, mājokļu asociācijām), uzskatāmas par ekvivalentām kredītpasībām.

⁽⁶²⁾ Kā definēts EKS 95.

⁽⁶³⁾ Izteikti šādi vai euro nacionālajās denominācijās.

⁽⁶⁴⁾ Īrijas ar hipotēku nodrošinātās parādzīmes pašlaik ir vienīgie instrumenti šajā aktīvu grupā.

- c) *Kredītstandarti*: RMBD jāatbilst augstiem kredītstandartiem, ko novērtē saskaņā ar to ECAF noteikumu sadaļu, kurā aplūkots RMBD, kā izklāstīts 6.3.3. sadaļā.
- d) *Emitenta veids*: atbilstoši emitenti ir kredītiestādes, kas ir atbilstoši darījuma partneri.
- e) *Emitenta reģistrācijas vieta*: emitentam jābūt reģistrētam euro zonā.
- f) *Apkalpošanas procedūras*: RMBD apkalpošanu nosaka Eurosistēmas procedūras, kas definētas attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.
- g) *Denominācijas valūta*: RMBD jāizsaka euro ⁽⁶⁵⁾.

6.2.3 Atbilstošo aktīvu izmantošanas papildu prasības

6.2.3.1. Kredītprasībām noteiktās papildu juridiskās prasības

Lai nodrošinātu to, ka kredītprasībām ir spēkā esošs nodrošinājums un kredītprasību iespējams ātri realizēt darījuma partnera saistību neizpildes gadījumā, jāizpilda papildu juridiskās prasības. Šīs juridiskās prasības attiecas uz:

- a) kredītprasību esamības pārbaudi;
- b) debitora informēšanu par kredītprasības laišanu apgrozībā vai šādas laišanas apgrozībā reģistrēšanu;
- c) tādu ierobežojumu neesamību, kas saistīti ar banku darbības slepenību un konfidencialitāti;
- d) kredītprasības laišanas apgrozībā ierobežojumu neesamību;
- e) kredītprasības realizēšanas ierobežojumu neesamību.

Šo juridisko prasību saturs izklāstīts 7. papildinājumā. Valstu jurisdikciju raksturīgās iezīmes detalizēti izklāstītas attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.

6.2.3.2. Atbilstošo aktīvu izmantošanas noteikumi

Tirgojamās aktīvas var izmantot visām monetārās politikas operācijām, kas balstītas uz pamatā esošajiem aktīviem, t. i., reversajiem un tiešajiem atklātā tirgus darījumiem un aizdevumu iespējai uz nakti. Netirgojamās aktīvas var izmantot kā pamatā esošos aktīvus reversajiem atklātā tirgus darījumiem un aizdevumu iespējai uz nakti. Eurosistēma tos tiešajos darījumos neizmanto. Visus tirgojamās un netirgojamās aktīvus var izmantot arī kā pamatā esošos aktīvus dienas ietvaros izsniegtajam kredītam.

Neatkarīgi no tā, vai tirgojamais vai netirgojamais aktīvs atbilst visiem atbilstības kritērijiem, darījuma partneris nevar kā nodrošinājumu iesniegt aktīvu, kuru emitējis vai garantējis šis darījuma partneris vai jebkurš cits uzņēmums, ar kuru darījuma partnerim ir ciešas saiknes ⁽⁶⁶⁾.

"Ciešas saiknes" nozīmē situāciju, kurā darījuma partneris saistīts ar atbilstošo aktīvu emitentu/debitoru/garantijas devēju, tāpēc ka:

- a) darījuma partnerim vai nu tieši, vai netieši ar vienu vai vairāku uzņēmumu starpniecību pieder 20 % vai vairāk emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla;
- b) emitentam/debitoram/garantijas devējam vai nu tieši, vai netieši ar vienu vai vairāku uzņēmumu starpniecību pieder 20 % vai vairāk darījuma partnera kapitāla;
- c) trešai personai pieder gan vairāk nekā 20 % no darījuma partnera kapitāla, gan vairāk nekā 20 % no emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla vai nu tieši, vai netieši ar vienu vai vairāku uzņēmumu starpniecību.

Monetārās politikas īstenošanas nolūkā, īpaši, lai uzraudzītu atbilstošo aktīvu izmantošanas noteikumu ievērošanu attiecībā uz ciešām saiknēm, Eurosistēmas centrālās bankas apmainās ar uzraudzības iestāžu šim nolūkam sniegto informāciju par kapitāla turējumiem. Uz šo informāciju attiecas uzraudzības iestāžu piemērotie slepenības standarti.

Nosacījums par ciešām saiknēm nav piemērojams: a) ciešām saiknēm starp darījuma partneri un EEZ valsts valsts sektora iestādēm, kurām ir tiesības iekasēt nodokļus, vai gadījumos, ja EEZ valsts valsts sektora iestāde, kurai ir tiesības iekasēt nodokļus, garantē kādu parāda instrumentu; b) nodrošinātām banku obligācijām, kas emitētas saskaņā ar PVKIU Direktīvas 22. panta 4. punktā izklāstītajiem kritērijiem; vai c) gadījumiem, kuros parāda instrumentus aizsargā īpaši tiesiskās aizsardzības pasākumi, ko var pielīdzināt b) punktā minētajiem

⁽⁶⁵⁾ Izteikti šādi vai euro nacionālajās denominācijās.

⁽⁶⁶⁾ Ja darījuma partneris izmanto aktīvus, kurus tas nedrīkst izmantot vai vairs nedrīkst izmantot neatmaksāta kredīta nodrošināšanai tā identitātes ar emitentu/debitoru/garantijas devēju vai arī starp tiem pastāvošo ciešo saikņu dēļ, tam par to nekavējoties jāziņo attiecīgajai nacionālajai centrālajai bankai. Nākamajā novērtējuma datumā aktīvus novērtē ar nulles vērtību un var tikt pieprasīts papildu nodrošinājums (sk. arī 6. papildinājumu). Turklāt darījuma partnerim jāpārtrauc izmantot šādu aktīvu pēc iespējas ātrāk.

instrumentiem, piemēram: i) netirgojami RMBD, kas nav vērtspapīri; vai ii) ar mājokļa nekustamā īpašuma kredītu nodrošinātās strukturētām nodrošinātām banku obligācijām vai ar komercsektora hipotēku kredītu nodrošinātām strukturētām nodrošinātām banku obligācijām, t. i., dažām nodrošinātām banku obligācijām, ko Eiropas Komisija nav atzinusi par PVKIU atbilstošām, kas atbilst visiem kritērijiem, ko piemēro ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem, kas izklāstīti 6.2. un 6.3. sadaļā, un šādiem papildu kritērijiem:

Ar mājokļa nekustamā īpašuma kredītiem nodrošinātu strukturēto nodrošināto banku obligāciju gadījumā:

- a) mājokļa nekustamā īpašuma kredītiem, kas ir strukturētu nodrošināto obligāciju pamatā, jābūt euro, to emitentam (un debitoram un garantijas devējam, ja tie ir juridiskās personas) jābūt reģistrētam dalībvalstī, pamatā esošajiem aktīviem jāatrodas dalībvalstī, un kredītu noteicošajiem tiesību aktiem jābūt kādas dalībvalsts tiesību aktiem;
- b) mājokļa nekustamā īpašuma kredīti ir atbilstoši attiecīgo strukturēto nodrošināto obligāciju nodrošinājuma pūlam, ja tos nodrošina atbilstoša garantija vai hipotēka. Atbilstoši garantijai jābūt tādi, ko izmaksā 24 mēnešu laikā no saistību neizpildes. Šādu garantēto kredītu atbilstošās garantijas var sniegt dažādu līgumu formā, t. sk. apdrošināšanas līgumu formā, ar nosacījumu, ka tās sniedz valsts sektora iestāde vai valsts uzraudzīta finanšu iestāde. Garantijas devējam šādos garantētajos kredītos nedrīkst būt ciešu saikni ar nodrošināto bankas obligāciju emitentu, un viņam uz darījuma laiku jābūt apstiprināta ECAI piešķirtam [A+/A1/AH] kredītreitingam;
- c) līdz 10 % nodrošinājuma pūla var aizstāt ar augstas kvalitātes citu nodrošinājumu. Šo ierobežojumu var pārsniegt tikai pēc padziļināta attiecīgās NCB novērtējuma;
- d) katra atsevišķā atbilstošā kredīta maksimālā daļa, kurai līdzekļus var iegūt ar strukturēto nodrošināto bankas obligāciju emisiju, ir 80 % no kredīta attiecības pret nodrošinājuma (*loan-to-value*; LTV) vērtības. LTV aprēķinam jābalstās uz konservatīvu tirgus novērtējumu;
- e) nodrošinājumam obligāti jābūt vismaz 8 % lielākam par aizdevumu;
- f) maksimālā kredīta summa mājokļa nekustamā īpašuma kredītiem ir 1 milj. euro;
- g) nodrošinājuma pūla atsevišķajam kredītnovērtējumam jāatbilst 10 bāzes punktu NV līmenim viena gada periodā, kas atbilst "A" kredītreitingam (sk. 6.3.1. sadaļu);
- h) emitentam un saistītajiem uzņēmumiem, kas ir daļa no darījuma vai uz kuriem attiecas darījums ar strukturētajām nodrošinātajām bankas obligācijām, piemērojama mazākais kredītreitings ir "A" (*Fitch* vai *Standard & Poor's* "A–" vai *Moody's* "A3", vai *DBRS* "AL").

Ar komercsektora hipotēku kredītu nodrošinātu strukturēto nodrošināto banku obligāciju gadījumā:

- a) komercsektora hipotēku kredītiem, kas ir strukturētu nodrošināto obligāciju pamatā, jābūt euro, to emitentam, kā arī debitoram un garantijas devējam, ja tie ir juridiskās personas, jābūt reģistrētam dalībvalstī, pamatā esošajiem aktīviem jāatrodas dalībvalstī, un kredītu noteicošajiem tiesību aktiem jābūt kādas dalībvalsts tiesību aktiem;
- b) līdz 10 % nodrošinājuma pūla var aizstāt ar augstas kvalitātes citu nodrošinājumu. Šo ierobežojumu var pārsniegt tikai pēc padziļināta attiecīgās NCB novērtējuma;
- c) katra atsevišķā atbilstošā kredīta maksimālā daļa, kurai līdzekļus var iegūt ar strukturēto nodrošināto bankas obligāciju emisiju, ir 60 % LTV. LTV aprēķinam jābalstās uz konservatīvu tirgus novērtējumu;
- d) nodrošinājumam obligāti jābūt vismaz 10 % lielākam par aizdevumu;
- e) katra atsevišķā aizņēmēja daļa kopējā nodrošinājuma pūlā pēc attiecīgā aizņēmēja neatmaksāto summu apkopošanas nevar pārsniegt 5 % no nodrošinājuma pūla kopsummas;
- f) nodrošinājuma pūla atsevišķajam kredītnovērtējumam jāatbilst 1. kredītpējas līmenim pēc Eurosistēmas reitingu skalas (sk. 6.3.1. sadaļu);
- g) emitentam un saistītajiem uzņēmumiem, kas ir daļa no darījuma vai uz kuriem attiecas darījums ar strukturētajām nodrošinātajām bankas obligācijām, piemēro 2. kredītpējas līmeni;
- h) pamatā esošie komercsektora hipotēku kredīti jāpārvērtē vismaz reizi gadā. Pārvērtēšanai pilnībā jāatspoguļo īpašumu cenas samazinājums. Cenas pieauguma gadījumā piemēro 15 % diskontu. Kredīti, kas neatbilst LTV ierobežojuma prasībai, jāaizstāj ar jauniem kredītiem vai ar attiecīgās NCB piekrišanu jānodrošina ar papildu nodrošinājumu. Galvenā piemērotā novērtēšanas metode ir novērtēšana pēc tirgus vērtības, t. i., aprēķinātā cena, kas tiktu iegūta aktīvus ar pienācīgu rūpību pārdodot tirgū. Šie aprēķini balstās uz viskonservatīvākajiem pieņēmumiem. Kā sekundāru novērtēšanas metodi var izmantot arī statistisko metodi;

- i) vienmēr jānodrošina likviditātes rezerve atbilstošajā darījuma partnerī noguldītas euro skaidras naudas veidā, lai segtu ar nodrošinātajām banku obligācijām saistītos procentu maksājumus nākamajiem sešiem mēnešiem;
- j) ja pamatā esošā komercsektora hipotēku kredīta aizņēmēja īstermiņa kredītreitings ir zemāks par 2. kredīspējas līmeni to deviņu mēnešu laikā, kas ir pirms termiņa iestāšanās nodrošinātajai banku obligācijai ar garantētu pamatsummas atmaksu termiņa beigās, šādam aizņēmējam jāiesniedz euro summa, kas ir pietiekama, lai segtu attiecīgo nodrošinātas banku obligācijas pamatsummas daļu, ka arī saistītos izdevumus, kas emitentam saskaņā ar nodrošināto banku obligāciju jāiemaksā likviditātes rezervē;
- k) likviditātes nepietiekamības gadījumā sākotnējo termiņu var pagarināt par 12 mēnešiem, lai kompensētu termiņu neatbilstības starp nodrošinājuma pūla amortizējošajiem kredītiem un nodrošinātās banku obligācijas atmaksu termiņa beigās. Tomēr pēc sākotnējā termiņa beigām nenodrošinātā banku obligācija kļūs neatbilstoša izmantošanai pašu vajadzībām.

Turklāt ar mājokļa nekustamā īpašuma kredītu nodrošinātas strukturētas nodrošinātās banku obligācijas vai ar komercsektora hipotēku kredītu nodrošinātas strukturētas nodrošinātās banku obligācijas gadījumā darījuma partneriem jāsniedz pazīstamas juridiskās firmas juridisks apstiprinājums, ka ievēroti šādi nosacījumi:

- a) nodrošināto banku obligāciju emitents ir ES dalībvalstī reģistrēta kredītiestāde un nav īpaša mērķa uzņēmums pat tad, ja šīs nodrošinātas banku obligācijas garantējusi ES dalībvalstī reģistrēta kredītiestāde;
- b) saskaņā ar dalībvalsts, kurā reģistrēts emitents vai kurās emitētas nodrošinātās banku obligācijas, tiesību aktiem uz nodrošināto banku obligāciju emitentu/emisiju attiecas īpaša valsts uzraudzība, kuras mērķis ir nodrošināto banku obligāciju turētāju aizsardzība;
- c) emitenta maksātnespējas gadījumā, nodrošināto banku obligāciju turētājiem ir prioritāte attiecībā uz pamatsummas atmaksu un procentu maksājumiem, kas izriet no (pamatā esošajiem) atbilstošajiem aktīviem;
- d) no nodrošināto banku obligāciju emisijas iegūtās summas tiek (atbilstoši nodrošināto banku obligāciju dokumentācijā izklāstītajiem ieguldījumu noteikumiem) investētas saskaņā ar attiecīgajiem nacionālajiem nodrošināto banku obligāciju tiesību aktiem vai citiem šiem aktīviem piemērojamiem tiesību aktiem.

Turklāt darījuma partneris nevar kā nodrošinājumu iesniegt ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru, ja šis darījuma partneris (vai kāda trešā persona, ar kuru tam ir ciešas saiknes) veic ar aktīviem nodrošinātā vērtspapīra valūtas riska ierobežošanu, slēdzot valūtas riska ierobežošanas darījumu ar emitentu kā riska ierobežošanas darījuma partneris, vai nodrošina likviditāti 20 % vai vairāk procentu apjomā no aktīvu, kas nodrošināti ar vērtspapīriem, atlikuma.

Visiem atbilstošajiem tirgojamiem un netirgojamiem aktīviem jābūt izmantojamiem pārrobežu darījumos visā euro zonā. Tādējādi visiem Eurosistēmas darījuma partneriem jābūt spējīgiem izmantot atbilstošos aktīvus tirgojamu aktīvu gadījumā, izmantojot saiknes ar savu iekšzemes SSS vai arī citus atbilstošus mehānismus, lai saņemtu kredītu no tās dalībvalsts NCB, kurā darījuma partneris reģistrēts (sk. 6.6. sadaļu).

4. tabula

Eurosistēmas monetārās politikas operācijām atbilstošie aktīvi

Atbilstības kritēriji	Tirgojamie aktīvi ⁽¹⁾	Netirgojamie aktīvi ⁽²⁾	
Aktīva veids	ECB parāda sertifikāti Citi tirgojami parāda instrumenti ⁽³⁾	Kredītprasības	RMBD
Kredītstandarti	Aktīvam jāatbilst augstiem kredītstandartiem. Augstos kredītstandartus novērtē, izmantojot ECAF noteikumus tirgojamiem aktīviem ⁽³⁾	Debitoram/garantijas devējam jāatbilst augstiem kredītstandartiem. Kredītspēju novērtē, izmantojot ECAF noteikumus kredītprasībām.	Aktīvam jāatbilst augstiem kredītstandartiem. Augstos kredītstandartus novērtē, izmantojot ECAF noteikumus RMBD.

Atbilstības kritēriji	Tirgojamie aktīvi ⁽¹⁾	Netirgojamie aktīvi ⁽²⁾	
Emisijas vieta	EEZ ⁽³⁾	Neattiecas	Neattiecas
Norēķinu/apkalpošanas procedūras	Norēķinu vieta: euro zona Instrumenti jāglabā centralizēti dematerializētā veidā NCB vai SSS, kas atbilst ECB noteikto standartu minimumam	Eurosistēmas procedūras	Eurosistēmas procedūras
Emitenta/debitora/garantijas devēja veids	NCB Valsts sektors Privātais sektors Starptautiskās un starpvalstu iestādes	Valsts sektors Nefinanšu sabiedrības Starptautiskās un starpvalstu iestādes	Kreditistādes
Emitenta, debitora un garantijas devēja reģistrācijas vieta	Emitents ⁽³⁾ : EEZ vai G10 valstis, kas neietilpst EEZ Debitors: EEZ Garantijas devējs ⁽³⁾ : EEZ	Euro zona	Euro zona
Pieņemami tirgi	Regulēti tirgi ECB pieņemami neregulētie tirgi	Neattiecas	Neattiecas
Valūta	Euro	Euro	Euro
Minimālais apjoms	Neattiecas	Kreditprasības iesniegšanas laikā spēkā esošais minimālais apjoms — izmantošanai iekšzemei: NCB izvēle, — izmantošanai pārrobežu darījumos: vienots apjoms EUR 500 000 Tiklīdz tas būs praktiski iespējams 2013. gadā: vienots minimālais apjoms visā euro zonā EUR 500 000	Neattiecas
Noteicošie tiesību akti	Ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem pamatā esošo aktīvu iegādi regulē ES dalībvalsts tiesību akti. Pamatā esošo kreditprasību noteicošie tiesību akti ir EEZ valsts tiesību akti	Kreditprasību līguma un nodrošinājuma mobilizācijas noteicošie tiesību akti ir dalībvalsts tiesību akti. Dažādu tiesību aktu, kas piemērojami: a) darījuma partnerim, b) kreditoram, c) debitoram, d) garantijas devējam (ja uz to attiecas), e) kreditprasības līgumam, f) līgumam par nodrošinājuma mobilizāciju, skaits nevar pārsniegt divus	Neattiecas
Izmantošana pārrobežu darījumos	Jā	Jā	Jā

(1) Sīkāka informācija sniegta 6.2.1. sadaļā.

(2) Sīkāka informācija sniegta 6.2.2. sadaļā.

(3) Nefinanšu sabiedrību emitēto vai garantēto tirgojamo parāda instrumentu, kuriem nav piešķirts reitings, kreditstandartu nosaka, pamatojoties uz kredītnovērtējuma avotu, kuru attiecīgais darījuma partneris izvēlēties saskaņā ar kreditprasībām piemērojamiem ECAF noteikumiem, kā norādīts 6.3.3. sadaļā. Šo tirgojamo parāda instrumentu gadījumā grozījumi veikti šādos tirgojamo aktīvu atbilstības kritērijos: emitenta/garantijas devēja reģistrācijas vieta: euro zona; emisijas vieta: euro zona.

6.3. Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma

6.3.1. Darbības joma un elementi

Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma (ECAF) nosaka procedūras, noteikumus un paņēmienus, ar kuru palīdzību tiek nodrošināta Eurosistēmas prasības izpilde attiecībā uz visu atbilstošo aktīvu augstiem kredīstandartiem.

Vispārējā gadījumā, nosakot augstus kredīstandartus, Eurosistēma nodala tirgojamus un netirgojamus aktīvus (sk. 6.3.2. un 6.3.3. sadaļu), lai ņemtu vērā šo aktīvu atšķirīgo juridisko būtību, kā arī darbības efektivitātes dēļ.

Novērtējot atbilstošo aktīvu kredīstandartu, Eurosistēma ņem vērā kredītnovērtējuma informāciju no kredītnovērtējuma sistēmām, kas pieder vienam no četriem avotiem, t. i., ārējām kredītnovērtējuma iestādēm (ECAI), NCB iekšējām kredītnovērtējuma sistēmām (ICAS), darījuma partneru iekšējām, uz kredītreitingiem balstītām (IRB) sistēmām vai trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – reitinga instrumentiem (RT). Turklāt, novērtējot kredīstandartu, Eurosistēma ņem vērā institucionālos kritērijus un iezīmes, kas instrumenta turētājam garantē līdzīgu aizsardzību kā garantijas.

Attiecībā uz ECAI avotiem novērtējumam jābūt balstītam uz publiski pieejamu kredītreitingu. Eurosistēma patur sev tiesības pieprasīt skaidrojumu, ja uzskata to par nepieciešamu. Ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem kredītreitingi jāskaidro publiski pieejamā kredītreitinga ziņojumā, t. i., detalizētā pirmspārdošanas vai jaunas emisijas ziņojumā, ietverot arī vispusēju strukturālo un tiesisko aspektu analīzi, detalizētu nodrošinājuma pūla novērtējumu, darījuma dalībnieku un arī visu pārējo būtisko tā detaļu analīzi. Turklāt ECAI regulāri jāpublicē ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru uzraudzības ziņojumi. Šo ziņojumu publikācijai jānotiek atbilstoši kupona maksājumu veikšanas biežumam un laikam. Šajos ziņojumos kā minimums jāietver jaunākā informācija par galveno darījumu datiem (piemēram, nodrošinājuma pūla sastāvs, darījumu dalībnieki, kapitāla struktūra) un arī darbības rezultātiem.

Eurosistēmas etalons augstu kredīstandartu prasību minimuma noteikšanai (tās "kredītpējas sliekšnis") ir kredītnovērtējums, kas atbilst 3. līmeņa kredītpējai Eurosistēmas saskaņotajā reitingu skalā⁽⁶⁷⁾. Eurosistēma uzskata, ka 0,40 % saistību neizpildes varbūtība (NV) viena gada periodā ir ekvivalenta 3. līmeņa kredītpējas kredītnovērtējumam, un tā tiek regulāri pārskatīta. ECAF izmanto Kapitāla prasību direktīvā (CRD)⁽⁶⁸⁾ sniegto saistību neizpildes gadījuma definīciju. Eurosistēma publicē viszemāko reitinga līmeni, kas atbilst katrai atzītajai ECAI noteiktajam kredītpējas sliekšnim (arī tas tiek regulāri pārskatīts), neuzņemoties nekādu atbildību par ECAI novērtējumu. Ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem Eurosistēmas etalons, nosakot augstu kredīstandartu prasību minimumu, ir "AAA" kredītreitings⁽⁶⁹⁾ emisijas brīdī. Ar aktīviem nodrošināta vērtspapīra darbības laikā tam jā saglabā Eurosistēmas kredītpējas sliekšņa minimums Eurosistēmas saskaņotās reitingu skalas 2. līmenī ("A")⁽⁷⁰⁾. RMBD Eurosistēmas etalons augstu kredīstandartu prasību minimuma noteikšanai ir kredītnovērtējums, kas atbilst 2. līmeņa kredītpējai ("A") Eurosistēmas saskaņotajā reitingu skalā. Eurosistēma uzskata, ka 0,10 % saistību neizpildes varbūtība (NV) viena gada periodā ir ekvivalenta 2. līmeņa kredītpējas kredītnovērtējumam, un tā tiek regulāri pārskatīta.

Eurosistēma patur sev tiesības noteikt, vai kāda emisija, emitents, debitors vai garantijas devējs atbilst augstu kredīstandartu prasībām, pamatojoties uz jebkādu informāciju, ko Eurosistēma varētu uzskatīt par būtisku, un ar šādu pamatojumu tā var noraidīt aktīvus, ierobežot to izmantošanu vai piemērot papildu diskontus, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu Eurosistēmai pienācīgu aizsardzību pret risku saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu. Šādas pasākumus var piemērot arī konkrētiem darījuma partneriem, īpaši tad, ja šķiet, ka darījuma partnera kredītpēja ļoti spēcīgi korelē ar darījuma partnera iesniegto nodrošinājuma aktīvu kredītu kvalitāti. Ja noraidījums balstās uz pamatotu informāciju, jebkurai šādas darījuma partneru vai uzraudzības institūciju pārsūtītas informācijas izmantošanai jābūt pilnībā atbilstošai un nepieciešamai Eurosistēmas institucionālo monetārās politikas piemērošanas uzdevumu izpildei.

⁽⁶⁷⁾ Eurosistēmas saskaņotā reitingu skala tiek publicēta ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu). Kredītpējas 3. līmeņa kredītnovērtējums nozīmē minimālo ilgtermiņa reitingu – Fitch vai Standard & Poor's "BBB–" vai Moody's "Baa3", vai DBRS "BBB".

⁽⁶⁸⁾ CRD ietver Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvu 2006/48/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (OV L 177, 30.6.2006., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvu 2006/49/EK par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību (OV L 177, 30.6.2006., 201. lpp.).

⁽⁶⁹⁾ "AAA" kredītreitings nozīmē ilgtermiņa reitingu – Fitch, Standard & Poor's vai DBRS "AAA" vai Moody's "Aaa", vai, ja tie nav pieejami, īstermiņa reitingu – Fitch "F1+" vai Standard & Poor's "A–1+", vai DBRS "R–1H".

⁽⁷⁰⁾ "A" kredītreitings nozīmē minimālo ilgtermiņa reitingu – Fitch vai Standard & Poor's "A–" vai Moody's "A3", vai DBRS "AL".

Aktīvus, ko emitējuši vai garantējuši uzņēmumi, kuriem Savienība vai kāda ES dalībvalsts piemērojusi līdzekļu iesaldēšanu un/vai citus pasākumus saskaņā ar Līguma 75. pantu, ierobežojot to līdzekļu izmantošanu, vai uzņēmumi, par kuriem ECB Padome pieņēmusi lēmumu pārtraukt uz laiku vai liegt tiem dalību atklātā tirgus operācijās vai piekļuvi Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām, var izslēgt no atbilstošu aktīvu saraksta.

6.3.2. Augstu kredītstandartu noteikšana tirgojamiem aktīviem

Tirgojamo aktīvu augstie kredītstandarti tiek noteikti, pamatojoties uz šādu kritēriju kopumu.

- a) *ECAI kredītnovērtējums*: vismaz vienam atzītas ECAI (kā izklāstīts 6.3.4. sadaļā) kredītnovērtējumam attiecīgajai emisijai (vai, ja tāda nav, – attiecīgajam emitentam) jāatbilst Eurosistēmas kredītpējas sliekšnim ⁽⁷¹⁾, ⁽⁷²⁾. ECB publicē kredītpējas sliekšni visām atzītajām ECAI, kā minēts 6.3. sadaļā ⁽⁷³⁾.
- b) *ECAI kredītnovērtējums ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem*: ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem, kas emitēti 2010. gada 1. martā vai pēc šā datuma, Eurosistēma pieprasa vismaz divus atzītu ECAI kredītnovērtējumus attiecīgajai emisijai. Lai noteiktu šo vērtspapīru atbilstību, piemēro "otrā labākā" noteikumu, kas nozīmē, ka ne tikai vislabākajam ECAI kredītnovērtējumam, bet arī otram labākajam pieejamajam ECAI kredītnovērtējumam jāatbilst ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru kredītpējas sliekšnim. Pamatojoties uz šo principu, Eurosistēma pieprasa, lai abi kredītnovērtējumi būtu "AAA"/"Aaa" līmenī emisijas brīdī un "A" līmenī vērtspapīra pastāvēšanas laikā, lai vērtspapīru uzskatītu par atbilstošu.

No 2011. gada 1. marta visiem ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem neatkarīgi no to emisijas datuma jābūt vismaz diviem atzītu ECAI kredītnovērtējumiem attiecīgajai emisijai, un tiem jāatbilst "otrā labākā" noteikumam, lai vērtspapīrus arī turpmāk uzskatītu par atbilstošiem.

Pirms 2010. gada 1. marta emitētiem ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem, kuriem ir tikai viens kredītnovērtējums, līdz 2011. gada 1. martam jāsaņem otrs kredītnovērtējums. Pirms 2009. gada 1. marta emitētiem ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem abiem kredītnovērtējumiem jāatbilst "A" līmenim vērtspapīra pastāvēšanas laikā. Ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem, kas emitēti laikā no 2009. gada 1. marta līdz 2010. gada 28. februārim, pirmajam kredītnovērtējumam jāatbilst "AAA"/"Aaa" līmenim emisijas brīdī un "A" līmenim vērtspapīra pastāvēšanas laikā, bet otram kredītnovērtējumam jāatbilst "A" līmenim gan emisijas brīdī ⁽⁷⁴⁾, gan vērtspapīra pastāvēšanas laikā.

Ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru aizstājamās papildu emisijas tiek uzskatītas par jaunām ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru emisijām. Visiem ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem, kas emitēti ar vienu ISIN kodu, jāievēro atbilstības kritēriji, kas bija spēkā pēdējās aizstājamās papildu emisijas laikā. Ja ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru aizstājamās papildu emisijas neatbilst pēdējās aizstājamās papildu emisijas laikā spēkā esošajiem atbilstības kritērijiem, visus ar to pašu ISIN kodu emitētos ar aktīviem nodrošinātos vērtspapīrus uzskata par neatbilstošiem. Šo noteikumu nepiemēro ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru aizstājamām papildu emisijām, kas bija Eurosistēmas atbilstošu aktīvu sarakstā 2010. gada 10. oktobrī, ja pēdējā papildu emisija tika veikta pirms šā datuma. Neaizstājamās papildu emisijas tiek uzskatītas par citiem ar aktīviem nodrošinātajiem vērtspapīriem.

- c) *Garantijas*: ja nav (atzītas) ECAI kredītnovērtējuma emitentam, augstus kredītstandartus var noteikt, pamatojoties uz finansiāli drošu garantijas devēju sniegtajām garantijām. Garantijas devēja finansiālā drošība tiek novērtēta, pamatojoties uz ECAI kredītnovērtējumiem, kas atbilst Eurosistēmas kredītpējas sliekšnim. Garantijai jāatbilst šādām prasībām.
- i) Garantija tiek uzskatīta par pieņemamu, ja garantijas devējs bez nosacījumiem un neatsaucami galvojis par emitenta saistībām attiecībā uz parāda instrumentu pamatsummas, procentu un citu summu maksājumu, kas līdz to pilnai samaksai pienākas parāda instrumentu turētājiem.
- ii) Garantiju jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma (neatkarīgi no pamatā esošajām parādsaistībām). To valsts iestāžu, kuras tiesīgas iekasēt nodokļus, sniegtās garantijas vai nu jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma, vai arī citādi jāspēj nodrošināt tūlītēju un precīzu maksājumu pēc saistību neizpildes. Garantijas devēja saistības sakarā ar garantiju jāklasificē vismaz vienādi un proporcionāli (*pari passu*) ar citām garantijas devēja nenodrošinātajām saistībām.

⁽⁷¹⁾ Ja pieejami vairāki un iespējami pretrunīgi ECAI novērtējumi par vienu un to pašu emitentu/debitoru vai garantijas devēju, tiek piemērots "pirmais vislabākais" noteikums (t. i., vislabākais pieejamais ECAI kredītnovērtējums).

⁽⁷²⁾ Nodrošināto banku obligāciju, kas emitētas pēc 2008. gada 29. 1. janvāra, augstie kredītstandarti novērtēti, balstoties uz jau minēto kritēriju kopumu. Tiek uzskatīts, ka nodrošinātās banku obligācijas, kas emitētas pirms 2008. gada 1. janvāra, atbilst augstiem kredītstandartiem, ja vien tās pilnībā atbilst PVKIU Direktīvas 52. panta 4. punktā noteiktajiem kritērijiem.

⁽⁷³⁾ Šī informācija publicēta ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽⁷⁴⁾ Attiecībā uz otro ECAI novērtējumu kredītnovērtējums emisijas laikā nozīmē kredītnovērtējumu pirmās emisijas laikā vai pirmās ECAI publicēšanas laikā.

iii) Garantiju regulē ES dalībvalsts tiesību akti, un tai juridiski jābūt spēkā esošai, kā arī garantijas devējam saistošai un realizējamai pret to.

iv) Lai ar garantiju apstiprinātu aktīvu varētu uzskatīt par atbilstošu, vispirms jāiesniedz Eurosistēmai formas un satura ziņā pieņemams likumīgs apstiprinājums attiecībā uz garantijas juridisko spēkā esamību, saistošām sekām un realizējamību. Ja garantijas devējs reģistrēts citā jurisdikcijā, nevis tajā, kuras tiesību akti nosaka garantiju, ar likumīgu apstiprinājumu jāapstiprina arī garantijas spēkā esamība un realizējamība saskaņā ar likumu, kas nosaka garantijas devēja reģistrāciju. Likumīgais apstiprinājums jāiesniedz izskatīšanai tajā centrālajā bankā, kura paziņo par konkrēta ar garantiju apstiprināta aktīva iekļaušanu atbilstošo aktīvu sarakstā ⁽⁷⁵⁾. Nepieciešamība sniegt likumīgu apstiprinājumu neattiecas uz garantijām, kas sniegtas par parāda instrumentiem ar atsevišķu aktīvu kredītreitingu, vai uz to valsts iestāžu sniegtajām garantijām, kuras tiesīgas iekasēt nodokļus. Uz garantijas realizēšanas prasību attiecas jebkurš maksātnespējas vai bankrota likums, vispārējie kapitāla vērtspapīru principi un citi līdzīgi likumi un principi, kas attiecināmi uz garantijas devēju un vispār ietekmē kreditoru tiesības attiecībā pret garantijas devēju.

Ja nav pieejams ECAI kredītnovērtējums nedz emisijai, nedz emitentam vai garantijas devējam, augstos kredīstandartus nosaka šādi.

a) *Euro zonas valsts sektora emitenti vai garantijas devēji*: ja tirgojamu aktīvu emitēt vai par to garantiju sniedz euro zonā reģistrēta reģionālā valdība, vietējā pašvaldība vai valsts sektora uzņēmums (VSU) saskaņā ar CRD, piemērojama šāda procedūra.

i) Emitents vai garantijas devējs tiek iekļauts vienā no trim kategorijām saskaņā ar CRD ⁽⁷⁶⁾, kā paskaidrots 5. tabulā.

ii) Netiešs 1. un 2. kategorijā iekļauto emitentu vai garantijas devēju kredītnovērtējums iegūstams no tās valsts valdības ECAI kredītnovērtējuma, kurā emitents vai garantijas devējs reģistrēts. Šim netiešajam kredītnovērtējumam jāatbilst Eurosistēmas kredītspējas sliekšnim. Netiešu kredītnovērtējumu nevar iegūt attiecībā uz 3. kategorijā iekļautajiem emitentiem vai garantijas devējiem.

b) *Euro zonas nefinanšu sabiedrību emitenti vai garantijas devēji*: ja tirgojamiem aktīviem, kurus emitēt vai par kuriem garantiju sniedz euro zonā reģistrētas nefinanšu sabiedrības ⁽⁷⁷⁾, nevar noteikt augstus kredīstandartus, pamatojoties uz ECAI kredītnovērtējumu attiecīgajai emisijai, emitentam vai garantijas devējam, piemēro ECAF noteikumus attiecībā uz kredītpasībām, un darījuma partneri drīkst izmantot paši savu IRB sistēmu, NCB iekšējā kredītnovērtējuma sistēmas vai trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – reitinga instrumentus. Nefinanšu sabiedrību emitētie tirgojamie parāda instrumenti, kam nav piešķirts reitings, nav iekļauti atbilstošo tirgojamo aktīvu publiski pieejamā sarakstā.

5. tabula

Netiešie kredītnovērtējumi euro zonas reģionālo valdību, vietējo pašvaldību un valsts sektora uzņēmumu emitentiem, debitoriem vai garantijas devējiem, kam nav ECAI kredītnovērtējuma

	Emitentu, debitoru vai garantijas devēju iedalījums saskaņā ar CRD	ECAF netiešā kredītnovērtējuma iegūšana par attiecīgajā kategorijā iekļauto emitentu, debitoru vai garantijas devēju
1. kategorija	Reģionālās valdības, vietējās pašvaldības un VSU, ko saskaņā ar kompetentu uzraudzības iestāžu viedokli var pielīdzināt centrālajai valdībai attiecībā uz kapitāla prasībām	Piešķir reģistrācijas valsts centrālajai valdībai piešķirto ECAI kredītnovērtējumu
2. kategorija	Reģionālās valdības, vietējās pašvaldības un VSU, ko saskaņā ar kompetentu uzraudzības iestāžu viedokli var pielīdzināt [kredīti]iestādēm attiecībā uz kapitāla prasībām	Piešķir par vienu līmeni zemāku kredītnovērtējumu ⁽¹⁾ nekā reģistrācijas valsts centrālajai valdībai piešķirtais ECAI kredītnovērtējums
3. kategorija	Citi VSU	Pielīdzina privātā sektora emitentiem vai debitoriem

⁽¹⁾ Informācija par kredītspējas līmeņiem publicēta ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽⁷⁵⁾ Nacionālā centrālā banka, kas paziņo par konkrētu aktīvu, parasti ir tās valsts centrālā banka, kurā aktīvu ļaus tirgot vai tirgos atzītā tirgū. Ja aktīvu ļauj tirgot vai tirgo vairākos tirgos, visi jautājumi jāadresē ECB *Eligible Assets Hotline* (Eligible-Assets.Hotline@ecb.europa.eu).

⁽⁷⁶⁾ Paredzams, ka uzņēmumu saraksti, kas iekļauti minētajās trijās kategorijās, kā arī kritēriji emitentu, debitoru vai garantijas devēju klasificēšanai trijās kategorijās kopā ar saitēm uz attiecīgo valstu uzraudzības institūciju interneta lapām būs pieejami Eiropas Banku iestādes (EBI) interneta lapā www.eba.europa.eu.

⁽⁷⁷⁾ Nefinanšu sabiedrību definīcija atbilst Eiropas Kontu sistēmai 1995 (EKS 95).

6.3.3. Augstu kredīstandartu noteikšana netirgojamiem aktīviem

6.3.3.1. Kredīprasības

Lai noteiktu prasību par augstiem kredīstandartiem kredīprasību debitoriem vai garantijas devējiem, darījuma partneriem jāizvēlas viens galvenais no pieejamiem un Eurosistēmas atzītiem kredītnovērtējuma avotiem. Darījuma partneris izvēlas vienu sistēmu no pieejama kredītnovērtējuma avota (izņemot gadījumus, kad tiek izmantots ECAI novērtējums), kad var lietot visas atzītās ECAI sistēmas.

Minimālais periods, kādā darījuma partneriem jāizmanto izvēlētais avots, ir viens gads, lai novērstu kredītnovērtējumu mainīšanu (t. i., meklējot labāko kredītnovērtējumu, kas garantē atbilstību starp visiem pieejamiem avotiem vai sistēmām, skatot katru debitora gadījumu atsevišķi). Darījuma partneriem, kas vēlas mainīt kredītnovērtējuma avotus pēc minimālā viena gada perioda, jāiesniedz pamatots pieprasījums attiecīgajai NCB.

Iesniedzot pamatotu pieprasījumu, darījuma partneri var saņemt atļauju izmantot vairāk nekā vienu sistēmu vai avotu. Paredzams, ka izvēlētais galvenais kredītnovērtējuma avots aptvers vislielāko darījuma partnera pieteikto debitoru skaitu. Vairāk nekā viena kredītnovērtējuma avota vai sistēmas izmantošanas gadījumā jābūt atbilstošam pamatojumam. Principā šāds gadījums varētu izrietēt no primārā kredītnovērtējuma avota vai sistēmas nepietiekama aptvēruma.

Darījuma partneriem nekavējoties jāinformē attiecīgā NCB par jebkuru kredītriska gadījumu (t. sk. par pieteikto debitoru maksājumu kavējumiem), par kuru informēts darījuma partneris, un, ja nepieciešams, jāizņem vai jāaizstāj attiecīgie aktīvi. Turklāt darījuma partneri ir atbildīgi par to, lai tiktu izmantoti visjaunākie kredītnovērtējuma dati, kas pieejami no to izvēlētajās kredītnovērtējuma sistēmas vai avota attiecībā uz iesniegto aktīvu debitoriem ⁽⁷⁸⁾ vai garantijas devējiem.

Debitoru vai garantijas devēju kredītnovērtējumi: kredīprasību debitoru vai garantijas devēju augstie kredīstandarti tiek noteikti saskaņā ar noteikumiem, kas nodala valsts sektora un nefinanšu sabiedrību debitorus vai garantijas devējus.

a) *Valsts sektora debitori/garantijas devēji:* tiek piemēroti šādi noteikumi secīgā kārtībā.

i) Darījuma partnera izvēlētajās sistēmas vai avota veiktais kredītnovērtējums eksistē un tiek izmantots, lai noteiktu, vai valsts sektora debitors vai garantijas devējs atbilst kredīspējas sliekšnim.

ii) Ja nav i) punktā minētā kredītnovērtējuma, tiek izmantots ECAI sniegts debitora vai garantijas devēja kredītnovērtējums ⁽⁷⁹⁾.

iii) Ja nav pieejams ne i), ne ii) punktā minētais kredītnovērtējums, piemēro to pašu procedūru, ko tirgojamiem aktīviem.

— Debitoru vai garantijas devēju iekļauj vienā no trim kategorijām saskaņā ar CRD ⁽⁸⁰⁾, kā paskaidrots 5. tabulā.

— Netiešu 1. un 2. kategorijā iekļauto emitentu vai garantijas devēju kredītnovērtējumu iegūst no tās valsts valdības, kurā emitents vai garantijas devējs reģistrēts, ECAI kredītnovērtējuma. Šim netiešajam kredītnovērtējumam jāatbilst Eurosistēmas kredīspējas sliekšnim.

Ja darījuma partnera izvēlētajās sistēmas vai avota (vai ECAI ii) punktā minētajā gadījumā attiecībā uz valsts sektora debitoriem vai garantijas devējiem) veiktais kredītnovērtējums eksistē, bet ir zemāks par kredīspējas sliekšni, debitors vai garantijas devējs nav atbilstošs.

b) *Nefinanšu sabiedrību debitori vai garantijas devēji:* ja darījuma partnera izvēlētais avots sniedz kredītnovērtējumu, kas vienāds ar kredīspējas sliekšni vai to pārsniedz, debitors vai garantijas devējs ir atbilstošs ⁽⁸¹⁾ ⁽⁸²⁾.

Ja darījuma partnera izvēlētajās sistēmas vai avota veiktais kredītnovērtējums eksistē, bet ir zemāks par kredīspējas sliekšni, debitors vai garantijas devējs nav atbilstošs. Ja nav pieejams nekāds kredītnovērtējums, lai noteiktu kredīstandartus, debitors vai garantijas devējs tiek uzskatīts par neatbilstošu.

⁽⁷⁸⁾ Saistībā ar nefinanšu sabiedrību emitētiem tirgojamiem aktīviem, kam nav atzītas ECAI kredītnovērtējuma, šī prasība attiecas uz emitentu.

⁽⁷⁹⁾ Ja pieejami vairāki un iespējami pretrunīgi ECAI novērtējumi par vienu un to pašu emitentu/debitoru vai garantijas devēju, tiek piemērots "pirmais vislabākais" noteikums (t. i., vislabākais pieejamais ECAI kredītnovērtējums).

⁽⁸⁰⁾ Paredzams, ka uzņēmumu saraksti, kas iekļauti minētajās trijās kategorijās, kā arī kritēriji emitentu, debitoru vai garantijas devēju klasificēšanai trijās kategorijās kopā ar saitēm uz attiecīgo valstu uzraudzības institūciju interneta lapām būs pieejami Eiropas Banku iestādes (EBI) interneta lapā www.eba.europa.eu.

⁽⁸¹⁾ Ja darījuma partneris kā kredīspējas avotu izvēlējis ECAI, tas var izmantot "pirmais vislabākais" noteikumu: ja pieejami vairāki un iespējami pretrunīgi ECAI novērtējumi par vienu un to pašu emitentu/debitoru vai garantijas devēju, tiek piemērots vislabākais pieejamais ECAI kredītnovērtējums.

⁽⁸²⁾ Konkrētām kredītnovērtējuma sistēmām kredīspējas sliekšni var koriģēt pēc to darbības rezultātu kontroles procesa (sk. 6.3.5. sadaļu).

Garantijas: garantijai jāatbilst šādām prasībām.

- a) Garantija tiek uzskatīta par pieņemamu, ja garantijas devējs bez nosacījumiem un neatsaucami galvojis par debitora saistībām attiecībā uz kredītpasības pamatsummas, procentu un citu summu maksājumu, kas līdz to pilnai samaksai pienākas tās turētājam. Šādā gadījumā par pieņemamu uzskatītai garantijai nav jāattiecas uz konkrēto kredītpasību, bet tā var attiekties tikai uz debitoru, ja tā sedz arī attiecīgo kredītpasību.
- b) Garantiju jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma (neatkarīgi no pamatā esošās kredītpasības). To valsts iestāžu, kuras tiesīgas iekasēt nodokļus, sniegtās garantijas vai nu jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma, vai arī citādi jāspēj nodrošināt tūlītēju un precīzu maksājumu pēc saistību neizpildes. Garantijas devēja saistības sakarā ar garantiju jāklasificē vismaz vienādi un proporcionāli (*pari passu*) ar citām garantijas devēja nenodrošinātajām saistībām.
- c) Garantiju regulē ES dalībvalsts tiesību akti, un tai juridiski jābūt spēkā esošai, kā arī garantijas devējam saistošai un realizējamai pret to.
- d) Lai ar garantiju apstiprinātu aktīvu varētu uzskatīt par atbilstošu, vispirms jāiesniedz Eurosistēmai formas un saturs ziņā pieņemams likumīgs apstiprinājums attiecībā uz garantijas juridisko spēkā esamību, saistošām sekām un realizējamību. Likumīgajam apstiprinājumam arī jānosaka, ka garantija nav personiska, ko var realizēt tikai kredītpasības kreditors. Ja garantijas devējs reģistrēts citā jurisdikcijā, nevis tajā, kuras tiesību akti nosaka garantiju, ar likumīgu apstiprinājumu jāapstiprina arī garantijas spēkā esamība un realizējamība saskaņā ar likumu, kas nosaka garantijas devēja reģistrāciju. Likumīgais apstiprinājums jāiesniedz izskatīšanai tajā NCB, kura atrodas minēto kredītpasību regulējošo tiesību aktu jurisdikcijā. Nepieciešamība sniegt likumīgu apstiprinājumu neattiecas uz to valsts iestāžu sniegtajām garantijām, kuras tiesīgas iekasēt nodokļus. Uz garantijas realizēšanas prasību attiecas jebkurš maksātnespējas vai bankrota likums, vispārējie kapitāla vērtspapīru principi un citi līdzīgi likumi un principi, kas attiecināmi uz garantijas devēju un vispār ietekmē kreditoru tiesības attiecībā pret garantijas devēju.

6.3.3.2. Netirgojami neliela apjoma ar hipotēku nodrošināti parāda instrumenti

Netirgojamu RMBD augstajiem kredīstandartiem jāatbilst Eurosistēmas saskaņotās reitingu skalas 2. kredītpējas līmenim ⁽⁸³⁾. Konkrētajai jurisdikcijai atbilstošo parāda instrumentu kredītnovērtējuma sistēmu nosaka NCB attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.

6.3.4. Kredītnovērtējuma sistēmu atzīšanas kritēriji

ECAF izmanto četru avotu sniegtu kredītnovērtējuma informāciju. Katram avotam var būt kredītnovērtējuma sistēmu kopums.

Atzīto ECAI, ICAS un trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – RT un to sniedzēju saraksts pieejams ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu ⁽⁸⁴⁾.

6.3.4.1. Ārējo kredītnovērtējuma iestāžu avots

ECAI avots ietver tās institūcijas, kuru kredītnovērtējumus kredītiestādes drīkst izmantot, lai noteiktu darījumu riska svērumu saskaņā ar CRD ⁽⁸⁵⁾. ECAF vajadzībām vispārējie ECAI atzīšanas kritēriji ir šādi.

- a) Attiecīgajai ES uzraudzības iestādei oficiāli jāatzīst ECAI tajās euro zonas valstīs, kurās tās tiks izmantotas saskaņā ar CRD.
- b) ECAI jāatbilst darbības kritērijiem un jāsniedz atbilstošs aptvērums, lai nodrošinātu efektīvu ECAF īstenošanu. To kredītnovērtējumu izmantošana īpaši atkarīga no tā, vai Eurosistēmai ir pieejama informācija par šiem novērtējumiem, kā arī informācija novērtējumu salīdzināšanai un ECAF kredītpējas līmeņu un kredītpējas sliekšņu piešķiršanai (plānošanai) šiem novērtējumiem, kā arī rezultātu kontroles īstenošanai (sk. 6.3.5. sadaļu).

Eurosistēma patur sev tiesības pieņemt lēmumu, vai tā atzīst kādu ECAI savām aizdevuma operācijām, citu faktoru vidū izmantojot savu darbības rezultātu kontroles procesu.

6.3.4.2. NCB iekšējo kredītnovērtējuma sistēmu avots

ICAS avots pašlaik sastāv no četrām kredītnovērtējuma sistēmām, ko izmanto *Deutsche Bundesbank*, *Banco de España*, *Banque de France* un *Oesterreichische Nationalbank*. Tām NCB, kas nolems izveidot pašas savas ICAS, tiks piemērota Eurosistēmas apstiprināšanas procedūra. ICAS tiks piemērots Eurosistēmas darbības rezultātu kontroles process (sk. 6.3.5. sadaļu).

⁽⁸³⁾ Kas noteikts Eurosistēmas saskaņotajā reitingu skalā, kura publicēta ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽⁸⁴⁾ Eurosistēma tikai publicē šo informāciju saistībā ar Eurosistēmas kredītooperācijām un neuzņemas nekādu atbildību par tās veikto atzīto kredītnovērtējuma sistēmu novērtējumu.

⁽⁸⁵⁾ ECAI finanšu tirgos parasti sauc par kredītreitingu aģentūrām.

Turklāt darījuma partnerim nekavējoties jāinformē ICAS nacionālā centrālā banka par jebkuru kredītriska gadījumu, par kuru informēts tikai darījuma partneris, t. sk. par pieteikto debitoru maksājumu kavējumiem.

Tādējādi valstīs, kurās tiek mobilizēti RMBD, attiecīgā NCB šāda veida aktīviem saskaņā ar ECAF ievieš kredītnovērtējuma sistēmu. Šādām sistēmām tiek piemērots darbības rezultātu kontroles process, ko veic katru gadu.

6.3.4.3. Iekšējo uz kredītreitingiem balstīto sistēmu avots

Darījuma partnerim, kas paredzējis izmantot IRB sistēmu, lai novērtētu atbilstošo parāda instrumentu debitoru, emitentu vai garantijas devēju kredīrspēju, jāsaņem atļauja no savas piederības valsts NCB. Šādā nolūkā tam jāiesniedz iesniegums un šādi dokumenti ⁽⁸⁶⁾:

- a) attiecīgās Savienības banku uzraudzības iestādes lēmums, ar kuru darījuma partnerim tiek atļauts izmantot savu IRB sistēmu kapitāla prasību nodrošināšanai konsolidētā vai nekonsolidētā veidā, kopā ar visiem šādas izmantošanas konkrētajiem nosacījumiem. Šis dokuments nav nepieciešams, ja minēto informāciju attiecīgā uzraudzības iestāde nosūta tieši attiecīgajai NCB;
- b) informācija par darījuma partnera pieeju saistību neizpildes varbūtības piešķiršanai parādniekiem, kā arī dati par kredītreitingu līmeņiem un saistītās viena gada saistību neizpildes varbūtības, ko izmanto, lai noteiktu atbilstošo kredītreitingu līmeņus;
- c) informācija, kas attiecas uz 3. pīlāru (tirgus disciplīna) un kas darījuma partnerim regulāri jāpublicē saskaņā ar tirgus disciplīnas prasībām, ko paredz Bāzeles II principu sistēmas 3. pīlārs un CRD;
- d) kompetentās banku uzraudzības iestādes un ārējā auditora nosaukums un adrese.

Iesniegums jāparaksta darījuma partnera izpilddirektoram, finanšu direktoram vai līdzīga līmeņa vadītājam, vai pilnvarotai personai ar paraksta tiesībām kādas no minētajām personām vārdā.

Minētie noteikumi attiecas uz visiem darījuma partneriem neatkarīgi no to statusa – vai tas būtu mātesuzņēmums, meitasuzņēmums vai filiāle – un neatkarīgi no tā, vai IRB sistēmas apstiprinājumu sniedz uzraudzības iestāde tajā pašā valstī (attiecībā uz mātesuzņēmumiem un, iespējams, meitasuzņēmumiem) vai mātesuzņēmuma piederības valsts uzraudzības iestāde (attiecībā uz filiālēm un, iespējams, meitasuzņēmumiem).

Visas darījuma partnera filiāles un meitasuzņēmumi drīkst izmantot sava mātesuzņēmuma IRB sistēmu, ja Eurosistēma apstiprinājusi IRB sistēmas izmantošanu ECAF vajadzībām.

Darījuma partneriem, kas izmanto minēto IRB sistēmu, arī tiek piemērots Eurosistēmas rezultātu kontroles process (sk. 6.3.5. sadaļu). Papildus ar šo procesu saistītajām informācijas prasībām darījuma partnerim ir pienākums katru gadu (vai tad, kad to pieprasa attiecīgā NCB) sniegt šādu informāciju, ja vien attiecīgā uzraudzības iestāde šādu informāciju nenosūta tieši attiecīgajai NCB:

- a) darījuma partnera IRB sistēmas visjaunāko novērtējumu, ko veikusi darījuma partnera uzraudzības iestāde un kas tulkots tā piederības valsts NCB darba valodā;
- b) visas pārmaiņas darījuma partnera IRB sistēmā, ko iesaka vai pieprasa uzraudzības iestāde, norādot termiņu, līdz kuram šīs pārmaiņas jāievieš;
- c) katru gadu aktualizēta 3. pīlāra (tirgus disciplīna) informācija, kas darījuma partnerim regulāri jāpublicē saskaņā ar prasībām, ko paredz Bāzeles II principu sistēmas 3. pīlārs un CRD;
- d) informācija par kompetento banku uzraudzības iestādi un ārējo auditoru.

Gada informācija jāparaksta darījuma partnera izpilddirektoram, finanšu direktoram vai līdzīga līmeņa vadītājam, vai pilnvarotai personai ar paraksta tiesībām kādas no minētajām personām vārdā. Attiecīgā uzraudzības iestāde un atbilstošos gadījumos arī darījuma partnera ārējais auditors saņem no Eurosistēmas šīs vēstules kopiju.

6.3.4.4. Trešo personu sniegto kredītreitinga instrumentu avots

RT avots ir iestādes, kas novērtē debitoru kredīvspēju, galvenokārt izmantojot kvantitatīvos modeļus sistemātiskā un mehāniskā veidā, bez citas informācijas palauļoties arī uz auditētajiem pārskatiem, un kuru kredītnovērtējumi nav domāti publiskai lietošanai. RT sniedzējs, kurš vēlas piedalīties ECAF, iesniedz pieteikumu savas reģistrācijas

⁽⁸⁶⁾ Ja nepieciešams, uzskaitītie dokumenti jāpārtulko kādā no piederības valsts NCB darba valodām.

valsts NCB, izmantojot Eurosistēmas sagatavoto šablonu, kuram pievieno tajā norādītos papildu dokumentus. Darījuma partneri, kas vēlas ECAF mērķiem izmantot konkrētu RT sniedzēju, kuru nav apstiprinājusi Eurosistēma, iesniedz pieteikumu savas reģistrācijas valsts NCB, izmantojot Eurosistēmas sagatavoto šablonu, kuram pievieno tajā norādītos papildu dokumentus. Eurosistēma lemj par RT sniedzēja apstiprināšanu, pamatojoties uz vērtējumu par Eurosistēmas noteikto apstiprināšanas kritēriju izpildi⁽⁸⁷⁾.

Turklāt darījuma partnerim jāinformē RT sniedzējs par jebkuru kredītriska gadījumu, par kuru informēts tikai darījuma partneris, t. sk. par pieteikto debitoru maksājumu kavējumiem.

RT sniedzējam, kas ir ECAF dalībnieks, jāpiekrīt, ka tam tiek piemērots Eurosistēmas rezultātu kontroles process⁽⁸⁸⁾ (sk. 6.3.5. sadaļu). RT sniedzēja pienākums ir izveidot un uzturēt nepieciešamo infrastruktūru t.s. statistiskā pūļa kontrolei. Statiskā pūļa izveidošanai un novērtēšanai jāatbilst ECAF darbības rezultātu kontroles vispārējām prasībām. RT sniedzējam jāaņem informēt Eurosistēmu par darbības rezultātu novērtējumu, tiklīdz tas pabeigts. Tāpēc RT sniedzēji sagatavo ziņojumu par RT statistiskā pūļa darbības rezultātiem. Viņiem jāaņem piecus gadus saglabāt statisko pūļu iekšējos ierakstus un detalizētu informāciju par saistību neizpildi.

6.3.5. Kredītnovērtējuma sistēmu darbības rezultātu kontrole

ECAF darbības rezultātu kontroles process ietver katru gadu veiktu visu atbilstošo debitoru kopuma (statiskā pūļa) novēroto saistību neizpildes rādītāju *ex post* salīdzinājumu ar Eurosistēmas kredītspējas sliekšni, ko nosaka etalona NV. Šā procesa mērķis ir nodrošināt, lai kredītnovērtējumi būtu salīdzināmi gan sistēmu, gan avotu mērogā. Kontroles process notiek vienu gadu, sākot no dienas, kad statistiskais pūlis tiek noteikts.

Procesa pirmais elements ir atbilstošo debitoru statistiskā pūļa (t. i., pūļa, kas sastāv no visiem uzņēmumu un valsts sektora debitoriem) apkopojums, ko katru gadu veic kredītnovērtējuma sistēmas nodrošinātājs, saņemot no sistēmas kredītnovērtējumu, kas atbilst vienam no šiem nosacījumiem:

Statiskais pūlis	Nosacījums
Statiskais pūlis kredītspējas 1. un 2. līmenim	$PD(i,t) (*) = 0,10 \%$
Statiskais pūlis kredītspējas 3. līmenim	$0,10 \% < PD(i,t) = 0,40 \%$

(*) $PD(i,t)$ apzīmē neizpildes varbūtību, ko kredītnovērtējuma sistēma piešķirusi debitoram *i* laikā *t*.

Visi debitori, kas atbilst vienam no šiem nosacījumiem perioda *t* sākumā, veido *t* perioda statisko pūli. Paredzētā 12 mēnešu perioda beigās tiek aprēķināts debitoru statistiskā pūļa realizētais saistību neizpildes rādītājs laikā *t*. Kredītreitinga sistēmas nodrošinātājam jāpiekrīt katru gadu iesniegt Eurosistēmai statistiskajā pūlī ietilpstošo atbilstošo debitoru skaitu laikā *t* un to debitoru skaitu statistiskajā pūlī (*t*), kuri neizpildīja saistības sekojošajā 12 mēnešu periodā.

Kredītnovērtējuma sistēmas statistiskā pūļa realizētais saistību neizpildes rādītājs, kas tiek reģistrēts viena gada laikā, tiek izmantots ECAF darbības rezultātu kontroles procesā, un šis process ietver katru gadu veikto obligāto un vairāku periodu novērtējumu. Būtiskas novirzes gadījumā starp novēroto statistiskā pūļa saistību neizpildes rādītāju un kredītspējas sliekšni viena un/vai vairāku gadu periodā Eurosistēma konsultējas ar kredītreitinga sistēmas nodrošinātāju, lai analizētu šīs novirzes cēloņus. Pēc šīs procedūras var sekot konkrētajai sistēmai piemērojamā kredītspējas sliekšņa korekcija.

Eurosistēma var nolemt uz laiku apturēt vai izslēgt kredītnovērtējuma sistēmu tad, ja vairāku gadu laikā nav vērojama darbības uzlabošanās. Arī ECAF regulējošo noteikumu pārkāpuma rezultātā kredītsistēma tiks izslēgta no ECAF.

6.4. Riska kontroles pasākumi

6.4.1. Vispārīgie principi

Riska kontroles pasākumus piemēro aktīviem, kas ir Eurosistēmas kredītooperāciju pamatā, lai pasargātu Eurosistēmu no finansiālu zaudējumu riska, ja pamatā esošie aktīvi jārealizē darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Eurosistēmas rīcībā esošie riska kontroles pasākumi aprakstīti 7. ielikumā.

⁽⁸⁷⁾ Apstiprināšanas kritēriju saraksts sniegts ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽⁸⁸⁾ Darījuma partnerim nekavējoties jāinformē RT sniedzējs par jebkuru kredītriska gadījumu, kas varētu norādīt uz kredītspējas pasliktināšanos.

Eurosistēma veic īpašus riska kontroles pasākumus atbilstoši darījuma partnera piedāvātajiem pamatā esošo aktīvu veidiem. ECB nosaka atbilstošos riska kontroles pasākumus tirgojamiem un netirgojamiem atbilstošajiem aktīviem. Riska kontroles pasākumi kopumā saskaņoti visā euro zonā⁽⁸⁹⁾, un tiem visā euro zonā būtu jānodrošina konsekventi, caurredzami un nediskriminējoši nosacījumi jebkura veida atbilstošajiem aktīviem visā euro zonā.

Eurosistēma patur sev tiesības piemērot papildu riska kontroles pasākumus, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu Eurosistēmai pienācīgu aizsardzību pret risku saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu. Šādi riska kontroles pasākumi, kas piemērojami konsekventā, caurredzamā un nediskriminējošā veidā, var tikt piemēroti arī atsevišķiem darījuma partneriem, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu šādu aizsardzību.

7. IELIKUMS

Riska kontroles pasākumi

Eurosistēma veic šādus riska kontroles pasākumus.

a) Novērtējuma diskonti

Pamatā esošo aktīvu novērtēšanā Eurosistēma piemēro novērtējuma diskontus. Tas nozīmē, ka pamatā esošā aktīva vērtību aprēķina kā aktīva tirgus vērtību pēc noteikta procenta (novērtējuma diskonta) atskaitīšanas.

b) Starpība līdz tirgus vērtībai (novērtējums pēc tirgus cenas)

Eurosistēma pieprasa, lai laika gaitā tiktu uzturēta likviditāti nodrošinošo reverso darījumu pamatā esošo aktīvu ar diskontu koriģēta tirgus vērtība. Tas nozīmē, ja, veicot regulāru pārvērtēšanu, tiek konstatēts, ka pamatā esošo aktīvu vērtība kļuvusi zemāka par noteiktu līmeni, nacionālā centrālā banka prasa darījuma partnerim nodrošināt papildu aktīvus vai naudas līdzekļus (t. i., veic papildu nodrošinājuma pieprasījumu). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu vērtība pēc pārvērtēšanas pārsniedz noteiktu līmeni, darījuma partneris var saņemt atpakaļ tos aktīvus vai naudas līdzekļus, kuri veido līmeņa pārsniegumu. (8. ielikumā sniegti aprēķini, kas attiecas uz papildu nodrošinājuma pieprasījuma veikšanu).

c) Ierobežojumi saistībā ar nenodrošinātu parāda instrumentu izmantošanu

Eurosistēma nenodrošināto parāda instrumentu izmantošanai piemēro 6.4.2. sadaļā aprakstītos ierobežojumus.

Eurosistēma jebkurā laikā var veikt arī šādus riska kontroles pasākumus, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu Eurosistēmai pienācīgu aizsardzību pret risku saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu.

d) Sākotnējās nodrošinājuma rezerves

Likviditāti palielinošajos reversajos darījumos Eurosistēma var piemērot sākotnējās nodrošinājuma rezerves. Tas nozīmē, ka darījuma partneriem jānodrošina pamatā esošie aktīvi, kuru vērtība ir vismaz vienāda ar Eurosistēmas piešķirto līdzekļu un sākotnējās nodrošinājuma rezerves vērtības summu.

e) Ierobežojumi attiecībā uz emitentiem/debitoriem vai garantijas devējiem

Papildus nenodrošinātajiem parāda instrumentiem piemērotajiem ierobežojumiem, Eurosistēma var piemērot ierobežojumus attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar emitentiem/debitoriem vai garantijas devējiem. Šādus ierobežojumus var piemērot arī konkrētiem darījuma partneriem, īpaši tad, ja šķiet, ka darījuma partnera kredītspēja ļoti spēcīgi korelē ar darījuma partnera iesniegto nodrošinājuma aktīvu kredītu kvalitāti.

f) Papildu diskontu piemērošana

Eurosistēma var piemērot papildu diskontus, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu Eurosistēmai pienācīgu aizsardzību pret risku saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu.

g) Papildu garantijas

Lai pieņemtu noteiktus aktīvus, Eurosistēma var pieprasīt papildu garantijas no finansiāli stabiliem uzņēmumiem.

⁽⁸⁹⁾ Ņemot vērā dažādās dalībvalstīs pastāvošās darbības atšķirības, riska kontroles pasākumi var nedaudz atšķirties. Piemēram, saistībā ar darījuma partneru pamatā esošo aktīvu piegādes procedūrām nacionālajām centrālajām bankām (NCB) iekļāta nodrošinājuma pūļa veidā vai atpiršanas līgumu veidā, kas balstās uz atsevišķiem katram darījumam noteiktiem aktīviem) nelielas atšķirības var rasties saistībā ar novērtēšanas laiku un citām riska kontroles struktūras darbības iezīmēm. Turklāt netirgojamo aktīvu novērtēšanas paņēmieni precizitāte var būt atšķirīga, ko atspoguļo diskontu kopējais līmenis (sk. 6.4.3. sadaļu).

h) Izslēgšana

Eurosistēma var neļaut izmantot noteiktus aktīvus tās monetārās politikas operācijās. Šādu izslēgšanu var piemērot arī konkrētiem darījuma partneriem, īpaši tad, ja šķiet, ka darījuma partnera kredītspēja ļoti spēcīgi korelē ar darījuma partnera iesniegto nodrošinājuma aktīvu kredītu kvalitāti.

6.4.2. Riska kontroles pasākumi tirgojamiem aktīviem

Riska kontroles struktūra atbilstoši tirgojamiem aktīviem ietver šādus galvenos elementus.

- a) Atbilstoši tirgojamie aktīvi tiek iekļauti vienā no piecām likviditātes kategorijām, pamatojoties uz emitenta klasifikāciju un aktīva veidu. Šis sadalījums aprakstīts 6. tabulā.
- b) Atsevišķiem parāda instrumentiem piemēro konkrētus novērtējuma diskontus. Diskontus piemēro, no pamatā esošā aktīva tirgus vērtības atņemot konkrētus procentus. I–IV kategorijā iekļautajiem parāda instrumentiem piemērotie diskonti atšķiras atbilstoši parāda instrumentu atlikušajam termiņam un kupona struktūrai, kas aprakstīta 7. tabulā par atbilstošajiem tirgojamiem parāda instrumentiem ar fiksētu kupona likmi un nulles kupona likmi ⁽⁹⁰⁾.
- c) Eurosistēma ierobežo tādu nenodrošinātu parāda instrumentu izmantošanu, ko emitējusi kredītiestāde vai cits uzņēmums, ar kuru kredītiestādei ir cieša saikne, kas definēta 6.2.3. sadaļā. Šādus aktīvus darījuma partneri var izmantot kā nodrošinājumu tikai tādā apmērā, lai vērtība, ko šim nodrošinājumam Eurosistēma noteikusi pēc diskonta piemērošanas, nepārsniedz 5 % no kopējās šī darījuma partnera sniegtā nodrošinājuma vērtības pēc diskonta piemērošanas. Šis ierobežojums neattiecas uz aktīviem, ko garantējusi valsts sektora iestāde, kurai ir tiesības iekasēt nodokļus, vai ja aktīvu vērtība pēc diskonta piemērošanas nepārsniedz 50 milj. euro. Divu vai vairāku šādu aktīvu emitentu apvienošanās vai šādu emitentu ciešu saikņu izveidošanas gadījumā, šos emitentus gada laikā pēc apvienošanās vai ciešas saiknes nodibināšanās šī ierobežojuma kontekstā uzskata par vienu emitentu grupu.
- d) Atsevišķiem V kategorijā iekļautajiem parāda instrumentiem piemēro unikālu 16 % novērtējuma diskontu neatkarīgi no to termiņa vai kupona struktūras.
- e) Atsevišķiem ar aktīviem nodrošinātajiem vērtspapīriem, nodrošinātajām banku obligācijām (lielapjoma nodrošinātajām banku obligācijām, tradicionālajām nodrošinātajām banku obligācijām un citām nodrošinātajām banku obligācijām) un nenodrošinātiem kredītiestāžu parāda instrumentiem, kas teorētiski tiek novērtēti saskaņā ar 6.5. sadaļu, tiek piemērots papildu novērtējuma diskonts. Šo diskontu tieši piemēro šā atsevišķā parāda instrumenta teorētiskajam novērtējumam kā novērtējuma pazeminājumu 5 % apjomā.

6. tabula

Tirgojamu aktīvu likviditātes kategorijas ⁽¹⁾

I kategorija	II kategorija	III kategorija	IV kategorija	V kategorija
Centrālo valdību parāda instrumenti	Vietējo un reģionālo valdību parāda instrumenti	Tradicionālās nodrošinātās banku obligācijas	Kredītiestāžu parāda instrumenti (nenodrošināti)	Ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri
NCB emitētie parāda instrumenti ⁽²⁾	Lielapjoma nodrošinātās banku obligācijas ⁽³⁾	Nefinanšu uzņēmumu un citu emitentu emitētie parāda instrumenti ⁽⁴⁾	Finanšu uzņēmumu, kas nav kredītiestādes emitētie parāda instrumenti (nenodrošināti)	

⁽⁹⁰⁾ Novērtējuma diskonti, kurus piemēro fiksētas procentu likmes kupona parāda instrumentiem, piemērojami arī parāda instrumentiem, kuru kupons piesaistīts paša emitenta reitinga maiņai vai ar inflāciju indeksētām obligācijām.

I kategorija	II kategorija	III kategorija	IV kategorija	V kategorija
	Aģentūru parāda instrumenti ⁽⁴⁾	Pārējās nodrošinātās banku obligācijas ⁽⁵⁾		
	Starpvalstu parāda instrumenti			

⁽¹⁾ Emitenta klasifikācija parasti nosaka likviditātes kategoriju. Tomēr V kategorijā tiek iekļauti visi ar aktīviem nodrošinātie vērtspapīri, ņemot vērā emitenta klasifikāciju, un lielapjoma nodrošinātās banku obligācijas tiek iekļautas II kategorijā, savukārt tradicionālās nodrošinātās banku obligācijas, pārējās nodrošinātās banku obligācijas un pārējie kredītiestāžu emitētie parāda instrumenti iekļauti III un IV kategorijā.

⁽²⁾ ECB emitētie parāda sertifikāti un NCB emitētie parāda instrumenti, kas emitēti pirms euro ieviešanas attiecīgajā dalībvalstī, iekļauti I likviditātes kategorijā.

⁽³⁾ Tikai tie instrumenti, kuru emisijas apjoms ir vismaz 1 mljrd. euro un kuriem vismaz trīs tirgus veidotāji nosaka regulāras pirkšanas un pārdošanas cenas, iekļauti lielapjoma nodrošināto banku obligāciju klasē.

⁽⁴⁾ Likviditātes II kategorijā iekļauti tikai tie tirgojamie aktīvi, kuru emitentus ECB klasificē kā aģentūras. Citu starpnieku emitētie tirgojamie aktīvi iekļauti III vai IV likviditātes kategorijā atkarībā no emitenta un aktīvu veida.

⁽⁵⁾ UCITS neatbilstošas nodrošinātās obligācijas, t. sk. strukturētās nodrošinātās obligācijas un vairāku emitentu nodrošinātās obligācijas iekļautas III likviditātes kategorijā.

- f) Novērtējuma diskonti, kas tiek piemēroti visiem tirgojamiem apgriezti mainīgas procentu likmes parāda instrumentiem, kas iekļauti I–IV kategorijā, ir vienādi un aprakstīti 8. tabulā.
- g) I–IV likviditātes kategorijā iekļautajiem tirgojamiem parāda instrumentiem ar mainīgas procentu likmes kuponu ⁽⁹¹⁾ piemēro to pašu diskontu, kas tiek piemērots tādiem instrumentiem ar fiksētas procentu likmes kuponu, kuru termiņu grupa ir 0–1 gads, tajā likviditātes kategorijā un kredītpējas kategorijā, kurā instruments iekļauts.
- h) Riska kontroles pasākumi, kas piemēroti I–IV kategorijā iekļautajam tirgojamam parāda instrumentam ar vairāk nekā viena veida kupona maksājumu, atkarīgi tikai un vienīgi no atlikušajā instrumenta pastāvēšanas laikā veiktajiem kupona maksājumiem. Šādam instrumentam piemērotais novērtējuma diskonts noteikts vienāds ar vislielāko diskontu, kas piemērojams parāda instrumentiem ar tādu pašu atlikušo termiņu, un tiek ņemti vērā jebkura veida kupona maksājumi, kurus veic atlikušajā instrumenta pastāvēšanas laikā.
- i) Likviditāti samazinošām operācijām nepiemēro novērtējuma diskontus.
- j) Atkarībā no jurisdikcijas un nacionālajām operacionālajām sistēmām NCB pieļauj pamatā esošo aktīvu pūļa veidošanu un/vai pieprasa iezīmēt aktīvus, kas izmantoti katrā konkrētā darījumā. Pūļa sistēmās darījuma partneris izveido pietiekamu pamatā esošo aktīvu pūli, kas pieejams centrālajai bankai, lai segtu atbilstošos kredītus, ko tā piešķirusi, tādējādi tas nozīmē, ka atsevišķi aktīvi nav saistīti ar noteiktām kredītooperācijām. Turpretī iezīmēšanas sistēmā katra kredītooperācija saistīta ar konkrētiem identificējamiem aktīviem.
- k) Aktīvi jānovērtē katru dienu. NCB katru dienu aprēķina nepieciešamo pamatā esošo aktīvu vērtību, ņemot vērā kredītu atlikuma pārmaiņas, 6.5. sadaļā izklāstītos novērtēšanas principus un nepieciešamos novērtējuma diskontus.

7. tabula

Novērtējuma diskonti, ko piemēro atbilstošiem tirgojamiem aktīviem

Kredītpēja	Atlikušais termiņš (gados)	Likviditātes kategorijas								V kategorija (*)
		I kategorija		II kategorija (*)		III kategorija (*)		IV kategorija (*)		
		fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	
1. un 2. līmenis (AAA līdz A-) (**)	0–1	0,5	0,5	1,0	1,0	1,5	1,5	6,5	6,5	16
	1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3,0	3,0	8,5	9,0	

⁽⁹¹⁾ Kuponu maksājumu uzskata par mainīgas procentu likmes maksājumu, ja kupons saistīts ar atsaucē procentu likmi un ja šim kuponam atbilstošais mainītās procentu likmes periods nav ilgāks par 1 gadu. Kuponu maksājumus, kuru periods, kad var mainīt procentu likmi, ir ilgāks par 1 gadu, uzskata par maksājumiem ar fiksētu procentu likmi, un attiecīgais diskonta termiņš ir parāda instrumenta atlikušais termiņš.

Kredītspēja	Atlikušais termiņš (gados)	Likviditātes kategorijas								V kategorija (*)
		I kategorija		II kategorija (*)		III kategorija (*)		IV kategorija (*)		
		fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	
	3–5	2,5	3,0	3,5	4,0	5,0	5,5	11,0	11,5	
	5–7	3,0	3,5	4,5	5,0	6,5	7,5	12,5	13,5	
	7–10	4,0	4,5	5,5	6,5	8,5	9,5	14,0	15,5	
	> 10	5,5	8,5	7,5	12,0	11,0	16,5	17,0	22,5	
3. līmenis (BBB+ līdz BBB–) (**)	0–1	5,5	5,5	6,0	6,0	8,0	8,0	15,0	15,0	Neatbilst
	1–3	6,5	6,5	10,5	11,5	18,0	19,5	27,5	29,5	
	3–5	7,5	8,0	15,5	17,0	25,5	28,0	36,5	39,5	
	5–7	8,0	8,5	18,0	20,5	28,0	31,5	38,5	43,0	
	7–10	9,0	9,5	19,5	22,5	29,0	33,5	39,0	44,5	
	> 10	10,5	13,5	20,0	29,0	29,5	38,0	39,5	46,0	

(*) Atsevišķiem ar aktīviem nodrošinātajiem vērtspapīriem, nodrošinātajām banku obligācijām (lielapjoma nodrošinātajām banku obligācijām, tradicionālajām nodrošinātajām banku obligācijām un citām nodrošinātajām banku obligācijām) un nenodrošinātajām banku obligācijām), kas teorētiski tiek novērtētas saskaņā ar 6.5. sadaļu, tiek piemērots papildu novērtējuma diskonts. Šo diskontu tieši piemēro šā atsevišķā parāda instrumenta teorētiskajam novērtējumam kā novērtējuma pazeminājumu 5 % apjomā.

(**) Reitingi, kas norādīti Eurosistēmas saskaņotajā reitingu skalā, ko publicē ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

8. tabula

Novērtējuma diskonti, ko piemēro atbilstošiem tirgojamiem apgriezti mainīgas procentu likmes parāda instrumentiem, kas iekļauti I–IV kategorijā

Kredītspēja	Atlikušais termiņš (gados)	Apgriezti mainīgas procentu likmes kupons
1. un 2. līmenis (AAA līdz A–)	0–1	7,5
	1–3	11,5
	3–5	16,0
	5–7	19,5
	7–10	22,5
	> 10	28,0
3. līmenis (BBB+ līdz BBB–)	0–1	21,0
	1–3	46,5
	3–5	63,5
	5–7	68,0
	7–10	69,0
	> 10	69,5

- l) Ja pēc novērtēšanas pamatā esošie aktīvi neatbilst attiecīgajā dienā aprēķinātajām prasībām, tiek pieprasīti vienādi papildu nodrošinājumi. Lai samazinātu papildu nodrošinājuma pieprasīšanas biežumu, NCB var piemērot kontrolsliksni. Ja to piemēro, kontrolsliksnis ir 0,5 % no nodrošinātās likviditātes apjoma. Atkarībā no jurisdikcijas NCB var pieprasīt papildu nodrošinājumu vai nu sniegtot papildu aktīvus, vai veicot maksājumus skaidrā naudā. Tas nozīmē, ka, pamatā esošo aktīvu tirgus vērtībai samazinoties zemāk par zemāko kontrolsliksni, darījuma partneriem jānodrošina papildu aktīvi (vai skaidrā nauda). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu tirgus vērtība pēc to pārvērtēšanas pārsniegtu augšējo kontrolsliksni, NCB izsniegtu atpakaļ darījuma partnerim aktīvus (vai naudas līdzekļus), kas veido pārsniegumu (sk. 8. ielikumu).
- m) Pūļa sistēmās darījuma partneri katru dienu var aizstāt pamatā esošos aktīvus.
- n) Iezīmēšanas sistēmās NCB var atļaut pamatā esošo aktīvu aizstāšanu.
- o) ECB jebkurā laikā var nolemt svītrot atsevišķus parāda instrumentus no atbilstošo pirmā līmeņa instrumentu saraksta ⁽⁹²⁾.

8. IELIKUMS

PIEPRASĪTO PAPILDU NODROŠINĀJUMU APRĒĶINĀŠANA

Kopējo atbilstošo aktīvu daudzumu J (kur $j = 1$ līdz J ; vērtība $C_{j,t}$ laikā t), kas darījuma partnerim jānodrošina vairākām likviditāti palielinošām operācijām I (kur $i = 1$ līdz I ; daudzums $L_{i,t}$ laikā t), nosaka ar šādu formulu:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

kur:

h_j ir novērtējuma diskonts, kas piemērots atbilstošajam aktīvam j .

Ja τ ir laika posms starp divām pārvērtēšanām, pieprasītā papildu nodrošinājuma bāze laikā $t + \tau$ ir vienāda ar:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Atkarībā no NCB nodrošinājuma pārvaldības sistēmu darbības iezīmēm nacionālās centrālās bankas, aprēķinot pieprasītā papildu nodrošinājuma bāzi, var ņemt vērā arī esošajās operācijās nodrošinātajai likviditātei uzkrātos procentus.

Papildu nodrošinājumu pieprasa tikai tad, ja pieprasītā papildu nodrošinājuma bāze pārsniedz noteiktu kontrolsliksņa līmeni.

Pieņemsim, ka $k = 0,5\%$ atbilst kontrolsliksnim. Iezīmēšanas sistēmā ($I = 1$) papildu nodrošinājumu pieprasa, ja:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (darījuma partneris maksā pieprasīto papildu nodrošinājumu NCB) vai

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (NCB maksā pieprasīto papildu nodrošinājumu darījuma partnerim).

Pūļa sistēmā darījuma partnerim pūlā jāiegulda vairāk aktīvu, ja:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Pretēji tam pūļa sistēmā darījuma partnerim pieejamā dienas ietvaros izsniegtā kredīta apjomu var izteikt šādi:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{ja pozitīvs}).$$

Gan iezīmēšanas, gan pūļa sistēmā papildu nodrošinājuma pieprasījumi nodrošina (1) formulā izteiktās attiecības atjaunošanu.

6.4.3. Riska kontroles pasākumi netirgojamiem aktīviem

6.4.3.1. Kredītpasības

Atbilstošo kredītpasību riska kontroles sistēmu veido šādi galvenie elementi.

- a) Atsevišķām kredītpasībām piemēro konkrētu novērtējuma diskontu. Diskonti ir atšķirīgi atbilstoši atlikušajam termiņam, procentu maksājumu veidam (fiksētas vai mainīgas procentu likmes), kredīspējas kategorijai un NCB izmantotās novērtēšanas metodoloģijai (sk. 6.5. sadaļu), kā aprakstīts 9. tabulā ⁽⁹³⁾.

⁽⁹²⁾ Ja laikā, kad parāda instruments tiek svītrots no atbilstošo tirgojamo aktīvu saraksta, to izmanto Eurosistēmas kredītooperācijā, to jāpārtrauc izmantot pēc iespējas ātrāk.

⁽⁹³⁾ Novērtējuma diskonti, ko piemēro kredītpasībām ar fiksētu procentu likmes maksājumiem, tiek piemēroti arī tām kredītpasībām, kuru procentu maksājumi piesaistīti inflācijai.

- b) Kredītpasībām ar mainīgas procentu likmes maksājumiem piemēro to pašu diskontu, ko piemēro kredītpasībām ar fiksētas procentu likmes maksājumiem, kuru termiņu grupa ir 0–1 gads un kuras atbilst tai pašai kredītpējai un novērtēšanas metodoloģijai (novērtējuma pamatā ir NCB noteikta teorētiska cena vai NCB noteikta darījuma atlikuma summa). Procentu maksājumu uzskata par mainīgas procentu likmes maksājumu, ja tas piesaistīts atsaucē procentu likmei un ja šim maksājumam atbilstošais periods, kurā procentu likmi var mainīt, nav ilgāks par 1 gadu. Procentu maksājumus, kuru periods, kad var mainīt procentu likmi, ir ilgāks par 1 gadu, uzskata par maksājumiem ar fiksētu procentu likmi, un attiecīgais diskonta termiņš ir kredītpasības atlikušais termiņš.
- c) Riska kontroles pasākumi, kas piemēroti kredītpasībai ar vairāk nekā viena veida procentu maksājumu, atkarīgi tikai no atlikušajā kredītpasības pastāvēšanas laikā veicamajiem procentu maksājumiem. Ja kredītpasības atlikušajā termiņā veicami vairāk nekā viena veida procentu maksājumi, atlikušos procentu maksājumus uzskata par maksājumiem ar fiksētu procentu likmi un attiecīgais diskonta termiņš ir kredītpasības atlikušais termiņš.
- d) Papildu nodrošinājumu sniegšanai tirgojamiem aktīviem NCB piemēro to pašu kontrolieri (ja tāds nepieciešams), ko piemēro netirgojamiem aktīviem.

9. tabula

Novērtējuma diskonti, ko piemēro kredītpasībām ar fiksētas procentu likmes maksājumiem

Kredītpēja	Atlikušais termiņš (gados)	Novērtēšanas metodoloģija	
		Fiksētas procentu likmes maksājums un novērtējums, kura pamatā ir NCB noteikta teorētiska cena	Fiksētas procentu likmes maksājums un novērtējums, kura pamatā ir NCB noteikta darījuma atlikuma summa
1. un 2. līmenis (AAA līdz A–)	0–1	8,0	10,0
	1–3	11,5	17,5
	3–5	15,0	24,0
	5–7	17,0	29,0
	7–10	18,5	34,5
	> 10	20,5	44,5
3. posms (BBB+ līdz BBB–)	1–3	15,5	17,5
	3–5	28,0	34,0
	5–7	37,0	46,0
	7–10	39,0	51,0
	1–3	39,5	55,5
	> 10	40,5	64,5

6.4.3.2. Netirgojami neliela apjoma ar hipotēku nodrošināti parāda instrumenti

Netirgojamiem neliela apjoma ar hipotēku nodrošinātiem parāda instrumentiem piemēro 24 % novērtējuma diskontu.

6.4.3.3. Termiņnoguldījumi

Termiņnoguldījumiem novērtējuma diskontu nepiemēro.

6.5. Pamatā esošo aktīvu novērtēšanas principi

Nosakot reversajos darījumos izmantoto pamatā esošo aktīvu vērtību, Eurosistēma piemēro šādus principus.

6.5.1. Tirgojamie aktīvi

- a) Katram atbilstošam tirgojamam aktīvam Eurosistēma nosaka reprezentatīvāko cenas avotu, kas jāizmanto tirgus vērtības aprēķināšanā.
- b) Tirgojama aktīva vērtību aprēķina, pamatojoties uz reprezentatīvāko cenu darbadienā pirms novērtējuma datuma. Ja kotēta vairāk nekā viena cena, izmanto zemāko no šīm cenām (parasti – piedāvājuma cenu). Ja konkrētajam aktīvam darbadienā pirms novērtējuma datuma nav noteikta reprezentatīvākā cena, izmanto pēdējo tirdzniecības cenu. Ja iegūtā atsaucē cena ir vecāka par piecām dienām vai arī nav mainījies vismaz piecas dienas, Eurosistēma nosaka teorētisko cenu.

- c) Parāda instrumenta tirgus vērtību vai teorētisko vērtību aprēķina, iekļaujot uzkrātos procentus.
- d) Atkarībā no nacionālo tiesību sistēmu atšķirībām un darbības prakses ar reversā darījuma laikā saņemtu aktīvu saistīto ienākumu plūsmu (piem., kuponu maksājumu) novērtēšana dažādās NCB var būt atšķirīga. Ja ienākumu plūsma tiek pārvesta uz darījuma partnera kontu, NCB pirms ienākumu pārveduma pārbauda, vai attiecīgās darbības joprojām pilnā apmērā sedz pietiekams pamatā esošo aktīvu apjoms. NCB cenšas nodrošināt, lai ienākumu plūsmu novērtēšanas ekonomiskais efekts būtu tāds pats kā situācijā, kurā ienākumus darījuma partnerim pārskaita norēķinu dienā ⁽⁹⁴⁾.

6.5.2. Netirgojamie aktīvi

Netirgojamo aktīvu vērtība tiek noteikta vai nu teorētiskās cenas, vai atlikuma summas apmērā.

Ja NCB novērtē aktīvu, izmantojot atlikuma summu, netirgojamiem aktīviem var tikt piemēroti lielāki diskonti (sk. 6.4.3. sadaļu).

6.6. Atbilstošo aktīvu izmantošana pārrobežu darījumos

Eurosistēmas darījuma partneri var izmantot pamatā esošos aktīvus pārrobežu darījumos, t. i., tie var saņemt līdzekļus no tās dalībvalsts NCB, kurā tie reģistrēti, izmantojot aktīvus, kas atrodas citā dalībvalstī. Pamatā esošajiem aktīviem jābūt izmantojamiem pārrobežu darījumos visā euro zonā, veicot visu veidu operācijas, kurās Eurosistēma nodrošina likviditāti pret atbilstošiem aktīviem.

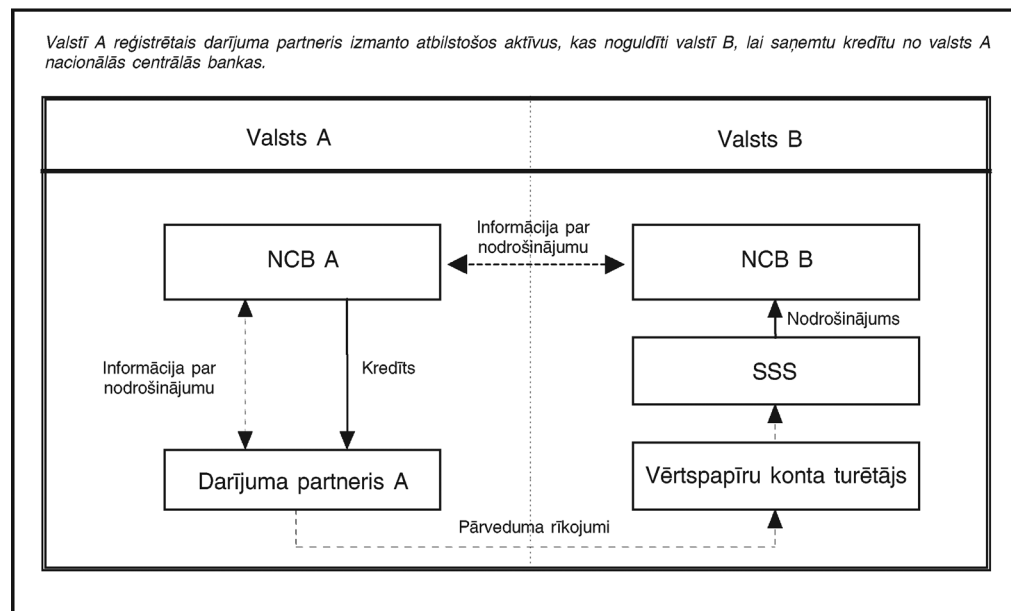
NCB (un ECB) izstrādājušas mehānismu, lai nodrošinātu, ka visus atbilstošos euro zonā emitētos/noguldītos aktīvus var izmantot pārrobežu darījumos. Tas ir centrālo banku korespondentattiecību modelis (CCBM), saskaņā ar kuru NCB rīkojas kā vērtspapīru kontu turētājas ("korespondentes") cita citai (un ECB) saistībā ar to vietējā depozitārijā vai norēķinu sistēmā pieņemtajiem aktīviem. Īpašus risinājumus var izmantot netirgojamiem aktīviem (t. i., kredīprasībām un RMBD), kurus nevar pārvest ar SSS starpniecību ⁽⁹⁵⁾. CCBM var izmantot, lai nodrošinātu Eurosistēmas visu veidu kredītooperācijas. Papildus CCBM tirgojamo aktīvu pārrobežu pārveidumiem var izmantot atbilstošas savstarpējās SSS saiknes ⁽⁹⁶⁾.

6.6.1. Centrālo banku korespondentattiecību modelis

Centrālo banku korespondentattiecību modelis aplūkojams 3. attēlā.

3. attēls

Centrālo banku korespondentattiecību modelis

⁽⁹⁴⁾ NCB var nolemt reversajos darījumos kā pamatā esošos aktīvus nepieņemt parāda instrumentus ar ienākumu plūsmu (piemēram, kupona maksājums) laika posmā pirms monetārās politikas operācijas termiņa beigu datuma (sk. 6.2.3. sadaļu).

⁽⁹⁵⁾ Sīkāka informācija sniegta brošūrā *Correspondent Central Banking Model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties*, kas pieejama ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽⁹⁶⁾ Atbilstošos aktīvus var izmantot ar centrālās bankas konta starpniecību tādā SSS, kas atrodas valstī, kurā neatrodas attiecīgā centrālā banka, ja Eurosistēma apstiprinājusi šāda konta izmantošanu. Kopš 1999. gada *De Nederlandsche Bank* atļauts izmantot savu kontu *Euroclear Belgium* nodrošinājuma darījumu veikšanai saistībā ar šajā ICSD emitētajām euroobligācijām. Kopš 2000. gada augusta *Central Bank of Ireland* atļauts atvērt šādu kontu *Euroclear*. Šo kontu var izmantot visiem atbilstošajiem aktīviem, kas tiek turēti *Euroclear*, t. i., ieskaitot atbilstošos aktīvus, kuri pārvesti uz *Euroclear* ar atbilstošo saikņu palīdzību.

Visas NCB cita citā uztur vērtspapīru kontus atbilstošu aktīvu izmantošanai pārrobežu darījumos. Precīza CCBM procedūra atkarīga no tā, vai atbilstošie aktīvi piesaistīti katram konkrētam darījumam vai tie atrodas pamatā esošo aktīvu pulā⁽⁹⁷⁾.

- a) Iezīmēšanas sistēmā, tiklīdz tās dalībvalsts NCB, kurā darījuma partneris reģistrēts (t. i., vietējā NCB), apstiprina darījuma partnera kredīta pieteikumu, darījuma partneris sniedz rīkojumu (ja nepieciešams, ar sava vērtspapīru konta turētāja starpniecību) tās valsts SSS, kurā tiek turēti viņa tirgojamie aktīvi, pārvest vietējās NCB kontam paredzētos vērtspapīrus uz šīs valsts centrālo banku. Kad NCB korespondentbanka informējusi vietējo centrālo banku par nodrošinājuma saņemšanu, tā pārskaita līdzekļus darījuma partnerim. NCB neizsniedz līdzekļus, kamēr tās nav pārliecinātas, ka centrālā banka korespondentbanka saņēmusi darījuma partnera tirgojamus aktīvus. Ja nepieciešams iekļauties norēķinu termiņos, darījuma partneri centrālās bankas korespondentbankas kontā, izmantojot CCBM procedūras, var iepriekš noguldīt vietējai NCB paredzētos aktīvus.
- b) Pūla sistēmā darījuma partneris jebkurā laikā centrālajā bankā korespondentbankā var noguldīt vietējai NCB paredzētos tirgojamus aktīvus. Tiklīdz centrālā banka korespondentbanka informējusi vietējo NCB par tirgojamo aktīvu saņemšanu, vietējā NCB pievieno šos tirgojamus aktīvus darījuma partnera pūla kontam.

Netirgojamiem aktīviem, t. i., kredītpasībām un RMBD, izstrādātas konkrētas pārrobežu procedūras⁽⁹⁸⁾. Ja kredītpasības izmanto kā nodrošinājumu pārrobežu darījumā, kredītpasībām piemēro CCBM variantu, kura pamatā ir īpašumtiesību uz ķīlu nodošana vietējai NCB vai arī apgrūtinājums par labu centrālajai bankai korespondentbankai, kas darbojas kā vietējās NCB aģents. Lai nodrošinātu iespēju pārrobežu darījumos izmantot RMBD, ieviests *ad hoc* variants, kura pamatā ir apgrūtinājums par labu centrālajai bankai korespondentbankai, kas darbojas kā vietējās NCB aģents.

CCBM pieejams darījuma partneriem (gan tirgojamiem, gan netirgojamiem aktīviem) no plkst. 9.00 līdz plkst. 16.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks) katrā Eurosistēmas darbadienā. Darījuma partnerim, kas vēlas izmantot CCBM, par to jāpaziņo NCB, no kuras tas vēlas saņemt kredītu, t. i., tā vietējai NCB, līdz plkst. 16.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Turklāt darījuma partnerim jāpanāk, lai monetārās politikas operācijas nodrošinājums būtu pārvests uz centrālās bankas korespondentbankas kontu, vēlākais, līdz plkst. 16.45 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Rīkojumus vai pārvedumus, kas saņemti pēc minētā termiņa, izskatīs kredīta piešķiršanai tikai nākamajā darbadienā. Ja darījuma partneri paredz nepieciešamību izmantot CCBM vēlu pēcpusdienā, tiem, ja iespējams, jāpārved aktīvi iepriekš (t. i., tie jānogulda iepriekš). Ārkārtas apstākļos vai, ja tas nepieciešams monetārās politikas mērķiem, ECB var nolemt pagarināt CCBM slēgšanas laiku līdz TARGET2 slēgšanas laikam.

6.6.2. Vērtspapīru norēķinu sistēmu savstarpējās saiknes

Papildus CCBM tirgojamo aktīvu pārrobežu pārvedumiem var izmantot atbilstošas Savienības SSS savstarpējās saiknes.

Tieša vai t.s. releja tipa saikne starp divām SSS dod iespēju vienas SSS dalībniekam turēt otrā SSS emitētos vērtspapīrus, nepiedaloties otrā SSS⁽⁹⁹⁾. Pirms šīs saiknes var izmantot nodrošinājuma pārvedumam Eurosistēmas kredītoperācijām, tās jānovērtē un jāapstiprina saskaņā ar ES SSS izmantošanas standartiem⁽¹⁰⁰⁾⁽¹⁰¹⁾.

No Eurosistēmas viedokļa CCBM un Savienības SSS savstarpējām saiknēm ir vienāda loma – ļaut darījuma partneriem izmantot nodrošinājumu pārrobežu darījumos, t. i., tās ļauj darījuma partneriem izmantot nodrošinājumu, lai saņemtu kredītu no tās vietējās NCB pat tad, ja šis nodrošinājums emitēts citas valsts SSS. CCBM un SSS saiknes veic šo funkciju dažādos veidos. CCBM pārrobežu attiecības pastāv starp NCB. Tās darbojas kā vērtspapīru kontu turētājas cita citai. Izmantojot saiknes, pārrobežu attiecības pastāv starp SSS. Tās cita citai atver kopējos kontus. Aktīvus, kas noguldīti centrālajā bankā korespondentbankā, var izmantot tikai Eurosistēmas

⁽⁹⁷⁾ Sīkāka informācija sniegta brošūrā *Correspondent Central Banking Model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties*, kas pieejama ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽⁹⁸⁾ Sīkāka informācija sniegta brošūrā *Correspondent Central Banking Model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties*, kas pieejama ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽⁹⁹⁾ Saikni starp divām SSS veido procedūru un pasākumu kopums vērtspapīru pārrobežu pārveduma veikšanai dematerializētā veidā. Saikne izveidota kā kopējs konts, kuru viena SSS (ieguldītāja SSS) atver otrā SSS (emitenta SSS). Tieša saikne nozīmē to, ka starp abām SSS nav starpnieku. Ar releja starpniecību izveidota saikne starp SSS var izmantot arī vērtspapīru pārrobežu pārveduma veikšanai uz Eurosistēmu. Ar releja starpniecību izveidota saikne ir līgumiska un tehniska vienošanās, kas ļauj divām SSS, kas nav savienotas viena ar otru tieši, apmainīties ar vērtspapīru darījumiem vai veikt pārvedumus, izmantojot trešo SSS, kas darbojas kā starpnieks.

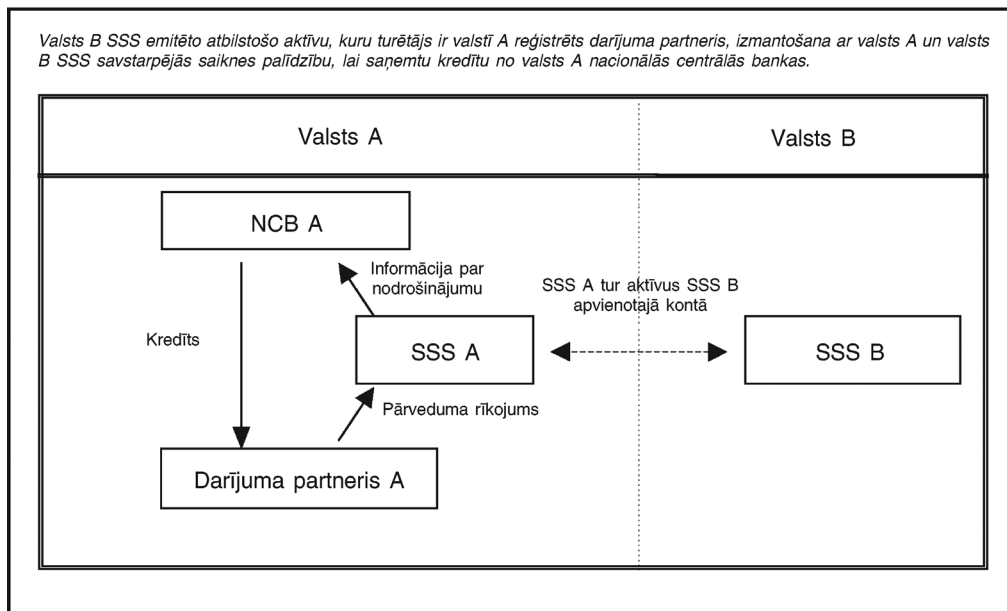
⁽¹⁰⁰⁾ Aktualizēts atbilstošu saikņu saraksts atrodams ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽¹⁰¹⁾ Sk. publikāciju ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu *Standards for the use of EU securities settlement systems in ECBS credit operations*, European Monetary Institute, 1998. gada janvāris.

kreditoperāciju nodrošināšanai. Aktīvus, kas noguldīti ar saiknes palīdzību, var izmantot gan Eurosistēmas kreditoperācijām, gan jebkurai citam darījuma partnera izvēlētam mērķim. Izmantojot saiknes starp SSS, darījuma partneri glabā aktīvus savā kontā, kas atrodas to vietējā SSS, un tiem nav nepieciešams vērtspapīru kontu turētājs.

4. attēls

Vērtspapīru norēķinu sistēmu savstarpējās saiknes

6.7. Nodrošinājuma, kas nav denominēts euro, pieņemšana neparedzētos gadījumos

Konkrētās situācijās Padome var nolemt pieņemt kā atbilstošu nodrošinājumu noteiktus tirgojamus parāda instrumentus, ko emitējušas viena vai vairākas ārpus euro zonas esošo G10 valstu centrālās valdības vietējā valūtā. Pieņemot šādu lēmumu, jānoskaidro piemērojamie kritēriji un izmantojamās procedūras, izvēloties un mobilizējot ārvalstu nodrošinājumu, t. sk. novērtējuma avoti un principi, riska kontroles pasākumi un norēķina procedūras, un jādara zināmas arī darījuma partneriem.

Neraugoties uz 6.2.1. sadaļas nosacījumiem, šādus aktīvus var noguldīt/reģistrēt (emitēt), turēt un par tiem norēķināties ārpus EEZ un, kā jau minēts, tie var būt denominēti valūtās, kas nav euro. Visiem šādiem aktīviem, ko izmanto darījuma partneris, jābūt šā darījuma partnera īpašumā.

Darījuma partneri, kas ir ārpus EEZ vai Šveices reģistrētu kredītiestāžu filiāles, nevar izmantot šādus aktīvus kā nodrošinājumu.

7. NODAĻA

OBLIGĀTĀS REZERVES ⁽¹⁰²⁾

7.1. Vispārīgie apsvērumi

ECB pieprasa, lai Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas ietvaros kredītiestādes turētu obligātās rezerves NCB kontos. Šīs sistēmas tiesiskais pamatojums izklāstīts ECBS Statūtu 19. pantā, Regulā (EK) Nr. 2531/98 un Regulā ECB/2003/9. Regulas ECB/2003/9 piemērošana nodrošina to, ka Eurosistēmas obligāto rezervju nosacījumi ir vienādi visā euro zonā.

Obligāto rezervju apjoms, kas jātur katrai iestādei, tiek noteikts saistībā ar tās rezervju bāzi. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma ļauj darījuma partneriem izmantot vidējā atlikuma nosacījumus, kas nozīmē to, ka rezervju prasību izpilde noteikta, pamatojoties uz darījuma partneru rezervju kontu vidējiem atlikumiem izpildes perioda kalendārās dienas beigās. Iestādēm par obligāto rezervju turējumu maksā atlīdzību atbilstoši Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju procentu likmei.

Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma galvenokārt veic šādas monetārās funkcijas.

⁽¹⁰²⁾ Šīs nodaļas teksts sniegts tikai informatīvā nolūkā.

a) **Naudas tirgus procentu likmju stabilizēšana**

Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas vidējā atlikuma nosacījuma mērķis ir veicināt naudas tirgus procentu likmju stabilizēšanos, stimulējot iestādes izlīdzināt īslaicīgo likviditātes svārstību radītās sekas.

b) **Strukturālā likviditātes deficīta izveidošana vai palielināšana:**

Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma veicina strukturālā likviditātes deficīta izveidošanos vai palielināšanos. Tas var palīdzēt uzlabot Eurosistēmas spēju efektīvi darboties kā likviditātes nodrošinātājam.

Piemērojot obligātās rezerves, ECB jārikojas saskaņā ar Eurosistēmas mērķiem, kas noteikti Līguma 127. pantā un ECB Statūtu 2. pantā, kas turklāt ietver principu par izvairīšanos izraisīt būtisku nevēlamu līdzekļu pārvietošanu vai atteikšanos no banku starpniekpakalpojumiem ieguldījumu veikšanā.

7.2. **Iestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības**

Saskaņā ar ECB Statūtu 19.1. pantu ECB pieprasa dalībvalstīs reģistrētām kredītiestādēm turēt obligātās rezerves. Tas nozīmē, ka Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma attiecas arī uz euro zonā neregistrētu kredītiestāžu filiālēm, kas atrodas euro zonā. Tomēr šī sistēma neattiecas uz euro zonā reģistrētu kredītiestāžu filiālēm, kas nav reģistrētas euro zonā.

Iestādes automātiski tiek atbrīvotas no rezervju prasībām tā izpildes perioda sākumā, kura laikā to atļauja darboties kā kredītiestādei ir atsaukta vai nodota vai kura laikā dalībvalsts tiesu iestāde vai cita kompetenta iestāde pieņem lēmumu par iestādes likvidācijas procesa uzsākšanu. Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2531/98 un Regulu ECB/2003/9 ECB var arī nediskriminējošā veidā atbrīvot iestādes no to saistībām Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmā, ja šīm iestādēm Savienība vai kāda dalībvalsts piemēro reorganizācijas pasākumus vai līdzekļu iesaldēšanu un/vai citus pasākumus saskaņā ar Līguma 75. pantu, ierobežojot to līdzekļu izmantošanu, vai atbrīvot iestādes, par kurām ECB Padome pieņēmusi lēmumu pārtraukt uz laiku vai liegt tām dalību atklātā tirgus operācijās vai piekļuvi Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām, vai ja Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas mērķi netiktu sasniegti, piemērojot saistības šīm konkrētajām iestādēm. Ja lēmums par šādu atbrīvojumu pamatots ar Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas mērķiem, ECB ņem vērā vienu vai vairākus šādus kritērijus:

- a) iestāde ir pilnvarota veikt tikai īpašas mērķfunkcijas;
- b) iestādei ir aizliegts veikt aktīvas bankas darbības funkcijas, konkurējot ar citām kredītiestādēm;
- c) iestādei ir juridiskas saistības visus savus noguldījumus paredzēt mērķiem, kas saistīti ar palīdzību reģionālajai un/vai starptautiskajai attīstībai.

ECB izveido un uztur to iestāžu sarakstu, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma. ECB arī publicē to iestāžu sarakstu, kuras atbrīvotas no saistībām Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmā citu iemeslu dēļ, nevis sakarā ar Savienības vai kādas dalībvalsts veiktajiem reorganizācijas pasākumiem vai līdzekļu iesaldēšanu un/vai citiem pasākumiem saskaņā ar Līguma 75. pantu, ierobežojot to līdzekļu izmantošanu, vai iestāžu sarakstu, par kurām ECB Padome pieņēmusi lēmumu pārtraukt uz laiku vai liegt tām dalību atklātā tirgus operācijās vai piekļuvi Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām⁽¹⁰³⁾. Darījuma partneri var paļauties uz šiem sarakstiem, lemjot, vai to saistības ir parāds citai iestādei, uz kuru attiecas rezervju prasības. Saraksti, kas publiski pieejami pēc Eurosistēmas darbības beigām katra kalendārā mēneša pēdējā dienā, ir spēkā rezervju bāzes aprēķināšanai izpildes periodam, kas sākas kalendārā mēnesī pēc diviem mēnešiem. Piemēram, februāra beigās publicētais saraksts būtu spēkā rezervju bāzes aprēķināšanai izpildes periodam, kas sākas aprīlī.

7.3. **Obligāto rezervju noteikšana**

7.3.1. **Rezervju bāze un rezervju rādītāji**

Iestādes rezervju bāzi nosaka saistībā ar tās bilances sastāvdaļām. Par bilances datiem NCB tiek ziņots saskaņā ar vispārējo ECB monetārās un banku statistikas sistēmu (sk. 7.5. sadaļu)⁽¹⁰⁴⁾. To iestāžu bilances dati, uz kurām attiecas prasība sniegt pilnīgu pārskatu, konkrētā kalendārā mēneša beigās tiek izmantoti, lai noteiktu rezervju

⁽¹⁰³⁾ Saraksti publiski pieejami ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu.

⁽¹⁰⁴⁾ ECB monetārās un banku statistikas pārskata sniegšanas sistēma izklāstīta 4. papildinājumā.

bāzi izpildes periodam, kas sākas kalendārā mēnesī pēc diviem mēnešiem. Piemēram, rezervju bāzi, kas aprēķināta pēc bilances datiem februāra beigās, izmantotu, lai aprēķinātu rezervju prasības, kuras darījuma partneriem jāizpilda izpildes periodā, kas sākas aprīlī.

ECB monetārās un banku statistikas pārskata sniegšanas sistēmā ietverta iespēja daļēji atbrīvot nelielas iestādes no pārskata sniegšanas pienākuma. Iestādēm, uz kurām attiecas šis nosacījums, katru ceturksni jāsniedz pārskats par ierobežotu bilances datu kopumu (ceturkšņa beigu dati) un noteikts ilgāks pārskata iesniegšanas termiņš nekā lielākām iestādēm. Šo iestāžu bilances datus, kas sniegti par konkrēto ceturksni, izmanto, lai ar divu mēnešu aizkavēšanos noteiktu rezervju bāzi trim nākamajiem izpildes periodiem. Piemēram, bilance 1. ceturkšņa beigās – martā – būtu izmantojama rezervju bāzes aprēķināšanai izpildes periodiem, kas sākas jūnijā, jūlijā un augustā.

Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2531/98 ECB ir tiesīga iestāžu rezervju bāzē iekļaut saistības, kas rodas, pieņemot līdzekļus, un saistības, ko rada ārpusbilances posteņi. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas rezervju bāzē tiek iekļautas tikai saistību kategorijas “noguldījumi” un “emitētie parāda vērtspapīri” (sk. 9. ielikumu).

Rezervju bāzē netiek iekļautas saistības pret citām iestādēm, kas ietvertas to iestāžu sarakstā, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma, un saistības pret ECB un iesaistītajām NCB. Šajā sakarā saistību kategorijā “emitētie parāda vērtspapīri” emitentam, lai atskaitītu tos no rezervju bāzes, jāpierāda faktiskais šo instrumentu apjoms, kas atrodas citu iestāžu, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma, turējumā. Ja šādu pierādījumu sniegt nav iespējams, emitenti šīm bilances posteņiem var piemērot fiksētas procentuālas daļas standartizētu atvilkumu ⁽¹⁰⁵⁾.

Rezervju normas nosaka ECB, ievērojot maksimāli pieļaujamo limitu, kas norādīts Regulā (EK) Nr. 2531/98. ECB piemēro vienotu rezervju normu, kas nav nulle, lielākajai daļai rezervju bāzē iekļauto pozīciju. Šī rezervju norma norādīta Regulā ECB/2003/9. ECB nosaka nulles rezervju normu šādām saistību kategorijām: “noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem”, “noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 2 gadiem”, “repo” un “parāda vērtspapīri ar sākotnējo termiņu ilgāku par 2 gadiem” (sk. 9. ielikumu). ECB var mainīt rezervju normas jebkurā laikā. Par rezervju normu pārmaiņām ECB paziņo pirms pirmā izpildes perioda sākuma, kurā pārmaiņas stājas spēkā.

7.3.2. Rezervju prasību aprēķināšana

Katras atsevišķas iestādes rezervju prasības tiek aprēķinātas, attiecīgo saistību apjomam piemērojot atbilstošajām saistību kategorijām noteiktās rezervju normas.

Katra iestāde no tās rezervju prasībām veic atskaitījumu EUR 100 000 apjomā katrā dalībvalstī, kurā tā pārstāvēta. Šāda atskaitījuma piešķirums neierobežo to iestāžu juridiskās saistības, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma ⁽¹⁰⁶⁾.

Rezervju prasība katram izpildes periodam tiek noapaļota līdz pilnam euro.

9. IELIKUMS

Rezervju bāze un rezervju normas

A. Saistības, kuras iekļautas rezervju bāzē un kurām tiek piemērota pozitīva rezervju norma

Noguldījumi (*)

- Noguldījumi uz nakti
- Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem
- Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 2 gadiem

⁽¹⁰⁵⁾ Sk. Regulu ECB/2003/9. Sīkāka informācija par standartizētā atvilkuma procentuālo attiecību atrodama ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. papildinājumu).

⁽¹⁰⁶⁾ Iestādēm, kurām saskaņā ar ECB monetārās un banku statistikas pārskatu sniegšanas sistēmu (sk. 4. papildinājumu) atļauts sniegt statistiskos datus apkopotā veidā kā grupai, visai grupai piešķir tikai vienu šādu atskaitījumu, ja vien iestādes nesniedz pietiekami detalizētus datus par rezervju bāzi un rezervju turējumiem, lai Eurosistēma varētu pārbaudīt to precizitāti un kvalitāti un noteikt attiecīgo rezervju prasību katrai grupā iekļautajai iestādei atsevišķi.

(*) Eiropas Centrālās bankas 2008. gada 19. decembra Regulā (EK) Nr. 25/2009 par monetāro finanšu iestāžu nozares bilanci (ECB/2008/32, OV L 15, 20.1.2009., 14. lpp.) nepārprotami pausta prasība noguldījumu saistības uzrādīt pēc nominālvērtības. Nominālvērtība nozīmē pamatsummas apjomu, kas parādniekam saskaņā ar līgumsaistībām jāatmaksā kreditoram. Šis grozījums bija nepieciešams, jo Padomes 1986. gada 8. decembra Direktīvā 86/635/EEK par banku un citu finanšu iestāžu gada pārskatiem un konsolidētajiem pārskatiem veikti grozījumi (OV L 372, 31.12.1986., 1. lpp.), lai noteiktus finanšu instrumentus varētu novērtēt pēc patiesās vērtības.

Emitētie parāda vērtspapīri

— Parāda vērtspapīri ar sākotnējo termiņu līdz 2 gadiem

B. Saistības, kuras iekļautas rezervju bāzē un kurām tiek piemērota nulles rezervju norma

Noguldījumi (*)

— Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem

— Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 2 gadiem

— Repo līgumi

Emitētie parāda vērtspapīri

— Parāda vērtspapīri ar sākotnējo termiņu ilgāku par 2 gadiem

C. Saistības, kas nav iekļautas rezervju bāzē

— Saistības pret citām iestādēm, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma

— Saistības pret ECB un nacionālajām centrālajām bankām

7.4. Rezervju turēšana

7.4.1. Izpildes periods

ECB publicē rezervju prasību izpildes periodu kalendāru vismaz trīs mēnešus pirms katra gada sākuma⁽¹⁰⁷⁾. Izpildes periods sākas dienā, kad veicams norēķins par pirmo galveno refinansēšanas operāciju, kas tiek veikta pēc ECB Padomes sēdes, kurā paredzēts sniegt monetārās politikas nostājas kārtējā mēneša novērtējumu. Īpašos apstākļos, t. sk. atkarībā no Padomes sēžu kalendāra pārmaiņām, publicēto kalendāru iespējams grozīt.

7.4.2. Rezerves

Katrai iestādei jātur savas obligātās rezerves vienā vai vairākos rezervju kontos tās dalībvalsts NCB, kurā iestāde reģistrēta. Iestādēs, kurām dalībvalstī ir vairāk nekā viena vienība, par kopējo obligāto rezervju prasību izpildi visās iestādes vietējās vienībās atbild galvenais birojs⁽¹⁰⁸⁾. Iestādei, kurai ir vienības vairāk nekā vienā dalībvalstī, jāuztur obligātās rezerves katrā tās dalībvalsts NCB, kurā tai ir vienība, atbilstoši tās rezervju bāzei attiecīgajā dalībvalstī.

Iestādes norēķinu kontus NCB var izmantot kā rezervju kontus. Rezerves, kas atrodas norēķinu kontos, var izmantot norēķiniem dienas ietvaros. Iestādes dienas rezerves tiek aprēķinātas, pamatojoties uz tās rezervju konta atlikumu dienas beigās.

Iestāde var vērsties pie tās dalībvalsts NCB, kurā tā pastāvīgi atrodas, lai saņemtu atļauju turēt obligātās rezerves netieši ar starpnieka palīdzību. Iespēju turēt obligātās rezerves ar starpnieka palīdzību vienmēr sniedz tikai tām iestādēm, kurās daļu pārvaldes funkciju (piemēram, finanšu līdzekļu pārvaldību) parasti veic starpnieks (piemēram, krājbanku un kooperatīvo banku tīkli var centralizēt savu rezervju turējumu). Nosacījumi, kas attiecas uz obligāto rezervju turējumu ar starpnieka palīdzību, minēti Regulā ECB/2003/9.

7.4.3. Atlīdzība par rezervēm

Par nepieciešamo rezervju turējumu tiek maksāta atlīdzība pēc ECB galveno refinansēšanas operāciju vidējās likmes izpildes periodā (to nosaka saskaņā ar kalendāro dienu skaitu), ko aprēķina, izmantojot 10. ielikumā minēto formulu. Par rezervju turējumiem, kas pārsniedz nepieciešamās rezerves, atlīdzība netiek maksāta. Atlīdzību izmaksā otrajā NCB darbadienā pēc tā izpildes perioda beigām, kurā atlīdzība nopelnīta.

⁽¹⁰⁷⁾ ECB paziņojumā presei parasti iepazīstina ar kalendāru, kas atrodams ECB interneta lapā www.ecb.europa.eu. Turklāt šis kalendārs tiek publicēts Oficiālajā Vēstnesī un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. papildinājumu).

⁽¹⁰⁸⁾ Ja iestādei nav galvenā biroja dalībvalstī, kurā tā reģistrēta, tai jānosaka galvenā filiāle, kas būs atbildīga par to, lai tiktu izpildītas kopējās obligāto rezervju prasības, kas paredzētas attiecīgās iestādes vienībām konkrētajā dalībvalstī.

10. IELIKUMS

Atlīdzības par nepieciešamo rezervju turējumu aprēķināšana

Par nepieciešamo rezervju turējumu tiek maksāta atlīdzība saskaņā ar šādu formulu:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

kur:

R_t – atlīdzība, ko izmaksā par nepieciešamo rezervju turējumu izpildes periodā t ;

H_t – vidējais nepieciešamo rezervju dienas turējums izpildes periodā t ;

n_t – kalendāro dienu skaits izpildes periodā t ;

r_t – RT – atlīdzības lielums, ko izmaksā par nepieciešamo rezervju turējumu izpildes periodā t . Atlīdzības lieluma standartnoapaļošana jāveic līdz diviem cipariem aiz komata;

i – izpildes perioda t kalendārā diena i ;

MR_i – pēdējās galvenās refinansēšanas operācijas, kas veikta pirms kalendārās dienas i vai šajā dienā, robežlikme.

7.5. Pārskata sniegšana par rezervju bāzi, tās apstiprināšana un pārbaude

Rezervju bāzes posteņus, kas tiek ņemti vērā obligāto rezervju piemērošanai, aprēķina iestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības, un paziņo par tām NCB saskaņā ar vispārējo ECB monetārās un banku statistikas sistēmu (sk. 4. papildinājumu). Iestādes rezervju bāzes un rezervju prasību paziņošanas un apstiprināšanas procedūras noteiktas Regulas ECB/2003/9 5. pantā.

Iestādes obligāto rezervju paziņošanas un apstiprināšanas procedūra ir šāda. Iniciatīvu aprēķināt attiecīgās iestādes obligātās rezerves attiecīgajam izpildes periodam uzņemas vai nu attiecīgā NCB, vai pati iestāde. Tā puse, kas aprēķinājusi obligātās rezerves, izziņo tās ne vēlāk kā triju NCB darbadienu laikā pirms izpildes perioda sākuma. Attiecīgā NCB var norādīt agrāku datumu nekā obligāto rezervju paziņošanas termiņš. Tā var arī norādīt papildu laika limitus, kuros iestāde paziņo par jebkādam pārmaiņām rezervju bāzē un jebkādam pārmaiņām izziņotajās obligātajās rezervēs. Pusei, kurai sniegts paziņojums, aprēķinātās obligātās rezerves jāapstiprina ne vēlāk kā NCB pēdējā darbadienā pirms izpildes perioda sākuma. Ja puse, kurai sniegts paziņojums, nav atbildējusi uz paziņojumu līdz NCB pēdējās darbadienas beigām pirms izpildes perioda sākuma, tiek uzskatīts, ka tā apstiprinājusi iestādes obligāto rezervju apjomu attiecīgajam izpildes periodam. Ja iestādes obligātās rezerves attiecīgajam izpildes periodam apstiprinātas, tās nevar mainīt.

Iestādēm, kuras var darboties kā starpnieki citu iestāžu rezervju netiešā turēšanā, Regulā ECB/2003/9 noteiktas īpašas pārskatu sniegšanas prasības. Rezervju turēšana ar starpnieka palīdzību nemaina iestādēm, kas uztur rezerves ar starpnieka palīdzību, noteiktās statistikas pārskatu sniegšanas saistības.

ECB un NCB ir tiesības saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2531/98 pārbaudīt savākto datu precizitāti un kvalitāti.

7.6. Obligāto rezervju saistību neizpilde

Obligāto rezervju saistības nav izpildītas, ja iestādes kalendāro dienu beigu rezervju konta(-u) vidējais atlikums izpildes periodā ir mazāks nekā tās rezervju prasības attiecīgajam izpildes periodam.

Ja iestāde neizpilda visas rezervju prasības vai to daļu, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2531/98 ECB var piemērot jebkuru no šādām sankcijām:

- a) maksājumu, kas līdz pat 5 procentu punktiem pārsniedz aizdevumu uz nakti procentu likmi, ko piemēro tam rezervju prasību apjomam, kuru attiecīgā iestāde nav nodrošinājusi;

- b) maksājumu, kas ir līdz pat divām reizēm lielāks nekā aizdevuma uz nakti procentu likme, ko piemēro tam rezervju prasību apjomam, kuru attiecīgā iestāde nav nodrošinājusi;
- c) prasību atbilstošajai iestādei veikt bezprocentu noguldījumu ECB vai NCB, kas līdz pat trim reizēm pārsniedz rezervju prasību apjomu, kuru attiecīgā iestāde nav nodrošinājusi. Noguldījuma termiņš nedrīkst būt ilgāks par periodu, kurā iestāde nav izpildījusi rezervju prasības.

Ja iestāde nepilda citas saistības, kas paredzētas ECB regulās un lēmumos saistībā ar Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmu (piemēram, ja tā laikus nesniedz attiecīgos datus vai arī tie ir neprecīzi), ECB ir tiesības piemērot sankcijas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2532/98 un Regulu ECB/1999/4. ECB Valde var norādīt un publicēt kritērijus, saskaņā ar kuriem tā piemēros sankcijas, kas noteiktas Regulas (EK) Nr. panta 1. punktā ⁽¹⁰⁹⁾.

Turklāt obligāto rezervju prasību nopietnu pārkāpumu gadījumā Eurosistēma var pārtraukt darījuma partneru dalību atklātā tirgus operācijās.

⁽¹⁰⁹⁾ Šie kritēriji publicēti "Eiropas Centrālās bankas paziņojumā par sankciju piemērošanu obligāto rezervju uzturēšanas saistību neizpildes gadījumā" (OV C 39, 11.2.2000., 3. lpp.).

1. papildinājums

MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU UN PROCEDŪRU PIEMĒRI

Piemēru saraksts

1. piemērs. Likviditāti palielinošs reversais darījums fiksētas procentu likmes izsolē
2. piemērs. Likviditāti palielinošs reversais darījums mainīgas procentu likmes izsolē
3. piemērs. ECB parāda sertifikātu emisija mainīgas procentu likmes izsolē
4. piemērs. Likviditāti samazinošs valūtas mijmaiņas darījums mainīgas procentu likmes izsolē
5. piemērs. Likviditāti palielinošs valūtas mijmaiņas darījums mainīgas procentu likmes izsolē
6. piemērs. Riska kontroles pasākumi

1. PIEMĒRS

Likviditāti palielinošs reversais darījums fiksētas procentu likmes izsolē

ECB nolēmj palielināt tirgus likviditāti ar reversā darījuma palīdzību, izmantojot fiksētas procentu likmes izsoles procedūru.

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

(milj. euro)	
Darījuma partneris	Pieteikums
1. banka	30
2. banka	40
3. banka	70
Kopā	140

ECB nolēmj kopumā piedāvāt 105 milj. euro.

Piešķiruma koeficients ir šāds:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

Piešķirums darījuma partneriem ir šāds.

(milj. euro)		
Darījuma partneris	Pieteikums	Piešķirums
1. banka	30	22,5
2. banka	40	30,0
3. banka	70	52,5
Kopā	140	105,0

2. PIEMĒRS

Likviditāti palielinošs reversais darījums mainīgas procentu likmes izsolē

ECB nolēmj palielināt tirgus likviditāti ar reversā darījuma starpniecību, izmantojot mainīgas procentu likmes izsoles procedūru.

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Procentu likme (%)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Pieteikumi kopā	Pieteikumu kopsumma
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10

Procentu likme (%)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Pieteikumi kopā	Pieteikumu kopsumma
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Kopā	30	45	70	145	

ECB nolēm j kopumā piedāvāt 94 milj. euro ar robežlikmi 3,05 %.

Visi pieteikumi, kas pārsniedz 3,05 % (80 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 3,05 % ir šāds.

$$\frac{94 - 80}{35} = 40 \%$$

Piešķirums 1. bankai robežlikmes līmenī ir, piemēram:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šādi.

Darījuma partneri	Summa (milj. euro)			
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā
Pieteikumi kopā	30,0	45,0	70,0	145
Kopējais piešķirums	14,0	34,0	46,0	94

Piešķiruma procedūra paredz vienas procentu likmes (holandiešu) izsoli, darījuma partneriem piedāvātajai summai piemērotā procentu likme ir 3,05 %.

Ja piešķiruma procedūra paredz vairāku procentu likmju (amerikāņu) izsoli, darījuma partneriem piedāvātajām summām netiek piemērota vienāda procentu likme. Piemēram, 1. banka saņem 5 milj. euro ar 3,07 % likmi, 5 milj. euro ar 3,06 % likmi un 4 milj. euro ar 3,05 % likmi.

3. PIEMĒRS

ECB parāda sertifikātu emisija mainīgas procentu likmes izsolē

ECB nolēm j samazināt tirgus likviditāti, mainīgas procentu likmes izsolē emitējot parāda sertifikātus.

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Procentu likme (%)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā	Pieteikumu kopsumma
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25

Procentu likme (%)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā	Pieteikumu kopsumma
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Kopā	55	70	55	180	

ECB nolēm j kopumā piesaistīt summu ar 124,5 milj. euro lielu nominālvērtību ar robežlikmi 3,05 %.

Visi pieteikumi, kuru likme nepārsniedz 3,05 % robežlikmi (65 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 3,05 % ir šāds.

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85 \%$$

Piešķirums 1. bankai robežlikmes līmenī ir, piemēram:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šādi.

Darījuma partneri	Summa			
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā
Pieteikumi kopā	55,0	70,0	55,0	180,0
Kopējais piešķirums	42,0	49,0	33,5	124,5

(milj. euro)

4. PIEMĒRS

Likviditāti samazinošs valūtas mijmaiņas darījums mainīgas procentu likmes izsolē

ECB nolēm j samazināt tirgus likviditāti, veicot valūtas mijmaiņas darījumu (EUR/USD) un izmantojot mainīgas procentu likmes izsoles procedūru. (Piezīme. Šajā piemērā euro tirgo ar uzcenojumu.)

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Mijmaiņas darījuma punkti (× 10 000)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā	Pieteikumu kopsumma
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205

Mijmaiņas darījuma punkti (× 10 000)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā	Pieteikumu kopsumma
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Kopā	65	90	80	235	

ECB nolemj piesaistīt 158 milj. euro, nosakot, ka mijmaiņas darījuma robežpunkts ir 6,63. Visi pieteikumi, kas pārsniedz 6,63 (65 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 6,63 ir šāds.

$$\frac{158 - 65}{100} = 93 \%$$

Piešķirums 1. bankai mijmaiņas darījuma robežpunktā ir, piemēram:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šādi.

Darījuma partneri	Summa (milj. euro)			
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā
Pieteikumi kopā	65,0	90,0	80,0	235,0
Kopējais piešķirums	48,25	52,55	57,20	158,0

ECB nosaka EUR/USD darījuma sākumkursu 1,1300.

Ja piešķiruma procedūra paredz vienas procentu likmes (holandiešu) izsoli, operācijas sākuma datumā Eurosistēma pērk EUR 158 000 000 un pārdod 178 540 000 ASV dolāru. Operācijas beigu datumā Eurosistēma pārdod EUR 158 000 000 un pērk 178 644 754 ASV dolārus (darījuma beigu kurss ir $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Ja piešķiruma procedūra paredz vairāku procentu likmju (amerikāņu) izsoli, Eurosistēma veic euro un ASV dolāru summu maiņu tā, kā tas atspoguļots tabulā.

Tagadnes darījums			Nākotnes darījums		
Valūtas kurss	Pērk euro	Pārdod ASV dolārus	Valūtas kurss	Pārdod euro	Pērk ASV dolārus
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Kopā	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

5. PIEMĒRS

Likviditāti palielinošs valūtas mijmaiņas darījums mainīgas procentu likmes izsolē

ECB nolemj palielināt tirgus likviditāti, veicot valūtas mijmaiņas darījumu (EUR/USD) un izmantojot mainīgas procentu likmes izsoles procedūru. (Piezīme. Šajā piemērā euro tirgo ar uzcenojumu.)

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Mijmaiņas darījuma punkti (× 10 000)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā	Pieteikumu kopsumma
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Kopā	60	85	75	220	

ECB nolemj piesaistīt 197 milj. euro, nosakot, ka mijmaiņas darījuma robežpunkts ir 6,54. Visi pieteikumi, kas mazāki par 6,54 (195 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 6,54 ir šāds.

$$\frac{197 - 195}{20} = 10 \%$$

Piešķirums 1. bankai mijmaiņas darījuma robežpunktā ir, piemēram:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šādi.

Darījuma partneri	Summa (milj. euro)			
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā
Pieteikumi kopā	60,0	85,0	75,0	220
Kopējais piešķirums	55,5	75,5	66,0	197

ECB nosaka EUR/USD darījuma sākumkursu 1,1300.

Ja piešķiruma procedūra paredz vienas procentu likmes (holandiešu) izsoli, operācijas sākuma datumā Eurosistēma pārdod EUR 197 000 000 un pērk 222 610 000 ASV dolāru. Operācijas beigu datumā Eurosistēma pērk EUR 197 000 000 un pārdod 222 738 838 ASV dolārus (darījuma beigu kurss ir $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Ja piešķiruma procedūra paredz vairāku procentu likmju (amerikāņu) izsoli, Eurosistēma veic euro un ASV dolāru summu maiņu tā, kā tas atspoguļots tabulā.

Tagadnes darījums			Nākotnes darījums		
Valūtas kurss	Pārdod euro	Pērk ASV dolārus	Valūtas kurss	Pērk euro	Pārdod ASV dolārus
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Kopā	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

6. PIEMĒRS

Riska kontroles pasākumi

Piemērs ilustrē riska kontroles sistēmu, ko piemēro Eurosistēmas likviditāti palielinošajās operācijās izmantotajiem pamatā esošajiem aktīviem ⁽¹¹⁰⁾. Piemēra pamatā ir pieņēmums, ka darījuma partneris piedalās šādās Eurosistēmas monetārās politikas operācijās:

- galvenajā refinansēšanas operācijā, kura sākas 2004. gada 28. jūlijā un beidzas 2004. gada 4. augustā un kurā darījuma partnerim piedāvā 50 milj. euro ar 4,24 % likmi;
- ilgāka termiņa refinansēšanas operācijā, kura sākas 2004. gada 29. jūlijā un beidzas 2004. gada 21. oktobrī un kurā darījuma partnerim piedāvā 45 milj. euro ar 4,56 % likmi;
- galvenajā refinansēšanas operācijā, kura sākas 2004. gada 4. augustā un beidzas 2004. gada 11. augustā un kurā darījuma partnerim piedāvā 35 milj. euro ar 4,26 % likmi.

1. tabulā sniegti to pamatā esošo tirgojamo aktīvu rādītāji, kurus darījuma partneri izmanto kā nodrošinājumu šādās operācijās.

1. tabula

Darījumu pamatā esošie tirgojamie aktīvi

Rādītāji						
Nosaukums	Aktīvu grupa	Termiņš	Kupona definējums	Kupona izmaksas biežums	Atlikušais termiņš	Diskonts
A aktīvs	Lielapjoma nodrošinātās banku obligācijas	30.8.2008.	Fiksētā procentu likme	6 mēneši	4 gadi	3,50 %
B aktīvs	Centrālās valdības obligācijas	19.11.2008.	Mainīgā procentu likme	12 mēnešu	4 gadi	0,50 %
C aktīvs	Uzņēmumu obligācijas	12.5.2015.	Nulles kupona procentu likme		> 10 gadu	15,00 %

Cenas procentos (t. sk. uzkrātie procenti) (*)

28.7.2004.	29.7.2004.	30.7.2004.	2.8.2004.	3.8.2004.	4.8.2004.	5.8.2004.
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

(*) Konkrētā novērtēšanas datumā uzrādītās cenas atbilst visreprezentatīvākajai cenai darbadienā pirms novērtējuma datuma.

⁽¹¹⁰⁾ Piemēra pamatā ir pieņēmums, ka, aprēķinot, vai nepieciešams papildu nodrošinājuma pieprasījums, tiek ņemti vērā uzkrātie procenti par nodrošinātajiem līdzekļiem un piemērots kontrolsliekšnis 0,5 % apjomā no nodrošinātajiem līdzekļiem.

IEZĪMĒŠANAS SISTĒMA

Pirmkārt, pieņem, ka darījumus veic ar NCB, izmantojot sistēmu, kurā pamatā esošie aktīvi iezīmēti katram darījumam. Pamatā esošo aktīvu novērtēšanu veic katru dienu. Riska kontroles sistēmu var raksturot šādi (sk. arī 2. tabulu).

1. 2004. gada 28. jūlijā darījuma partneris veic *repo* darījumu ar NCB, kas iegādājas A aktīvu 50,6 milj. euro apjomā. A aktīvs ir lielapjoma nodrošinātā banku obligācija ar fiksētu kupona likmi, kuras dzēšanas termiņš ir 2008. gada 30. augusts. Tās atlikušais termiņš ir 4 gadi, tāpēc nepieciešamais novērtējuma diskonts ir 3,5 %. A aktīva tirgus cena attiecīgajā tirgū konkrētajā dienā ir 102,63 % (t. sk. uzkrātie kupona procentu maksājumi). Darījuma partnerim jānodrošina A aktīvs apjomā, kas pēc 3,5 % novērtējuma diskonta atskaitīšanas pārsniedz piešķiruma summu 50 milj. euro. Tāpēc darījuma partneris nodod A aktīvu 50,6 milj. euro nominālvērtībā, kura koriģētā tirgus vērtība šajā dienā ir EUR 50 113 203.
2. 2004. gada 29. jūlijā darījuma partneris veic *repo* darījumu ar NCB, kas iegādājas A aktīvu 21 milj. euro apjomā (tirgus cena – 101,98 %, novērtējuma diskonts – 3,5 %) un B aktīvu 25 milj. euro apjomā (tirgus cena – 98,35 %). B aktīvs ir centrālās valdības obligācija ar mainīgas procentu likmes kupona maksājumiem, kam piemēro 0,5 % novērtējuma diskontu. Koriģētā A aktīva un B aktīva tirgus vērtība šajā dienā ir EUR 45 130 810 un tādējādi pārsniedz pieprasīto summu – EUR 45 000 000.

2004. gada 29. jūlijā tiek pārvērtēti 2004. gada 28. jūlijā sāktās galvenās refinansēšanas operācijas pamatā esošie aktīvi. A aktīva tirgus cena ir 101,98 %, bet diskontētā tirgus vērtība joprojām nepārsniedz augstākā un zemākā kontrolsliekšņa summas. Tāpēc sākotnējais darījuma nodrošinājums tiek uzskatīts par pietiekamu, lai segtu gan sākotnēji nodrošināto līdzekļu summu, gan uzkrātos procentus EUR 5 889 apjomā.

3. 2004. gada 30. jūlijā tiek pārvērtēti pamatā esošie aktīvi. A aktīva tirgus cena ir 100,55 % un B aktīva – 97,95 %. 2004. gada 28. jūlijā sāktās galvenās refinansēšanas operācijas uzkrātie procenti ir EUR 11 778, bet 2004. gada 29. jūlijā sāktās ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas uzkrātie procenti – EUR 5 700. Tādējādi A aktīva koriģētā tirgus vērtība pirmajā darījumā kļuvusi mazāka nekā darījuma summa, kurai nepieciešams nodrošinājums (t. i., nodrošinātie līdzekļi plus uzkrātie procenti; EUR 914 218), un arī mazāka nekā zemākā kontrolsliekšņa summa – EUR 49 761 719. Darījuma partneris nodod A aktīvu EUR 950 000 nominālvērtībā, kas pēc 3,5 % novērtējuma diskonta atskaitīšanas no 100,55 % tirgus cenas atjauno trūkstozo darījuma nodrošinājumu ⁽¹¹⁾.

Papildu nodrošinājuma pieprasījums nepieciešams arī otrajā darījumā, jo tajā izmantoto aktīvu koriģētā tirgus vērtība (EUR 44 741 520) ir mazāka par zemāko kontrolsliekšņa summu (EUR 44 780 672), tāpēc darījuma partneris nodrošina B aktīvu EUR 270 000 apjomā ar koriģēto tirgus vērtību EUR 263 143.

4. 2004. gada 2. un 3. augustā tiek pārvērtēti pamatā esošie aktīvi. 2004. gada 28. un 29. jūlijā veiktajiem darījumiem nav nepieciešams papildu nodrošinājums.
5. 2004. gada 4. augustā darījuma partneris atmaksā 2004. gada 28. jūlijā sāktās galvenās refinansēšanas operācijas rezultātā nodrošinātos līdzekļus, t. sk. uzkrātos procentus EUR 41 222 apjomā, un saņem atpakaļ no NCB A aktīvu EUR 51 550 000 nominālvērtībā.

Tajā pašā dienā darījuma partneris veic jaunu *repo* darījumu ar NCB, kas iegādājas C aktīvu 75 milj. euro nominālvērtībā. C aktīvs ir nulles kupona uzņēmuma obligācija, kuras atlikušais termiņš pārsniedz 10 gadus, tāpēc nepieciešamais novērtējuma diskonts ir 15 % un attiecīgā diskontētā tirgus vērtība šajā dienā – EUR 35 068 875.

2004. gada 29. jūlijā sāktās ilgtermiņa refinansēšanas operācijas pamatā esošo aktīvu pārvērtēšana atklāj, ka šo aktīvu koriģētā tirgus vērtība pārsniedz augšējā kontrolsliekšņa summu aptuveni par EUR 262 000, tāpēc darījuma partneris saņem atpakaļ no NCB B aktīvu ar EUR 262 000 nominālvērtību ⁽¹²⁾.

PŪLA SISTĒMA

Otrkārt, pieņem, ka darījumi ar NCB tiek veikti, izmantojot pūla sistēmu. Aktīvu pūla sistēmā iekļautie darījuma partnera izmantotie aktīvi nav iezīmēti konkrētiem darījumiem.

Šajā piemērā izmanto tādu pašu darījumu secību, kāda tika izmantota iepriekšējā piemērā, kas paskaidro iezīmēšanas sistēmu. Būtiskākā atšķirība ir tā, ka pārvērtēšanas datumos visu pūla aktīvu pārvērtētajai tirgus vērtībai jāsedz viss

⁽¹¹⁾ NCB var pieprasīt papildu nodrošinājumu naudas līdzekļos, nevis vērtspapīros.

⁽¹²⁾ Ja nacionālajai centrālajai bankai jāsamaksā darījuma partnerim saistībā ar otro darījumu radusies starpība, atsevišķos gadījumos šādu starpību varētu atskaitīt no starpības, kas darījuma partnerim jāmaksā nacionālajai centrālajai bankai saistībā ar pirmo darījumu. Tādējādi būtu tikai viens starpības segšanas norēķins.

darījuma partnera darījumu ar NCB atlikums. Šajā piemērā papildu nodrošinājuma pieprasījums EUR 1 178 398 apjomā, kas tiek veikts 2004. gada 30. jūlijā, ir tāds pats kā iezīmēšanas sistēmas gadījumā. Darījuma partneris nodod A aktīvu EUR 1 300 000 nominālvērtībā, kas pēc 3,5 % novērtējuma diskonta atskaitīšanas no 100,55 % tirgus cenas atjauno trūkstošo darījuma nodrošinājumu.

Turklāt 2004. gada 4. augustā, kad pienāk termiņš 2004. gada 28. jūlijā sāktajai galvenajai refinansēšanas operācijai, darījuma partneris var paturēt savā ķīlas kontā esošos aktīvus. Iespējams arī vienu aktīvu apmainīt pret citu aktīvu, kā parādīts piemērā, kur A aktīvs ar 51,9 milj. euro nominālvērtību tiek aizstāts ar C aktīvu ar 75,5 milj. euro nominālvērtību, lai segtu visās refinansēšanas operācijās nodrošinātos līdzekļus un uzkrātos procentus.

Pūļa sistēmā izmantotā riska kontroles shēma aprakstīta 3. tabulā.

2. tabula
Iezīmēšanas sistēma

Datums	Sāktie darījumi	Sākuma datums	Beigu datums	Procentu likme	Nodrošinātie līdzekļi	Uzkrātie procenti	Kopējā sedzamā summa	Zemākā kontrolsliedzība summa	Augstākā kontrolsliedzība summa	Koriģētā tirgus vērtība	Papildu nodrošinājuma pieprasījums
28.7.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
29.7.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
30.7.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	– 914 218
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	– 264 180
2.8.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
3.8.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
4.8.2004.	Galvenā refinansēšana	4.8.2004.	11.8.2004.	4,26	35 000 000	—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
5.8.2004.	Galvenā refinansēšana	4.8.2004.	11.8.2004.	4,26	35 000 000	4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

3. tabula
Pūla sistēma

Datums	Sāktie darījumi	Sākuma datums	Beigu datums	Procentu likme	Nodrošinātie līdzekļi	Uzkrātie procenti	Kopējā sedzamā summa	Zemākā kontrolsliekšņa summa (*)	Augstākā kontrolsliekšņa summa (**)	Koriģētā tirgus vērtība	Papildu nodrošinājuma pieprasījums
28.7.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	Nav piemērojama	50 113 203	—
29.7.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	5 889	95 005 889	94 530 859	Nav piemērojama	94 926 624	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	—					
30.7.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	11 778	95 017 478	94 542 390	Nav piemērojama	93 839 080	– 1 178 398
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	5 700					
2.8.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	29 444	95 052 244	94 576 983	Nav piemērojama	95 487 902	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	22 800					
3.8.2004.	Galvenā refinansēšana	28.7.2004.	4.8.2004.	4,24	50 000 000	35 333	95 063 833	94 588 514	Nav piemērojama	95 399 949	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	28 500					
4.8.2004.	Galvenā refinansēšana	4.8.2004.	11.8.2004.	4,26	35 000 000	—	80 034 200	79 634 029	Nav piemērojama	80 333 458	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	34 200					
5.8.2004.	Galvenā refinansēšana	4.8.2004.	11.8.2004.	4,26	35 000 000	4 142	80 044 042	79 643 821	Nav piemērojama	80 248 396	—
	Ilgāka termiņa refinansēšana	29.7.2004.	27.10.2004.	4,56	45 000 000	39 900					

(*) Pūla sistēmā zemākā kontrolsliekšņa summa ir zemākais sliekšnis, kuru pārsniedzot tiek veikts papildu nodrošinājuma pieprasījums. Praksē vairākums nacionālo centrālo banku pieprasa papildu nodrošinājumu, kad nodrošinājuma pūla diskontētā vērtība kļūst mazāka par kopējo sedzamo summu.

(**) Pūla sistēmā augstākā kontrolsliekšņa summas jēdziens ir nebūtisks, jo darījuma partneris vienmēr centīsies sasniegt lielāku nodrošinājuma summu, lai samazinātu veicamo operāciju skaitu.

2. papildinājums

TERMINU SKAIDROJUMS

Aizdevumu iespēja uz nakti (marginal lending facility): Eurosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru darījuma partneri var izmantot, lai saņemtu no NCB kredītu uz nakti ar iepriekš noteiktu procentu likmi pret atbilstošajiem aktīviem.

Amerikāņu izsole (American auction): sk. vairāku procentu likmju izsole.

Apgriekti mainīgas procentu likmes instruments (inverse floating rate instrument): strukturēta parādzīme, kuras turētājam maksātā procentu likme apgriekti mainās atkarībā no konkrētas atsauces procentu likmes pārmaiņām.

Apjoma izsole (volume tender): sk. fiksētas procentu likmes izsole.

Ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri (asset-backed securities): parāda instrumenti, kas nodrošināti ar stingri nodalītu tādu finanšu aktīvu (fiksētu vai automātiski atjaunojamu) pūli, kurus var pārvērst skaidrā naudā noteiktā laika periodā. Turklāt var pastāvēt tiesības vai citi aktīvi, kas nodrošina iepērumu apkalpošanu vai savlaicīgu sadali vērtspapīra turētājiem. Ar aktīviem nodrošinātus vērtspapīrus parasti emitē īpaši izveidota ieguldījumu instrumentsabiedrība, kas ieguvusi finanšu aktīvu pūli no darījuma iniciatora/pārdevēja. Tādējādi maksājumi par šādiem ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem galvenokārt atkarīgi no naudas plūsmām, ko rada attiecīgā pūļa aktīvi un citas tiesības, kuras paredzētas, lai nodrošinātu savlaicīgus maksājumus, piemēram, likviditātes iespējas, garantijas vai citi elementi, ko parasti pazīst kā kredīta uzlabošanas iespējas.

Ārējā kredītnovērtējuma iestāde (ECAI) (External credit assessment institution (ECAI)): Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēmā (ECAF) nodrošināts kredītpējas novērtējuma avots. Tās ir iestādes, kuru sagatavoto kredītnovērtējumu kredītiestādes var izmantot, lai noteiktu darījumu riska svērumu saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvu. Šādas iestādes oficiāli atzīst un apstiprina nacionālās kredītiestāžu uzraudzības institūcijas.

Atklātā tirgus operācija (open market operation): operācija, ko finanšu tirgū veic pēc centrālās bankas iniciatīvas. Atkarībā no to mērķa, regularitātes un procedūram Eurosistēmas atklātā tirgus operācijas var iedalīt četrās kategorijās: galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas, precizējošās operācijas un strukturālās operācijas. Eurosistēmas galvenie atklātā tirgus instrumenti ir reversie darījumi, un tos var izmantot visās četrās operāciju kategorijās. Turklāt strukturālajām operācijām pieejamas parāda sertifikātu emisijas un tiešie darījumi, savukārt precizējošo operāciju veikšanai pieejami valūtas mijmaiņas darījumi un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste.

Atlikušais termiņš (residual maturity): līdz parāda instrumenta dzēšanas datumam atlikušais laiks.

Atpirkšanas cena (repurchase price): cena, par kuru pircējam saskaņā ar atpirkšanas līgumu jāatpērdod aktīvi pārdevējam. Atpirkšanas cena ir vienāda ar pirkšanas cenas un uzcenojuma summu, kur uzcenojums atbilst procentiem, kas maksājami par piesaistītajiem līdzekļiem operācijas darbības periodā.

Atpirkšanas datums (repurchase date): datums, kurā pircējam ir pienākums atpērdot pārdevējam aktīvus saskaņā ar atpirkšanas līgumu.

Atpirkšanas līgums (repurchase agreement): vienošanās, saskaņā ar kuru aktīvs tiek pārdots un pārdevējs vienlaikus iegūst tiesības un saistības atpirkt to par konkrētu cenu kādā nākotnes datumā vai pēc pieprasījuma. Šāda vienošanās ir līdzīga aizņēmumam ar nodrošinājumu, bet atšķirība ir tā, ka pārdevējs nepatur vērtspapīru īpašuma tiesības. Reversajos darījumos Eurosistēma izmanto atpirkšanas līgumus ar noteiktu termiņu.

Ātrā izsole (quick tender): izsoles procedūra, ko izmanto Eurosistēma precizējošām operācijām, kad nepieciešams ātri ietekmēt tirgus likviditāti. Ātrās izsoles parasti veic 90 minūšu laikā, un parasti tajās piedalās ierobežots darījuma partneru loks.

Banku korespondentattiecības (correspondent banking): vienošanās, saskaņā ar kuru viena kredītiestāde sniedz maksājumu un citus pakalpojumus citai kredītiestādei. Maksājumus ar korespondentu starpniecību bieži veic, izmantojot savstarpējos kontus (nostro un loro kontus), kuriem var būt piesaistītas pastāvīgās kredītlīnijas. Korespondentbanku pakalpojumi galvenokārt ir starptautiskā līmenī, bet šis termins tiek lietots arī iekšzemes starpniekpakalpojumu apzīmēšanai. Loro konts ir termins, ar kuru korespondentbanka apzīmē ārvalsts kredītiestādes vārdā turētu kontu; no ārvalsts kredītiestādes viedokļa tas ir nostro konts.

Bruto norēķinu sistēma (gross settlement system): pārvedumu sistēma, kurā naudas norēķins vai vērtspapīru pārvedums tiek veikts, pamatojoties uz katru atsevišķu maksājuma rīkojumu.

Centrālais vērtspapīru depozitārijs (CVD) (central securities depository (CSD)): iestāde vērtspapīru un citu finanšu aktīvu glabāšanai un pārvaldīšanai, emisijas kontu turēšanai un darījumu apstrādes nodrošināšanai dematerializētā veidā. Aktīvi var pastāvēt materializētā veidā (bet tos imobilizējis CVD) vai arī dematerializētā (t. i., tikai elektronisku ierakstu) veidā.

Centrālo banku korespondentattiecību modelis (CCBM) (correspondent central banking model (CCBM)): mehānisms, ko radījusi Eurosistēma, lai darījuma partneri varētu izmantot pamatā esošos aktīvus pārrobežu darījumos. CCBM NCB savstarpēji darbojas kā vērtspapīru kontu turētājas. Tas nozīmē, ka katra NCB savā vērtspapīru pārvaldes struktūrā atvērusi vērtspapīru kontus visām pārējām NCB un ECB. CCBM pieejams arī dažu ES dalībvalstu, kuru valūta nav euro, centrālo banku darījuma partneriem.

Ciešas saiknes (close links): situācija, kurā darījuma partneris ir saistīts ar atbilstošo aktīvu emitentu/debitoru/garantijas devēju tāpēc, ka: a) darījuma partnerim tieši vai netieši, izmantojot vienu vai vairākus citus uzņēmumus, pieder 20 % vai vairāk emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla; vai b) emitentam/debitoram/garantijas devējam tieši vai netieši, izmantojot vienu vai vairākus citus uzņēmumus, pieder 20 % vai vairāk darījuma partnera kapitāla; vai c) trešai personai pieder vairāk nekā 20 % darījuma partnera kapitāla un vairāk nekā 20 % emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla vai nu tieši, vai netieši, izmantojot vienu vai vairākus citus uzņēmumus.

Dalībvalsts (Member State): šā dokumenta izpratnē – ES dalībvalsts, kuras valūta ir euro.

Darījuma datums (T) (trade date (T)): datums, kurā tiek veikts darījums (t. i., tiek slēgts līgums par finanšu darījumu starp diviem darījuma partneriem). Darījuma datums var sakrist ar darījuma norēķina datumu (norēķins tajā pašā dienā) vai būt noteiktu darbadienu skaitu pirms tā (norēķina datumu nosaka, T pieskaitot laiku līdz norēķina veikšanai).

Darījuma partneris (counterparty): finanšu darījuma (piemēram, jebkura darījuma ar centrālo banku) otra puse.

Dematerializēšana (dematerialisation): atteikšanās no sertifikātiem papīra dokumenta veidā vai finanšu aktīvu īpašuma tiesības apliecinājošiem dokumentiem, tādējādi finanšu aktīviem pastāvot tikai grāmatvedības ierakstu veidā.

Dematerializētā grāmatojuma sistēma (book entry system): grāmatvedības sistēma, kas ļauj veikt vērtspapīru un citu finanšu aktīvu pārveidumus, fiziski nepārvietojot dokumentus vai sertifikātus papīra dokumenta veidā (piemēram, vērtspapīru elektroniskie pārveidumi). Sk. arī dematerializēšana.

Depozitārijs (depository): aģents, kura galvenais uzdevums ir grāmatot vērtspapīrus papīra dokumenta vai elektroniskā veidā un veikt šo vērtspapīru īpašuma tiesību uzskaiti.

Dienas beigas (end of day): darbadienas laiks pēc TARGET2 slēgšanas, kurā pabeidz attiecīgajā dienā TARGET2 veikto maksājumu apstrādi.

Dienas ietvaros izsniegtais kredīts (intraday credit): kredīts, kas izsniegts uz laiku, kas nepārsniedz vienu darbadienu. Centrālās bankas to var izsniegt, lai nodrošinātu dienas laikā nepieciešamo likviditāti maksājumu veikšanai, un tas var būt i) ar ķīlu nodrošināta norēķinu konta dienas pārsnieguma limita veidā vai ii) aizdevuma pret ķīlu vai atpirkšanas līguma veidā.

Dienu aprēķina princips (day count convention): princips, kas nosaka kredīta procentu aprēķināšanā izmantoto dienu skaitu. Savās monetārās politikas operācijās Eurosistēma piemēro dienu aprēķina principu faktiskais dienu skaits/360.

Diskonts (haircut): sk. novērtējuma diskonts.

Divpusēja procedūra (bilateral procedure): procedūra, kurā centrālā banka tieši veic darījumu ar vienu vai vairākiem darījuma partneriem, neizmantojot izsoles procedūras. Divpusējas procedūras ietver operācijas, ko veic ar biržu vai tirgus aģentu starpniecību.

EEZ (Eiropas Ekonomikas zona) valstis (EEA (European Economic Area) countries): ES dalībvalstis un Islande, Lihtenšteina un Norvēģija.

Eiropas Centrālo banku sistēma (ECBS) (European System of Central Banks (ECBS)): ietver Eiropas Centrālo banku (ECB) un ES dalībvalstu centrālās bankas. Jāatzīmē, ka to ES dalībvalstu centrālās bankas, kuru valūta nav euro, patur tiesības monetārās politikas jomā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un tādējādi nav iesaistītas Eurosistēmas monetārās politikas īstenošanā.

Emitents (issuer): iestāde, kas uzņemas pienākumus saistībā ar attiecīgo vērtspapīru vai citu finanšu instrumentu.

Euro zona (euro area): zona, kurā ietilpst dalībvalstis, kurās tiek īstenota vienotā monetārā politika, par kuru atbild ECB Padome.

Eurosistēma (Eurosistem): ietver Eiropas Centrālo banku (ECB) un NCB. Eurosistēmas lēmēj institūcijas ir ECB Padome un ECB Valde.

Eurosistēmas darbadiena (Eurosistem business day): jebkura diena, kurā ECB un vismaz viena NCB ir atvērta, lai veiktu Eurosistēmas monetārās politikas operācijas.

Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma (ECAFA) (Eurosistem credit assessment framework (ECAFA)): procedūru, noteikumu un paņēmieni kopums, kas nodrošina Eurosistēmas prasības par visu atbilstošo aktīvu atbilstību augstiem kredīstandartiem izpildi. Nosakot, kas ir augsti kredīstandarti, Eurosistēma izvirza atšķirīgas prasības tirgojamiem un netirgojamiem aktīviem. Vērtējot, kāda ir atbilstošo aktīvu atbilstība kredīstandartiem, Eurosistēma ņem vērā kredītnovērtējuma informāciju no kredītnovērtējuma sistēmām, kas pieder vienam no šādiem četriem avotiem – ārējās kredītnovērtējuma iestādes

(ECAI), NCB iekšējās kredītnovērtējuma sistēmas (ICAS), darījuma partneru iekšējās, uz kredītreitingiem balstītās (IRB) sistēmas vai trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – reitinga instrumenti (RT). Turklāt, vērtējot atbilstību kredīstandartiem, Eurosistēma ņem vērā institucionālos kritērijus un iezīmes, kas garantē līdzīga veida aizsardzību instrumenta turētājam (piemēram, garantijas). Eurosistēmas etalons, nosakot augstu kredīstandartu prasību minimumu (kredītspējas sliekšni), ir "A" kredītreitings. Eurosistēma uzskata, ka saistību neizpildes varbūtība (NV) 0,10 % viena gada periodā atbilst "A" kredītreitingam.

Faktiskais dienu skaits/360 (actual/360): dienu aprēķina princips, ko piemēro kredīta procentu aprēķināšanai par faktisko kalendāro dienu skaitu, uz kuru izsniegts kredīts, pieņemot, ka gadā ir 360 dienu. Šādu dienu skaitīšanas nosacījumu piemēro Eurosistēmas monetārās politikas operācijās.

Fiksētas procentu likmes instruments (fixed rate instrument): finanšu instruments, kura kupona procentu likme nemainās visā instrumenta darbības laikā.

Fiksētas procentu likmes izsole (fixed rate tender): izsoles procedūra, kurā centrālā banka iepriekš nosaka procentu likmi un iesaistītie darījuma partneri iesniedz pieteikumus par tāda darījuma summu, kuru tie vēlas veikt ar fiksētu procentu likmi.

Galīgais pārvedums (final transfer): neatsaucams beznosacījumu pārvedums, ar kuru tiek izpildīts pienākums veikt minēto pārvedumu.

Galvenā refinansēšanas operācija (main refinancing operation): regulāra atklātā tirgus operācija, ko Eurosistēma veic reversā darījuma veidā. Galvenās refinansēšanas operācijas veic katru nedēļu ar standartizsoļu palīdzību, un to termiņš parasti ir viena nedēļa.

Holandiešu izsole (Dutch auction): sk. vienas procentu likmes izsole.

Iekšējā kredītnovērtējuma sistēma (ICAS) (In-house credit assessment system (ICAS)): Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēmā (ECAI) nodrošināts kredītspējas novērtējuma avots. Pašlaik tās ir četras kredītnovērtējuma sistēmas, kuras izmanto Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France un Oesterreichische Nationalbank.

Iekšējā uz kredītreitingiem balstītā sistēma (IRB) (Internal rating-based (IRB) system): Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēmā (ECAI) nodrošināts kredītspējas novērtējuma avots. Aptver to darījuma partneru iekšējās sistēmas, kuru sagatavoto kredītnovērtējumu kredītiestādes var izmantot, lai noteiktu darījumu riska svērumu saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvu. Šādas sistēmas oficiāli atzīst un apstiprina nacionālās kredītiestāžu uzraudzības iestādes.

Iepriekš fiksēts kupons (pre-fixed coupon): mainīgas procentu likmes instrumentu kupons, ko nosaka pēc vērtības saskaņā ar atsaucē indeksu noteiktā datumā (vai datumos) pirms kupona maksājumu uzkrāšanās perioda sākuma.

Iezīmēšanas sistēma (earmarking system): NCB nodrošinājuma pārvaldības sistēma, kurā likviditāti nodrošina pret katram konkrētajam darījumam piesaistītiem aktīviem.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācija (longer term refinancing operation): regulāra atklātā tirgus operācija, ko Eurosistēma veic reversā darījuma veidā. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas veic katru mēnesi ar standartizsoļu palīdzību, un to termiņš parasti ir trīs mēneši.

Izpildes periods (maintenance period): periods, uz kādu aprēķina atbilstību rezervju prasībām. Vismaz trīs mēnešus pirms katra gada sākuma ECB publicē rezervju prasību izpildes periodu kalendāru. Izpildes periodi sākas dienā, kad veicams norēķins par pirmo galveno refinansēšanas operāciju, kas tiek veikta pēc ECB Padomes sēdes, kurā paredzēts sniegt monetārās politikas nostājas kārtējā mēneša novērtējumu. Izpildes periodi parasti beidzas dienu pirms līdzīgās norēķinu dienas nākamajā mēnesī. Īpašos gadījumos, t. sk. atkarībā no pārmaiņām ECB Padomes sēžu grafikā, publicēto kalendāru iespējams labot.

Izsoles procedūra (tender procedure): procedūra, kurā centrālā banka palielina vai samazina tirgus likviditāti, izmantojot darījuma partneru iesniegtus savstarpēji konkurējošus pieteikumus. Vispirms apmierina viskonkurētspējīgākos pieteikumus, līdz centrālā banka panākusi nepieciešamo likviditātes samazinājumu vai palielinājumu.

Kontrosliekšnis (trigger point): iepriekš noteikts likviditātes līmenis, kādā tiek veikts papildu nodrošinājuma pieprasījums.

Kredītiestāde (credit institution): kredītiestāde, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvas 2006/48/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu⁽¹³⁾ 2. pantā un 4. panta 1. punktā, kā tie ieviesti nacionālajos tiesību aktos, ko uzrauga kompetentā iestāde; vai cita kredītiestāde Līguma 123. panta 2. punkta izpratnē, uz kuru attiecas uzraudzība, kas līdzvērtīga kompetentās nacionālās iestādes veiktajai uzraudzībai.

Līgums (Treaty): Līgums par Eiropas Savienības darbību.

⁽¹³⁾ OV L 177, 30.6.2006., 1. lpp.

Likviditātes atbalsts ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru darījumā (Liquidity support in an ABS transaction): jebkurš strukturāls mehānisms, kas var tikt izmantots, lai segtu naudas plūsmas pagaidu deficītu, kas var rasties darījuma laikā.

Mainīgas procentu likmes instruments (floating rate instrument): finanšu instruments, kura kupona procentu likmi periodiski pārskata attiecībā pret atsauces indeksu, lai atspoguļotu īstermiņa vai vidējā termiņa tirgus procentu likmju pārmaiņas. Mainīgas procentu likmes instrumentiem ir vai nu iepriekš fiksēts kupons, vai arī vēlāk fiksēts kupons.

Mainīgas procentu likmes izsole (variable rate tender): izsoles procedūra, kurā darījuma partneri pieteikumā norāda gan naudas summu, par kuru tie vēlas veikt darījumu ar centrālo banku, gan darījuma procentu likmi.

Maksāspējas risks (solvency risk): zaudējuma risks, kas rodas finanšu aktīva emitenta saistību nepildīšanas (bankrota) dēļ vai darījuma partnera maksātnespējas dēļ.

Maksimālā pieteikuma procentu likme (maximum bid rate): lielākā procentu likme, ar kuru darījuma partneri var iesniegt pieteikumus mainīgas procentu likmes izsolēs. Pieteikumus ar procentu likmi, kas pārsniedz ECB paziņoto maksimālo pieteikuma likmi, neņem vērā.

Maksimālais pieteikuma limits (maximum bid limit): limits lielākajam pieteikumam, ko izsolē pieņem no viena darījuma partnera. Eurosistēma var noteikt maksimālo pieteikuma limitu, lai izvairītos no atsevišķu darījuma partneru nesamērīgi lieliem pieteikumiem.

Mijmaiņas darījuma punkts (swap point): starpība starp darījuma beigu kursu un darījuma sākumkursu valūtas mijmaiņas darījumā.

Mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācija (marginal swap point quotation): mijmaiņas darījuma punkta kotācija, ar kuru tiek sasniegt kopējais izsolē piedāvātais apjoms.

Minimālā pieteikuma procentu likme (minimum bid rate): zemākā procentu likme, ar kuru darījuma partneri var iesniegt pieteikumus mainīgas procentu likmes izsolēs.

Minimālais piešķiramais apjoms (minimum allotment amount): mazākā summa, kāda izsoles operācijā tiek piedāvāta vienam darījuma partnerim. Savās izsoles operācijās Eurosistēma var nolemt katram darījuma partnerim piešķirt minimālo summu.

Minimālais piešķiruma koeficients (minimum allotment ratio): pieteikumu ar robežlikmi zemākā procentuālā attiecība izsoles operācijā. Eurosistēma var nolemt savās izsoles operācijās piemērot minimālo piešķiruma koeficientu.

Monetārā finanšu iestāde (MFI) (monetary financial institution (MFI)): viena no finanšu iestādēm, kuras kopā veido euro zonas naudas emisijas sektoru. Šeit ietilpst ES dalībvalstu centrālās bankas, rezidentu kredītiestādes saskaņā ar Kopienas tiesību aktu definīciju un visas pārējās rezidentu finanšu iestādes, kas nodarbojas ar noguldījumu un/vai tiem tuvu aizstājēju piesaisti no iestādēm, kas nav MFI, kā arī kredītu izsniegšanu un/vai ieguldījumu veikšanu vērtspapīros savā vārdā (vismaz ekonomiskā nozīmē).

Nacionālā centrālā banka (NCB) (national central bank (NCB)): šā dokumenta izpratnē – dalībvalsts centrālā banka.

NCB darbadiena (NCB business day): jebkura diena, kurā konkrētas dalībvalsts NCB atvērta Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanai. Dažās dalībvalstīs NCB filiāles NCB darbadienās var būt slēgtas vietēja vai reģionāla mēroga svētku dienās. Šādos gadījumos attiecīgā NCB atbild par darījuma partneru iepriekšēju informēšanu par to darījumu veikšanas kārtību, kuros iesaistītas minētās filiāles.

Nodrošinājuma pūla sistēma (collateral pooling system): centrālās bankas sistēma nodrošinājuma pārvaldīšanai, kurā darījuma partneri atver pūla kontu, lai noguldītu aktīvus, kas ir nodrošinājums to darījumiem ar centrālo banku. Atšķirībā no iezīmēšanas sistēmas pūla sistēmā pamatā esošie aktīvi netiek iezīmēti konkrētam darījumam.

Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu (deposits redeemable at notice): instrumentu kategorija, ko veido noguldījumi, kuru turētājam, pirms iespējams izņemt līdzekļus, jāievēro noteikts brīdinājuma termiņš. Dažos gadījumos iespējams noteiktā periodā izņemt noteiktu fiksētu summu vai pirms termiņa izņemt visu summu, samaksājot soda naudu.

Noguldījumi ar noteiktu termiņu (deposits with agreed maturity): finanšu instrumentu kategorija, ko galvenokārt veido termiņnoguldījumi ar noteiktu termiņu, kurus atkarībā no konkrēto valstu prakses nevar izņemt pirms termiņa beigām vai var izņemt, tikai samaksājot soda naudu. Šī kategorija aptver arī dažus netirgojamus parāda instrumentus, piemēram, netirgojamus (retail) noguldījumu sertifikātus.

Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste (collection of fixed term deposits): monetārās politikas instruments, ko Eurosistēma var izmantot precizējošo operāciju vajadzībām, piedāvājot atbildību par darījuma partneru noguldījumiem ar noteiktu termiņu NCB kontos, lai samazinātu tirgus likviditāti.

Noguldījumu iespēja (deposit facility): Eurosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru darījuma partneri var izmantot, lai NCB veiktu noguldījumus uz nakti ar iepriekš noteiktu procentu likmi.

Norēķina datums (*settlement date*): datums, kurā tiek veikts norēķins par darījumu. Norēķins var notikt darījuma veikšanas dienā (norēķins tajā pašā dienā) vai vienu vai vairākas dienas pēc darījuma (norēķina datumu nosaka, darījuma datumam (T) pieskaitot laiku līdz norēķina veikšanai).

Norēķinu aģents (*settlement agent*): iestāde, kas vada norēķinu procesu (piemēram, norēķinu pozīciju aprēķināšana, maksājumu plūsmas ikdienas kontrole utt.) pārvedumu sistēmām vai citiem vienošanās veidiem, kuros nepieciešams norēķins.

Norēķinu kants (*settlement account*): TARGET2 tiešā dalībnieka kants centrālajā bankā maksājumu apstrādes vajadzībām.

Novērtējuma datums (*valuation date*): datums, kurā novērtē kredītooperāciju pamatā esošos aktīvus.

Novērtējuma diskonts (*valuation haircut*): riska kontroles pasākums, ko piemēro reverso darījumu pamatā esošajiem aktīviem, kas nozīmē to, ka centrālā banka aprēķina pamatā esošo aktīvu vērtību kā aktīva tirgus vērtību pēc noteiktu procentu (diskonta) atskaitīšanas. Eurosistēma piemēro novērtējuma diskontu, kas atspoguļo konkrētu aktīvu iezīmes, piemēram, atlikušo termiņu.

Novērtējuma pazeminājums (*valuation markdown*): riska kontroles pasākums, ko piemēro reverso darījumu pamatā esošajiem aktīviem, kas nozīmē to, ka centrālā banka piemēro aktīvu teorētiskās tirgus vērtības samazinājumu par noteiktiem procentiem, pirms tiek piemērots novērtējuma diskonts.

Novērtējums pēc tirgus cenas (*marking to market*): sk. starpība līdz tirgus vērtībai.

Nulles kupona obligācija (*zero coupon bond*): vērtspapīrs, kuram paredzēts tikai viens ienākumu maksājums visā tā pastāvēšanas laikā. Šā dokumenta izpratnē nulles kupona obligācijas ietver vērtspapīrus, kas emitēti ar diskontu, un vērtspapīrus, kam paredzēts viens kupona ienākumu maksājums dzēšanas termiņā. Īpašs nulles kupona obligāciju paveids ir strip obligācija (sadalītā obligācija).

Papildu nodrošinājuma pieprasījums (*margin call*): procedūra, kas saistīta ar starpības līdz tirgus vērtībai segšanu vai atmaksu. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja, veicot regulāru pārvērtēšanu, tiek konstatēts, ka pamatā esošo aktīvu vērtība noslīdējusi zem noteikta līmeņa, centrālā banka prasa darījuma partneriem nodrošināt papildu aktīvus (vai naudas līdzekļus). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu vērtība pēc pārvērtēšanas pārsniedz darījuma partnera parāda un starpības līdz tirgus vērtībai summu, darījuma partneris var no centrālās bankas atprasīt tos aktīvus (vai naudas līdzekļus), kuri veido līmeņa pārsniegumu.

Pārrobežu norēķins (*cross border settlement*): norēķins, kas tiek veikts citā valstī, nevis valstī, kurās atrodas viena vai abas darījuma puses.

Pastāvīgā iespēja (*standing facility*): centrālās bankas nodrošināta iespēja, kas pieejama darījuma partneriem pēc pašu iniciatīvas. Eurosistēma piedāvā divas pastāvīgās iespējas uz nakti: aizdevumu iespēju uz nakti un noguldījumu iespēju.

Piegāde pret samaksu (*delivery-versus-payment jeb delivery-against-payment system*): vērtību apmaiņas norēķinu sistēmas mehānisms, kas nodrošina, ka aktīvu (vērtspapīru vai citu finanšu instrumentu) galīgo pārvedumu veic tikai tad, kad veikts cita aktīva (vai aktīvu) galīgais pārvedums.

Pirkšanas cena (*purchase price*): cena, par kuru pārdevējs ir pārdevis vai pārdos aktīvus pircējam.

Pirkšanas datums (*purchase date*): datums, kurā stājas spēkā pārdevēja veiktais aktīvu pārdošanas darījums ar pircēju.

Precizējošā operācija (*fine tuning operation*): neregulāra atklātā tirgus operācija, ko Eurosistēma galvenokārt veic, lai novērstu neparedzētas likviditātes svārstības tirgū.

Pūļa sistēma (*pooling system*): sk. nodrošinājuma pūļa sistēma.

Reitinga instrumenti (RT) (*Rating tools (RTs)*): ECAF nodrošināts kredīspējas novērtējuma avots, ko sniedz iestādes, kas novērtē debitoru kredīspēju, galvenokārt izmantojot kvantitatīvos modeļus sistēmātiskā un mehāniskā veidā, bez citas informācijas palauļoties arī uz auditētajiem pārskatiem, un kuru kredītnovērtējumi nav domāti publiskai lietošanai. Lai kļūtu par ECAF sastāvdaļu, šādām iestādēm nepieciešams individuāls Eurosistēmas akcepts.

Repo darījums (*repo operation*): likviditāti palielinošs reversais darījums, kura pamatā ir atpirkšanas līgums.

Reversais darījums (*reverse transaction*): operācija, kurā NCB pērk vai pārdod aktīvus saskaņā ar atpirkšanas līgumu vai veic kredītooperācijas pret nodrošinājumu.

Rezerves (*reserve holdings*): darījuma partneru turējumi to rezervju kontos, lai izpildītu rezervju prasības.

Rezervju bāze (*reserve base*): to bilances posteņu summa, kuri veido kredītiestādes rezervju prasību aprēķināšanas bāzi.

Rezervju kants (*reserve account*): kants NCB, kurā tiek glabātas darījuma partnera rezerves. Kā rezervju kontus var izmantot darījuma partneru norēķinu kontus NCB.

Rezervju norma (*reserve ratio*): centrālās bankas noteikta norma katrai rezervju bāzē iekļauto bilances posteņu kategorijai. Normas izmanto rezervju prasību aprēķināšanai.

Rezervju prasības (reserve requirement): prasības iestādēm turēt centrālajā bankā obligātās rezerves. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmā kredītiestādes rezervju prasības aprēķina, reizinot rezervju normu, kas noteikta katrai rezervju bāzes posteņu kategorijai, ar šo posteņu summu attiecīgās iestādes bilanci un atņemot no šīs summas atskaitījumu, ko katra iestāde saņēmusi saskaņā ar Regulas ECB/2003/9 5. panta 2. punktu.

Robežlikme (marginal interest rate): procentu likme, ar kuru tiek sasniegts kopējais izsolē piedāvātais apjoms.

RTGS (reālā laika bruto norēķinu) sistēma (RTGS (real time gross settlement) system): norēķinu sistēma, kurā maksājumu apstrāde un norēķins notiek, pamatojoties uz katru atsevišķu maksājuma dokumentu (neizmantojot mijieskaitu) reālajā laikā nepārtraukti. Sk. arī TARGET2.

Saistību neizpildes gadījums (default event): Eurosistēmas kredītu novērtējuma sistēmā (ECAF) minēts gadījums saskaņā ar definīciju, kas sniegta Direktīvā 2006/48/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvā 2006/49/EK par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību⁽¹⁴⁾ (kopā sauktas par Kapitāla prasību direktīvu (CRD)). Tādējādi saistību neizpilde notikusi, ja "a) kredītiestāde uzskata, ka parādnieks varētu nespēt pilnā apmērā samaksāt savas kredītsaistības kredītiestādei, mātesuzņēmumam vai kādam no tā meitasuzņēmumiem, ja kredītiestāde neveic tādus pasākumus kā nodrošinājuma (ja tāds pastāv) izmantošana" un/vai "b) parādniekam ir vairāk nekā 90 dienu kavējums attiecībā uz jebkādam būtiskām kredītsaistībām ar kredītiestādi, mātesuzņēmumu vai kādu no tā meitasuzņēmumiem."

Sākotnējā nodrošinājuma rezerve (initial margin): riska kontroles pasākums, ko Eurosistēma var piemērot reversajos darījumos un kas nozīmē, ka darījumam nepieciešamais nodrošinājums ir vienāds ar darījuma partnerim izsniegtā kredīta un sākotnējās nodrošinājuma rezerves vērtības summu.

Sākuma datums (start date): datums, kurā tiek veikts norēķins par pirmo monetārās politikas operācijas posmu. Operācijās, kuru pamatā ir atpirkšanas līgumi, un valūtas mijmaiņas darījumos sākuma datums atbilst pirkšanas datumam.

Standartizēts atvilkums (standardised deduction): fiksētā procentuālā daļa no apgrozībā esošo parāda vērtspapīru ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (t. sk. naudas tirgus instrumentu) apjoma, ko emitenti var atskaitīt no rezervju bāzes, ja nevar sniegt pierādījumu, ka šāds apgrozībā esošais apjoms atrodas citu iestāžu turējumā, kurām saistoša Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma, ECB vai kādas NCB turējumā.

Standartizsole (standard tender): izsoles procedūra, ko Eurosistēma izmanto tās regulārajās atklātā tirgus operācijās. Standartizsoles veic 24 stundu laikā. Visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem, ir tiesīgi iesniegt pieteikumus standartizsolēs.

Starpība līdz tirgus vērtībai (novērtējums pēc tirgus cenas) (variation margin (marking to market)): noteikts Eurosistēmas likviditāti nodrošinošo reverso darījumu pamatā esošo aktīvu tirgus vērtības līmenis, kas laika gaitā jāuztur saskaņā ar Eurosistēmas prasībām. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja, veicot regulāru pārvērtēšanu, tiek konstatēts, ka pamatā esošo aktīvu vērtība kļuvusi zemāka par noteikto līmeni, NCB prasa darījuma partnerim nodrošināt papildu aktīvus vai naudas līdzekļus (t. i., veic papildu nodrošinājuma pieprasījumu). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu vērtība pēc pārvērtēšanas pārsniedz noteikto līmeni, darījuma partneris var saņemt atpakaļ tos aktīvus vai naudas līdzekļus, kuri veido līmeņa pārsniegumu. SKK arī 6.4. sadaļu.

Starptautiskais vērtspapīru identifikācijas numurs (ISIN) (International Securities Identification Number (ISIN)): starptautisks identifikācijas kods, ko piešķir finanšu tirgos emitētiem vērtspapīriem.

Strip obligācija (sadalītā obligācija) (strip (separate trading of interest and principal)): nulles kupona obligācija, kas izveidota, lai atsevišķi tirgotu tiesības uz konkrētām kāda vērtspapīra naudas plūsmām un tā paša instrumenta pamatsummu.

Strukturālā operācija (structural operation): atklātā tirgus operācija, ko Eurosistēma galvenokārt veic, lai koriģētu finanšu sektora strukturālo likviditāti attiecībā pret Eurosistēmu.

TARGET: TARGET2 sistēmas priekštecis, kas darbojās kā decentralizēta sistēma, ko veido nacionālās RTGS sistēmas un ECB maksājumu mehānisms. TARGET sistēmu nomainīja TARGET2 sistēma saskaņā ar ECB Pamatnostādnes ECB/2007/2 13. pantā minēto migrācijas plānu.

TARGET2 (Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma) (TARGET2 (Trans European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system)): reālā laika bruto norēķinu sistēma euro valūtā, kura nodrošina maksājumu norēķinus euro, izmantojot centrālo banku līdzekļus. TARGET2 ir izveidota un funkcionē, balstoties uz vienotu platformu, caur kuru tiek iesniegti un apstrādāti visi maksājuma uzdevumi un caur kuru maksājumi tiek saņemti tehniskā ziņā tieši tādā pašā veidā. TARGET2 juridiski veidota kā RTGS sistēmu (TARGET2 komponentsistēmu) kopums.

Termiņa beigu datums (maturity date): datums, kurā beidzas monetārās politikas operācijas termiņš. Atpirkšanas līguma vai mijmaiņas darījuma gadījumā termiņš atbilst atpirkšanas datumam.

⁽¹⁴⁾ OV L 177, 30.6.2006., 201. lpp.

Termiņa grupa (maturity bucket): tādu aktīvu klase, kuru atlikušais termiņš nepārsniedz noteiktas robežas, piemēram, 3–5 gadu termiņa grupa.

Tiešais darījums (outright transaction): darījums, kurā aktīvus pērk vai pārdod līdz pat to termiņa beigām (pēc darījuma sākumkursa vai darījuma beigu kursa).

Vairāku procentu likmju izsole (amerikāņu izsole) (multiple rate auction (American auction)): izsole, kurā piedāvājuma procentu likme (vai cena/mijmaiņas darījuma punkts) ir vienāda ar to procentu likmi, kuru piedāvā katrā atsevišķā pieteikumā.

Valūtas mijmaiņas darījums (foreign exchange swap): vienas valūtas maiņa pret otru, vienlaikus veicot pirkšanas un pārdošanas darījumu pēc darījuma sākumkursa un pārdošanas un pirkšanas darījumu pēc darījuma beigu kursa. Eurosistēma veic atklātā tirgus monetārās politikas operācijas valūtas mijmaiņas darījumu veidā, NCB (vai ECB) pērkot (vai pārdodot) euro par ārvalstu valūtu pēc darījuma sākumkursa un vienlaikus to pārdodot (vai atpērkot) pēc darījuma beigu kursa.

Valūtas riska ierobežošanas darījums (currency hedge transaction): vienošanās starp emitentu un riska ierobežošanas darījuma partneri, paredzot samazināt daļu no valūtas riska (kas rodas, saņemot naudas plūsmas valūtā, kura nav euro), veicot naudas plūsmu mijmaiņu pret maksājumiem euro, kurus, t. sk. visas riska ierobežošanas darījuma partnera izsniegtās maksājumu garantijas, veiks riska ierobežošanas darījuma partneris.

Vēlāk fiksēts kupons (post-fixed coupon): mainīgas procentu likmes instrumentu kupons, ko nosaka pēc vērtības saskaņā ar atsaucies indeksu noteiktā datumā (vai datumos) kupona maksājumu uzkrāšanās periodā.

Vērtspapīru konts (safe custody account): konts, kuru pārvalda centrālā banka un kurā kredītiestādes var noguldīt tos vērtspapīrus, kas uzskatāmi par piemērotu nodrošinājumu centrālās bankas operācijām.

Vērtspapīru kontu turētājs (custodian): iestāde, kas apņemas glabāt un pārvaldīt vērtspapīrus un citus finanšu aktīvus citu vārdā.

Vērtspapīru norēķinu sistēma (SSS) (securities settlement system (SSS)): sistēma, kas ļauj turēt un pārvest vērtspapīrus vai citus finanšu aktīvus bez samaksas (FOP) vai pret samaksu (piegāde pret samaksu).

Vērtspapīru norēķinu sistēmu savstarpējā saikne (link between securities settlement systems): saikne sastāv no visām procedūrām un pasākumiem starp divām vērtspapīru norēķinu sistēmām (SSS) vērtspapīru pārskaitīšanai starp šīm divām SSS dematerializētā veidā.

Vidējā atlikuma nosacījums (averaging provision): nosacījums, kas ļauj darījuma partneriem izpildīt rezervju prasības, pamatojoties uz to vidējām rezervēm izpildes periodā. Vidējā atlikuma nosacījums veicina naudas tirgus procentu likmju stabilizēšanos, tādējādi stimulējot iestāžu ieinteresētību izlīdzināt īslaicīgo likviditātes svārstību radītās sekas. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma ņem vērā vidējā atlikuma nosacījumu.

Vienas procentu likmes izsole (holandiešu izsole) (single rate auction (Dutch auction)): izsole, kurā piedāvājuma procentu likme (vai cena/mijmaiņas darījuma punkts), ko piemēro visiem apmierinātajiem pieteikumiem, ir vienāda ar robežlikmi.

Vienreizējs atskaitījums (lump sum allowance): fiksēta summa, kādu iestāde atskaita, aprēķinot savas rezervju prasības Euro-sistēmas obligāto rezervju sistēmā.

3. papildinājums

DARĪJUMA PARTNERU ATLASE VALŪTAS INTERVENCES OPERĀCIJĀM UN VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMIEM MONETĀRĀS POLITIKAS MĒRĶIEM

Darījuma partneru atlase valūtas intervences operācijām un valūtas mijmaiņas darījumiem monetārās politikas mērķiem notiek saskaņā ar vienotu pieeju neatkarīgi no Eurosistēmas ārējo operāciju īstenošanai izvēlētās organizatoriskās struktūras. Šāda atlases politika būtiski neatšķiras no pastāvošajiem tirgus standartiem, jo tā izveidota NCB pašreizējās labākās prakses saskaņošanas rezultātā. Darījuma partneru atlase Eurosistēmas valūtas intervences operācijām galvenokārt pamatojas uz divām kritēriju grupām.

Pirmās kritēriju grupas pamatā ir piesardzības princips. Pirmais piesardzības kritērijs ir kredīspēja, ko novērtē, kombinējot dažādas metodes (piemēram, izmantojot komercaģentūru piešķirtos kredītreitingus, pašu veikto kapitāla analīzi un citus uzņēmējdarbības rādītājus). Otrais kritērijs ir tas, ka Eurosistēma pieprasa visiem potenciālajiem valūtas intervences darījuma partneriem, lai tos pārrauga atzīta uzraudzības iestāde. Trešais kritērijs ir tāds, ka visiem Eurosistēmas valūtas intervenču darījuma partneriem jāievēro augsti ētikas standarti un jābūt ar labu reputāciju.

Ja izpildīts piesardzības prasību minimums, tiek piemērota otra kritēriju grupa, kuras pamatā ir efektivitātes apsvērumi. Pirmais efektivitātes kritērijs attiecas uz konkurētspējīgu cenu veidošanu un darījuma partnera spēju veikt liela apjoma darījumus pat svārstīga tirgus apstākļos. Arī darījuma partneru sniegtās informācijas kvalitāte un apjoms ir efektivitātes kritēriji.

Valūtas intervenču potenciālo darījuma partneru loks ir pietiekami liels un daudzveidīgs, lai nodrošinātu nepieciešamo elastību intervences operāciju veikšanā. Tas ļauj Eurosistēmai izvēlēties starp dažādiem intervences kanāliem. Lai spētu efektīvi veikt intervences dažādās ģeogrāfiskās vietās un laika zonās, Eurosistēma var izmantot darījuma partnerus jebkurā starptautiskā finanšu centrā. Tomēr praksē parasti nozīmīga daļa darījuma partneru atrodas euro zonā. Valūtas mijmaiņas darījumiem, ko veic monetārās politikas mērķiem, izmanto tikai tos darījuma partnerus, kuri atrodas euro zonā un kuri atlasīti Eurosistēmas valūtas intervences operāciju veikšanai.

Lai kontrolētu kredītriskus attiecībā uz atsevišķiem darījuma partneriem valūtas mijmaiņas darījumos, ko veic monetārās politikas mērķiem, NCB var izmantot sistēmas, kuru pamatā ir limiti.

4. papildinājums

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS MONETĀRĀS UN BANKU STATISTIKAS PĀRSKATU SNIEGŠANAS NOTEIKUMI ⁽¹¹⁵⁾**1. Ievads**

Padomes 1998. gada 23. novembra Regula (EK) Nr. 2533/98 par Eiropas Centrālās bankas vāktu statistisko informāciju ⁽¹¹⁶⁾ nosaka fiziskās un juridiskās personas, uz kurām attiecas pārskatu sniegšanas prasība (t.s. iespējamās pārskatu sniedzējus), konfidencialitātes nosacījumus un atbilstošus izpildes noteikumus saskaņā ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtu (tālāk tekstā – ECBS Statūti) 5.4. pantu. Turklāt Regula pilnvaro ECB izmantot tās tiesības apstiprināt normatīvos aktus:

- a) lai precizētu faktiskos pārskatu sniedzējus;
- b) lai noteiktu ECB statistikas pārskatu sniegšanas prasības un izvirzītu tās dalībvalstu faktiskajiem pārskatu sniedzējiem;
- c) lai precizētu nosacījumus, saskaņā ar kuriem ECB un nacionālās centrālās bankas (NCB) var īstenot tiesības pārbaudīt vai vākt obligāto statistisko informāciju.

2. Vispārīgie apsvērumi

Eiropas Centrālās bankas 2008. gada 19. decembra Regulas (EK) Nr. 25/2009 par monetāro finanšu iestāžu nozares bilanci (ECB/2008/32) ⁽¹¹⁷⁾ mērķis ir nodrošināt ECB un saskaņā ar ECBS Statūtu 5.2. pantu arī NCB, kuras iespēju robežās veic šo darbu, pilnvaras vākt statistikas materiālus, kas nepieciešami, lai varētu pildīt ECBS uzdevumus un īpaši – tās uzdevumu noteikt un īstenot Savienības monetāro politiku saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 2. punkta pirmo ievilkumu. Statistisko informāciju, kas savākta saskaņā ar Regulu ECB/2008/32, izmanto, lai sagatavotu monetāro finanšu iestāžu (MFI) sektora konsolidēto bilanci, kuras galvenais mērķis ir sniegt ECB vispusīgu statistisko informāciju par monetārajām norisēm, kas skar dalībvalstīs izvietoto MFI kopējos finanšu aktīvus un pasīvus dalībvalstīs, kas tiek aplūkotas kā viena ekonomiskā teritorija.

Statistikas vajadzībām ECB pārskatu sniegšanas prasības saistībā ar MFI sektora konsolidēto bilanci pamatojas uz trijiem galvenajiem apsvērumiem.

Pirmkārt, ECB jāsaņem salīdzināma, uzticama un aktuāla statistiskā informācija, kas visā euro zonā savākta salīdzināmos nosacījumos un apstākļos. Lai gan saskaņā ar Statūtu 5.1. un 5.2. panta prasībām un, ciktāl nepieciešams, saistībā ar citām Kopienas vai valsts vajadzībām noteiktām statistikas prasībām datus decentralizēti vāc NCB, tiek prasīta pietiekama saskaņotība un pārskatu sniegšanas standartu minimuma ievērošana, jo jāizveido ticama statistikas bāze vienotas monetārās politikas noteikšanai un īstenošanai.

Otrkārt, pildot Regulā ECB/2008/32 noteiktās pārskatu sniegšanas saistības, jāievēro caurredzamības un juridiskās noteiktības princips. Tas jādara, jo minētā regula ir saistoša kopumā un tieši piemērojama visā euro zonā. Tā nosaka to fizisko un juridisko personu tiešos pienākumus, pret kuriem ECB var piemērot sankcijas, ja netiek pildītas ECB pārskatu sniegšanas prasības (sk. Regulas (EK) Nr. 2533/98 7. pantu). Tādējādi pārskatu sniegšanas pienākumi ir skaidri noteikti un jebkura ECB rīcība, pārbaudot vai savācot obligāto statistisko informāciju, notiek saskaņā ar noteiktiem principiem. Treškārt, ECB līdz minimumam jāsamazina pārskatu apjoms saskaņā ar statistikas principiem, kas nosaka ECBS veikto statistikas izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu (sk. Regulas (EK) Nr. 2533/98 3 panta a punktu). Šie principi sīkāk definēti ECBS publikajā paziņojumā par Eiropas statistiku, kas publicēts ECB interneta lapā.

Tāpēc statistikas materiālus, ko NCB savākušas saskaņā ar Regulu ECB/2008/32, izmanto arī tam, lai aprēķinātu rezervju bāzi saskaņā ar Regulu ECB/2003/9.

Regula ECB/2008/32 tikai vispārīgi nosaka pārskatu sniedzējus, to pārskatu sniegšanas pienākumus un principus, saskaņā ar kuriem ECB un NCB parasti izmanto savas tiesības pārbaudīt vai vākt obligāto statistisko informāciju. Detalizēta statistiskā informācija, kas jāsniedz saskaņā ar ECB statistikas pārskatu sniegšanas prasībām, un standartu minimums, kas jāņem vērā, plašāk skaidrots Regulas ECB/2008/32 I–IV pielikumā.

⁽¹¹⁵⁾ Šī papildinājuma teksts sniegts tikai informatīvā nolūkā.

⁽¹¹⁶⁾ OV L 318, 27.11.1998., 8. lpp.

⁽¹¹⁷⁾ OV L 15, 20.1.2009., 14. lpp.

3. Faktiskie pārskatu sniedzēji; MFI saraksts statistikas vajadzībām

MFI ietver rezidentu kredītiestādes, kas definētas Savienības tiesību aktos, un visas pārējās rezidentu finanšu iestādes, kas nodarbojas ar noguldījumu un/vai tiem tuvu aizstājēju piesaisti no iestādēm, kas nav MFI, kā arī kredītu izsniegšanu un/vai ieguldījumu veikšanu vērtspapīros savā vārdā (vismaz ekonomiskā nozīmē). ECB izveido un uztur iestāžu sarakstu saskaņā ar šo definīciju un klasifikācijas principiem, kas noteikti Regulas ECB/2008/32 I pielikumā. MFI sarakstu statistikas vajadzībām izveido un uztur ECB Valde. Euro zonā rezidējošo MFI kopums ir faktiskie pārskatu sniedzēji. NCB var noteikt izņēmuma statusu mazajām MFI saskaņā ar Regulas ECB/2008/32 8. pantu. Šie izņēmumi dod iespēju NCB piemērot mazietekmīgo grupu atmešanas (*cutting off the tail*) metodi.

4. Statistikas pārskatu sniegšanas pienākumi

Lai izveidotu konsolidēto bilanci, faktiskajiem pārskatu sniedzējiem rezidentiem katru mēnesi jāiesniedz bilances statistiskā informācija. Papildu informācija jāiesniedz katru ceturksni. Detalizētāks iesniedzamās statistiskās informācijas apraksts sniegts Regulas ECB/2008/32 I pielikumā. Attiecīgos statistiskos datus vāc NCB, kurām jānosaka konkrētā pārskatu sniegšanas procedūra.

Regula ECB/2008/32 neliedz NCB vākt no faktiskajiem pārskatu sniedzējiem statistisko informāciju, kas nepieciešama ECB statistikas prasību pildīšanai, plašākas statistikas pārskatu sniegšanas sistēmas ietvaros, ko NCB uz savu atbildību veido saskaņā ar Savienības vai nacionālajiem tiesību aktiem vai iedibināto praksi un kas paredzēta citām statistikas vajadzībām. Tomēr tas nedrīkst ierobežot to statistikas prasību izpildi, kuras izklāstītas Regulā ECB/2008/32. Konkrētos gadījumos ECB var izmantot šādiem nolūkiem savāktu statistisko informāciju savu prasību izpildei.

Minētais NCB piešķirtais izņēmuma statuss nozīmē, ka attiecīgajām mazajām MFI tiek piemērotas atvieglotas pārskatu sniegšanas prasības (t. sk. tām noteikta prasība sniegt tikai ceturkšņa pārskatus), kas saistībā ar obligātajām rezervēm noteikti jāpilda un kas precizētas Regulas ECB/2008/32 III pielikumā. Prasības tām mazajām MFI, kas nav kredītiestādes, izklāstītas minētās Regulas 8. pantā. Tomēr MFI, kurām piešķirts izņēmuma statuss, ir iespēja izpildīt visas standarta pārskatu sniegšanas prasības.

5. Statistiskās informācijas izmantošana atbilstoši ECB regulai par obligātajām rezervēm

Lai mazinātu pārskatu apjomu un izvairītos no dublēšanās statistiskās informācijas vākšanā, bilances statistikas informāciju, ko MFI sniegušas saskaņā ar Regulu ECB/2008/32, izmanto arī rezervju bāzes aprēķinam saskaņā ar Regulu ECB/2003/9.

Pārskatu sniedzējiem jāiesniedz dati statistikas vajadzībām savām NCB saskaņā ar 1. tabulu, kas iekļauta Regulas ECB/2008/32 III pielikumā. 1. tabulā ar “*” atzīmētos lodziņus pārskatu sniedzējas iestādes izmanto rezervju bāzes aprēķināšanai (sk. 7. nodaļas 9. pielikumu).

Lai pareizi aprēķinātu rezervju bāzi, kurai tiek piemērota pozitīvo rezervju norma, nepieciešams detalizēts sadalījums noguldījumiem ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem, noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 2 gadiem un kredītiestāžu *repo* saistībām pret (“iekšzemes” un “citu dalībvalstu”) “MFI”, “kredītiestādēm, uz kurām attiecas rezervju prasības, ECB un NCB” un “valdības” sektoriem, kā arī “pārējām valstīm”.

Turklāt atkarībā no katras valsts statistiskās informācijas vākšanas sistēmas un neierobežojot pilnīgu atbilstību MFI bilances definīcijām un klasifikācijas principiem, kas izklāstīti Regulā ECB/2008/32, kredītiestādes, uz kurām attiecas rezervju prasības, var paziņot datus, kas nepieciešami rezervju bāzes aprēķināšanai (izņemot datus par tirgojamiem vērtspapīriem), saskaņā ar 1.a tabulu, ja netiek ietekmēti dati, kas 1. tabulā atzīmēti treknrakstā.

Regulas ECB/2008/32 III pielikumā aprakstīti obligāto rezervju sistēmas lietojuma īpašie un pārejas noteikumi, kā arī noteikumi, kas piemērojami, kredītiestādēm apvienojoties.

Regulas ECB/2008/32 III pielikumā īpaši aplūkota to kredītiestāžu pārskatu sniegšanas sistēma, kuras veido mazietekmīgo grupu. Mazietekmīgajām kredītiestādēm jāziņo vismaz ceturkšņa dati, kas nepieciešami rezervju bāzes aprēķināšanai saskaņā ar 1.a tabulu. Šīs iestādes nodrošina, ka saskaņā ar 1.a tabulu sniegtie pārskati pilnībā atbilst 1.a tabulā piemērotajām definīcijām un klasifikācijai. Mazietekmīgo iestāžu triju rezervju prasību izpildes periodu rezervju bāzes datu pamatā ir NCB savāktie ceturkšņa beigu dati.

III pielikumā ietverti arī kredītiestāžu grupas apkopoto pārskatu sniegšanas noteikumi. Saņemot atļauju no ECB, kredītiestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības vienotā nacionālajā teritorijā, var sniegt statistiskos datus par to konsolidēto rezervju bāzi kā kredītiestāžu grupu, ja visas attiecīgās iestādes atteikušās izmantot vienreizējo atskaitījumu no rezervju prasībām. Tomēr vienreizējais atskaitījums saglabājas visai grupai kopumā. Ja kredītiestāžu grupai atļauts obligātās rezerves turēt, izmantojot starpnieku, bet tā nesniedz grupas pārskatu, NCB var atļaut starpniekam veikt apkopotu statistikas pārskatu sniegšanu (kas neattiecas uz rezervju bāzi) šīs kredītiestāžu grupas vārdā. Šādā gadījumā vienreizējais atskaitījums saglabājas katram grupas dalībniekam. Visas attiecīgās iestādes ir atsevišķi iekļautas ECB MFI sarakstā.

Pielikums ietver arī noteikumus, kas piemērojami, kredītiestādēm apvienojoties. Terminiem “apvienošanās”, “iestādes, kas apvienojas” un “pārņēmēja iestāde” ir Regulas ECB/2003/9 1. pantā noteiktā nozīme. Izpildes periodā, kurā notiek apvienošanās, pārņēmējas iestādes rezervju prasības tiek aprēķinātas un pildītas saskaņā ar minētās regulas 13. pantu. Turpmākajiem rezervju prasību izpildes periodiem pārņēmējas iestādes rezervju prasības tiek aprēķinātas, pamatojoties uz rezervju bāzi un statistisko informāciju saskaņā ar īpašiem noteikumiem (sk. tabulu Regulas ECB/2008/32 III pielikumā), ja tie ir piemērojami. Citos gadījumos piemēro parastos statistiskās informācijas sniegšanas un rezervju prasību aprēķināšanas noteikumus saskaņā ar Regulas ECB/2003/9 3. pantu. Turklāt attiecīgā NCB var atļaut pārņēmējai iestādei pildīt tās statistiskās informācijas sniegšanas prasības, izmantojot pagaidu kārtību. Šāda atkāpe no parastās kārtības pieļaujama iespējami īsu laiku, kas nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt sešus mēnešus pēc apvienošanās. Šis izņēmums neierobežo pārņēmējas iestādes uzdevumu pildīt pārskatu sniegšanas pienākumus saskaņā ar Regulu ECB/2008/32 un, ja tā ir piemērojama, arī uzdevumu pārņemt pievienoto iestāžu pārskatu sniegšanas pienākumus.

BILANCES POSTEŅI	B. Pārējās iesaistītās dalībvalstis											C. Pārējā pasaule			D. Nav nošķirti	
	MFI (1)			Ne-MFI								Kopā	Bankas	Nebankas		
		Kreditīestādes	t. sk.: kredītiestādes, uz kurām attiecas rezervju prasības, ECB un NCB	Vispārējā valdība (S.13)		Pārējie rezidentu sektori										
				Centrālā valdība (S.1311)	Pārējā valdība	Kopā	Pārējie finanšu starpnieki + finanšu palīgsabiedrības (S.123+S.124)			Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi (S.125)	Nefinanšu sabiedrības (S.11)					Mājsaimniecības + mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas iestādes (S.14+S.15)
(j)		(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	t. sk.: CDP (4)	t. sk.: FIS	(p)			(q)	(r)	(s)	(t)	
PASĪVI																
8 Skaidrā nauda apgrozībā																
9 Noguldījumi	*		*	*									*			
līdz 1 gadam																
ilgāk par 1 gadu																
T. sk. Pārvedami noguldījumi																
T. sk. līdz 2 gadiem																
T. sk. sindicētie kredīti																
9e Euro	*		*													
9.1e Uz nakti					*	*										
T. sk. Pārvedami noguldījumi																
9.2e Ar noteiktu termiņu					*	*										
līdz 1 gadam					*	*										
1–2 gadi					*	*										
ilgāk par 2 gadiem	*		*	*	*	*							*			
9.3e Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu					*	*										
up to 3 months					*	*										
ilgāk par 3 mēnešiem					*	*										
t. sk. ilgāk par 2 gadiem (2)	*		*	*	*	*							*			
9.4e Repo	*		*	*	*	*							*			
9x Ārvalstu valūtas																
9.1x Uz nakti					*	*										
9.2x Ar noteiktu termiņu					*	*										
līdz 1 gadam					*	*										
1–2 gadi					*	*										
ilgāk par 2 gadiem	*		*	*	*	*							*			
9.3x Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu					*	*										
līdz 3 mēnešiem					*	*										
ilgāk par 3 mēnešiem					*	*										
t. sk. ilgāk par 2 gadiem (2)	*		*	*	*	*							*			
9.4x Repo	*		*	*	*	*							*			
10 NIF akcijas/dāļas (3)																
11 Emitētie parāda vērtspapīri																
11e Euro														*		
līdz 1 gadam														*		
1–2 gadi														*		
T. sk. līdz 2 gadiem un pamatkapitāla garantiju mazāku par 100 %														*		
ilgāk par 2 gadiem														*		
11x Ārvalstu valūtas														*		
līdz 1 gadam														*		
1–2 gadi														*		
T. sk. līdz 2 gadiem un pamatkapitāla garantiju mazāku par 100 %														*		
ilgāk par 2 gadiem														*		
12 Kapitāls un rezerves																
13 Pārējie pasīvi																

BILANCES POSTEŅI	A. Iekšzemes											
	MFI	Ne-MFI										
	Vispārējā valdība (S.13)	Kopā	Pārējie rezidentu sektori									
			Pārējie finanšu starpnieki + finanšu palīgsabiedrības (S.123+S.124)			Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi (S.125)	Nefinanšu sabiedrības (S.11)	Mājsaimniecības + mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas iestādes (S.14+S.15)				
				t. sk.: CDP (⁹)	t. sk.: FIS			Kopā	Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Pārējie kredīti	
												t. sk.: SP/UP (⁹)
AKTĪVI												
1 Skaidra nauda												
1e e t. sk., euro												
2 Kredīti												
līdz 1 gadam												
1–5 gadi												
ilgāk par 5 gadiem												
t. sk.: sindicētie kredīti												
t. sk.: repo darījumi												
2e t. sk., euro												
— t. sk.: atkārtotie kredīti un pārsnieguma kredīti												
— t. sk. debetkaršu kredīti												
— t. sk. kredītkaršu kredīti												
3 Neakciju vērtspapīri												
3e Euro												
līdz 1 gadam												
1–2 gadi												
ilgāk par 2 gadiem												
3x Ārvalstu valūtas												
līdz 1 gadam												
1–2 gadi												
ilgāk par 2 gadiem												
4 NTF akcijas/daļas												
5 Akcijas un pārējie kapitāla vērtspapīri												
6 Pamatlīdzekļi												
7 Pārējie aktīvi												

BILANCES POSTEŅI	B. Pārējās iesaistītās dalībvalstis													C. Pārējā pasaule	D. Nav nošķirti	
	MFI	Ne-MFI														
		Vispārēji valdība (S.13)	Pārējie rezidentu sektori													
			Kopā	Pārējie finanšu starpnieki + finanšu palīgsabiedrības (S.123+S.124)			Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi (S.125)	Nefinanšu sabiedrības (S.11)	Mājsaimniecības + mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas iestādes (S.14+S.15)							
					t. sk.: CDP (*)	t. sk.: FIS			Kopā	Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Pārējie kredīti				
												t. sk.: SP/UP (*)				
AKTĪVI																
1 Skaidra nauda																
1e e t. sk., euro																
2 Kredīti																
līdz 1 gadam																
1–5 gadi																
ilgāk par 5 gadiem																
t. sk.: sindicētie kredīti																
t. sk.: repo darījumi																
2e t. sk., euro																
— t. sk.: atkārtotie kredīti un pārsnieguma kredīti																
— t. sk. debetkaršu kredīti																
— t. sk. kredītkaršu kredīti																
3 Neakciju vērtspapīri																
3e Euro																
līdz 1 gadam																
1–2 gadi																
ilgāk par 2 gadiem																
3x Ārvalstu valūtas																
līdz 1 gadam																
1–2 gadi																
ilgāk par 2 gadiem																
4 NTF akcijas/daļas																
5 Akcijas un pārējie kapitāla vērtspapīri																
6 Pamatlīdzekļi																
7 Pārējie aktīvi																

(¹) Lodziņus, kas apzīmēti ar *, izmanto rezervju bāzes aprēķināšanā. Attiecībā uz parādā vērtspapīriem kredītiestādes uzrāda pierādījumus, ka saistības tiks izslēgtas no rezervju bāzes, vai arī piemēro fiksētas procentuālas daļas standartizētu atvilkumu, ko noteikusi ECB. Datus, kas attiecas uz neizceltajām šūnām, sniedz tikai tās kredītiestādes, uz kurām attiecas rezervju prasības (RP). Sk. arī īpašos noteikumus par obligāto rezervju piemērošanu Regulas ECB/2008/32 III pielikumā.

(²) Par šo posteni informāciju sniedz brīvprātīgi līdz turpmākam paziņojumam.

(³) Uz datiem šajā postenī var attiekties citas statistikas vākšanas procedūras, par kurām NCB lemj saskaņā ar Regulas ECB/2008/32 I pielikuma 2. daļas noteikumiem.

(⁴) Centrālās darījuma partneri.

(⁵) Individuālie komersanti/sabiedrības, kas nav juridiskas personas.

1.a. tabula

Vienkāršots ziņojums par datiem obligāto rezervju prasību vajadzībām

	Rezervju bāze aprēķināta kā šādu 1. tabulas ailu summa (a)–(b)+(c)+(d)+(e)+(j)–(k)+(l)+(m)+(n)+(s)
NOGULDĪJUMU SAISTĪBAS (Euro un ārvalstu valūtās kopā)	
9. NOGULDĪJUMI KOPĀ	
9.1.e + 9.1.x	
9.2.e + 9.2.x	
9.3.e + 9.3.x	
9.4.e + 9.4.x	
t. sk.: 9.2.e + 9.2.x noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	
t. sk.: 9.3.e + 9.3.x noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 2 gadiem	Brīvprātīga pārskatu sniegšana
t. sk.: 9.4.e + 9.4.x repo darījumi	
	Pārējie posteņi, 1. tabulas (t) aile (Saistības)
TIRGOJAMIE VĒRTSPAPĪRI (Euro un ārvalstu valūtās kopā)	
11. EMITĒTIE PARĀDA VĒRTSPAPĪRI	
11.e + 11.x ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	
11. EMITĒTIE PARĀDA VĒRTSPAPĪRI	
11.e + 11.x ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	

6. Pārbaude un obligāta informācijas vākšana

ECB un NCB parasti izmanto tiesības pārbaudīt un obligāti vākt statistisko informāciju, ja nav ievērots datu nosūtīšanas, precizitātes, konceptuālās atbilstības un pārskatīšanas standartu minimums. Šo standartu minimums izklāstīts Regulas ECB/2008/32 IV pielikumā.

7. ES dalībvalstis, kuru valūta nav euro

Tā kā ECBS Statūtu 34.1. pantā ietvertie noteikumi nepiešķir nekādas tiesības vai nenosaka pienākumus dalībvalstīm, uz kurām attiecas izņēmums (ECBS Statūtu 42.1. pants), un Dānijai (Protokola par dažiem noteikumiem attiecībā uz Dāniju 1. punkts) un neattiecas uz Lielbritāniju (Protokola par dažiem noteikumiem attiecībā uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti 7. punkts), Regula ECB/2008/32 tiek piemērota tikai dalībvalstīm.

Tomēr ECBS Statūtu 5. pants, kas attiecas uz ECB un NCB kompetenci statistikas jomā, un Regula (EK) Nr. 2533/98 tiek piemērota visās dalībvalstīs. Šis fakts, kā arī Līguma par Eiropas Savienību 4. panta 3. punkta otrais un trešais ievilkums nosaka ES dalībvalstu, kuru valūta nav euro, pienākumu izstrādāt un īstenot valstī visus pasākumus, ko tās uzskata par lietderīgiem, lai savāktu ECB statistikas pārskatu sniegšanas prasību izpildei nepieciešamo statistisko informāciju un statistikas jomā laikus sagatavotos kļūt par dalībvalstīm. Šāds pienākums precīzi formulēts Regulas (EK) Nr. 2533/98 4. pantā un 17. apsvērumā. Lai nodrošinātu caurredzamību, šis īpašais pienākums atkārtoti uzsvērts arī Regulas ECB/2008/32 apsvērumos.

5. papildinājums

EUROSISTĒMAS INTERNETA LAPAS

CENTRĀLĀ BANKA	INTERNETA LAPA
Eiropas Centrālā banka	www.ecb.europa.eu
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be vai www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Eesti Pank	www.eestipank.ee
Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland	www.centralbank.ie
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Central Bank of Cyprus	www.centralbank.gov.cy
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
Bank Centrali ta' Malta/Central Bank of Malta	www.centralbankmalta.org
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Národná banka Slovenska	www.nbs.sk
Banka Slovenije	www.bsi.si
Suomen Pankki	www.bof.fi

6. papildinājums

PROCEDŪRAS UN SANKCIJAS, KO PIEMĒRO DARĪJUMA PARTNERA SAISTĪBU NEPILDĪŠANAS GADĪJUMĀ**1. Naudas sodi**

Ja darījuma partneris pārkāpj izsoles noteikumus ⁽¹¹⁸⁾, divpusējo darījumu noteikumus ⁽¹¹⁹⁾, pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumus ⁽¹²⁰⁾ vai dienas beigu procedūras un piekļuves nosacījumus aizdevumu iespējai uz nakti ⁽¹²¹⁾, Euro-sistēma piemēro šādus naudas sodus.

- a) Izsoles operāciju, divpusējo darījumu un pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumu pārkāpumu gadījumā par pirmo un otro pārkāpumu, kas noticis 12 mēnešu laikā, naudas sodu piemēro par katru pārkāpumu. Piemērojamo naudas sodu aprēķina, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmei pieskaitot 2,5 procentu punktus.

Par izsoles operāciju un divpusējo darījumu noteikumu pārkāpumiem naudas sodu aprēķina, nodrošinājuma summu vai naudas summu, par kuru darījuma partneris nav spējis veikt norēķinu, reizinot ar koeficientu 7/360.

Par pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumu pārkāpumiem ⁽¹²²⁾ naudas sodu aprēķina, neatbilstošo aktīvu summu (vai to aktīvu summu, kurus darījuma partneris nedrīkst izmantot), ko i) darījuma partneris sniedzis kā nodrošinājumu NCB vai ECB vai ii) darījuma partneris nav aizstājis 20 darbadienu laikā pēc tam, kad atbilstošie aktīvi kļuvuši neatbilstoši vai darījuma partneris tos vairs nav drīkstējis izmantot, reizinot ar koeficientu 1/360.

- b) Pirmo reizi pārkāpjot noteikumus attiecībā uz dienas beigu procedūru vai noteikumus par aizdevumu iespējas uz nakti izmantošanu, piemērojamo naudas sodu aprēķina, aizdevumu uz nakti procentu likmei pieskaitot 5 procentu punktus. Atkārtotu pārkāpumu gadījumā soda procentu likmi paaugstina vēl par 2,5 procentu punktiem katru reizi, kad pārkāpums notiek atkārtoti 12 mēnešu laikā, un to piemēro summai, par kādu nelikumīgi izmantota aizdevumu iespēja uz nakti.

2. Citi sodi

Eurosistēma uz laiku pārtrauc sadarbību ar darījuma partneri, ja netiek ievēroti ar izsoles operācijām un divpusējiem darījumiem, kā arī ar pamatā esošajiem aktīviem saistītie noteikumi. Tas notiek šādi.

2.1. Darbības pārtraukšana pēc tādu noteikumu pārkāpšanas, kas attiecas uz izsoles procedūrām un divpusējām darbībām

Ja 12 mēnešu laikā notiek trešais līdzīga veida pārkāpums, Eurosistēma uz noteiktu laiku liedz darījuma partnerim piedalīties nākamajā(-ās) tāda paša veida atklātā tirgus operācijā(-ās), ko veic saskaņā ar tādu pašu procedūru, turklāt saskaņā ar 1. punktā izklāstītajiem noteikumiem tiek aprēķināts naudas sods. Sadarbības pārtraukšanu uz laiku piemēro šādi:

- a) ja, pieļaujot trešo pārkāpumu, trūkstošā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu apjoms ir līdz 40 % no kopējās nepieciešamā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu summas, sadarbība tiek pārtraukta uz vienu mēnesi;
- b) ja, pieļaujot trešo pārkāpumu, trūkstošā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu apjoms ir 40–80 % no kopējās nepieciešamā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu summas, sadarbība tiek pārtraukta uz diviem mēnešiem;

⁽¹¹⁸⁾ Piemēro, ja darījuma partneris nevar pārvest pietiekamu pamatā esošo aktīvu vai naudas līdzekļu apjomu (vajadzības gadījumā – attiecībā uz papildu nodrošinājuma pieprasījumiem), lai norēķinu dienā norēķinātos vai sniegtu nodrošinājumu līdz operācijas termiņam, izmantojot attiecīgu papildu nodrošinājumu, par līdzekļiem, kas tam piešķirti likviditāti palielinošā operācijā, vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamus naudas līdzekļus, lai veiktu norēķinu par tam piešķirto summu likviditāti samazinošā operācijā.

⁽¹¹⁹⁾ Piemēro, ja darījuma partneris nevar nodrošināt pietiekamu atbilstošo pamatā esošo aktīvu apjomu vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamus naudas līdzekļus, lai veiktu norēķinu par divpusējo darījumu līgumsummu, vai ja tas nevar iesniegt nodrošinājumu par divpusējā darījuma atlikumu līdz darījuma beigu termiņam, izmantojot attiecīgu papildu nodrošinājumu.

⁽¹²⁰⁾ Piemēro, ja darījuma partneris izmanto aktīvus, kuri ir vai ir kļuvuši neatbilstoši (vai arī kurus nedrīkst izmantot) kredīta atlikuma nodrošinājumam.

⁽¹²¹⁾ Piemēro, ja darījuma partnerim dienas beigās ir negatīvs norēķinu konta atlikums un tas nenodrošina atbilstību prasībām par piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti.

⁽¹²²⁾ Tālāk tekstā izklāstītie noteikumi tiek piemēroti arī tad, ja a) darījuma partneris izmantojis neatbilstošus aktīvus vai sniedzis informāciju, kas negatīvi ietekmējusi nodrošinājuma vērtību, piemēram, par izmantotās kredītpasības atlikumu vērtību, kas ir vai ir bijusi nepatiesa vai novecojusi, vai b) darījuma partneris izmanto aktīvus, kas ir neatbilstoši emitenta/garantijas devēja un darījuma partnera ciešu saikņu dēļ.

- c) ja, pieļaujot trešo pārkāpumu, trūkstošā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu apjoms ir 80–100 % no kopējās nepieciešamā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu summas, sadarbība tiek pārtraukta uz trijiem mēnešiem.

Šādus naudas sodus un sadarbības pārtraukšanu uz laiku piemēro arī jebkuriem citiem pārkāpumiem, kas pieļauti 12 mēnešu periodā, ja vien tas nav pretrunā ar 2.3. apakšpunkta nosacījumiem.

2.2. Sadarbības pārtraukšana, ja netiek ievēroti ar pamatā esošajiem aktīviem saistītie noteikumi

Ja 12 mēnešu laikā pieļauts trešais pārkāpums, Eurosistēma papildus naudas sodam, ko aprēķina saskaņā ar 1. punktu, uz laiku liedz darījuma partnerim piedalīties turpmākajās atklātā tirgus operācijās.

Šādus naudas sodus un sadarbības pārtraukšanu uz laiku piemēro arī jebkuriem citiem pārkāpumiem, kas pieļauti 12 mēnešu periodā, ja vien tas nav pretrunā ar 2.3. apakšpunkta nosacījumiem.

2.3. Piekļuves liegšana uz noteiktu laiku visām monetārās politikas operācijām ārkārtas gadījumos nākotnē

Ārkārtas gadījumos, ņemot vērā saistību nepildīšanas gadījuma(-u) nopietnību un īpaši – iesaistītās summas, saistību nepildīšanas gadījumu biežumu vai ilgumu, papildus naudas sodam, ko aprēķina saskaņā ar 1. punktu, darījuma partnerim var liegt piekļuvi visām monetārās politikas operācijām uz trijiem mēnešiem nākotnē.

2.4. Iestādes citās dalībvalstīs

Eurosistēma var pieņemt lēmumu arī par to, vai sadarbības pārtraukšana, ko ieteikts piemērot pret saistības nepildīšo darījuma partneri, jāpiemēro arī tās pašas iestādes filiālēm, kuras atrodas citās dalībvalstīs.

7. papildinājums

SPĒKĀ ESOŠA NODROŠINĀJUMA IZVEIDOŠANA KREDĪTPRASĪBĀM

Lai nodrošinātu to, ka kredītprasībām tiek izveidots spēkā esošs nodrošinājums un kredītpasības iespējams ātri realizēt darījuma partnera saistību neizpildes gadījumā, jāizpilda šādas juridiskas papildu prasības.

a) *Kredītpasību esamības pārbaude.* Lai apliecinātu to kredītpasību esamību, kuras iesniedzamas Eurosistēmai kā nodrošinājums, NCB izmanto šādu pasākumu minimumu: i) vismaz katru ceturksni NCB darījuma partneris veic pašsertifikāciju un uzņemas atbildību attiecībā uz to kredītpasību esamību, kuras sniegtas kā nodrošinājums; tās vietā var veikt centrālajos kredītreģistros, ja tādi ir, glabātās informācijas pārbaudi, ii) NCB, uzraudzības iestāžu vai ārējo auditoru veiktas to procedūru vienreizējas pārbaudes, ko darījuma partneris izmanto, lai sniegtu Eurosistēmai informāciju par kredītsaistību esamību, iii) NCB, atbilstošo kredītreģistru, uzraudzības iestāžu vai ārējo auditoru īstenotas pašsertifikācijas kvalitātes un precizitātes izlases veida kontroles.

Iepriekš i) punktā minētā ceturkšņa pašsertifikācija un atbildības uzņemšanās par to ietver prasību Eurosistēmas darījuma partneriem rakstiski:

i) apstiprināt un garantēt, ka NCB iesniegtās kredītpasības atbilst Eurosistēmas piemērotajiem atbilstības kritērijiem;

ii) apstiprināt un garantēt, ka neviena kredītpasība, kas iesniegta kā pamatā esošais aktīvs, netiek vienlaikus izmantota kā nodrošinājums trešās puses interesēs, un uzņemties atbildību par to, ka darījuma partneris nenodods nevienai kredītpasību kā nodrošinājumu trešai pusei;

iii) apstiprināt un garantēt, ka attiecīgajai NCB nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamās darbadienas laikā, tiks paziņots par jebkuru notikumu, kas materiāli ietekmē esošās līgumattiecības starp darījuma partneri un attiecīgo NCB, īpaši par līdzekļu daļēju vai pilnīgu pirmstermiņa atmaksu, kredītpasību nosacījumu pasliktināšanos un materiālajām pārmaiņām tajos.

Lai šāda kontrole varētu notikt atbilstoši ii) un iii) punktam (vienreizēja pārbaude un izlases veida kontrole), uzraudzības iestādēm, tieši NCB vai ārējiem auditoriem jābūt pilnvarotiem, ja nepieciešams, ar līgumu vai atbilstoši valsti spēkā esošajām prasībām veikt šādu izziņas procesu.

b) *Paziņojums debitoram par attiecīgās kredītpasības mobilizāciju vai tās mobilizācijas reģistrēšanu.* Informējot debitoru par attiecīgās kredītpasības kā nodrošinājuma mobilizāciju, jāizpilda šādas prasības, ņemot vērā dažādo iesaistīto jurisdikciju īpašās pazīmes:

i) atsevišķās dalībvalstīs, kur debitora informēšana, ka kredītpasība mobilizēta kā nodrošinājums, ir priekšnoteikums likumīgai kredītpasības mobilizācijai saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem, kā noteikts attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā, debitora iepriekšēja (*ex ante*) informēšana ir likumīga prasība kredītpasības atbilstības statusa atzīšanai. Debitora iepriekšēja (*ex ante*) informēšana, lai noteiktu atbilstību, nosaka, ka darījuma partneris vai NCB (saskaņā ar attiecīgo nacionālo dokumentāciju) iepriekš vai kredītpasības faktiskās izmantošanas brīdī paziņo debitoram par to, ka darījuma partneris mobilizēs attiecīgo kredītpasību kā nodrošinājumu par labu NCB;

ii) atsevišķās citās dalībvalstīs, kur publiski reģistrēt kredītpasības mobilizāciju kā nodrošinājumu ir kredītpasības likumīgas mobilizācijas priekšnoteikums, vai (atsevišķos gadījumos) priekšnoteikums kredītpasības prioritātei saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem, kā noteikts attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā, šāda reģistrācija jāveic iepriekš vai brīdī, kad kredītpasība tiek faktiski mobilizēta kā nodrošinājums;

iii) visbeidzot, dalībvalstīs, kur prasība par debitora iepriekšēju (*ex ante*) informēšanu vai kredītpasības kā nodrošinājuma mobilizācijas publisku reģistrēšanu netiek izvirzīta atbilstoši a) un b) punktam saskaņā ar spēkā esošo nacionālo dokumentāciju, jāveic debitora informēšana pēc notikušā fakta (*ex post*). Debitora informēšana pēc notikušā fakta (*ex post*) nosaka, ka darījuma partnerim vai NCB (saskaņā ar nacionālo dokumentāciju) nekavējoties pēc kredītriska notikuma jāpaziņo debitoram par to, ka darījuma partneris mobilizēs kredītpasību kā nodrošinājumu par labu NCB. "Kredītriska notikums" nozīmē saistību neizpildi vai līdzīgus notikumus, kā sīkāk noteikts attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.

Gadījumos, kad kredītpasības ir uzrādītāja instrumenti, par kuriem attiecīgie nacionālie tiesību akti neparedz veikt iepriekšējus paziņojumus, informēšanas prasība netiek izvirzīta. Šādos gadījumos ir prasība veikt šādu uzrādītāja instrumentu fizisku pārvedumu uz attiecīgo NCB iepriekš vai brīdī, kad tie faktiski tiek mobilizēti kā nodrošinājums.

Minētais veido minimāli izpildāmās prasības. Papildus minētajiem gadījumiem saskaņā ar attiecīgo nacionālo dokumentāciju NCB var pieņemt lēmumu pieprasīt iepriekšēju (*ex ante*) informēšanu vai reģistrēšanu.

- c) *Banku slepenības un konfidencialitātes ierobežojumu neesamība.* Darījuma partnerim nav pienākuma no debitora iegūt atļauju izpaust informāciju par kredītpasību un debitoru, kuru Eurosistēma pieprasa, lai panāktu, ka kredītpasībām tiek izveidots spēkā esošs nodrošinājums un ka kredītpasības iespējams ātri realizēt darījuma partnera saistību neizpildes gadījumā. Darījuma partnerim un debitoram līgumā jāparedz, ka debitors bez iebildumiem piekrīt, ka šāda detalizēta informācija par attiecīgo kredītpasību un debitoru tiek izpausta Eurosistēmai. Šāds nosacījums nav nepieciešams, ja saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem attiecīgā nacionālā dokumentācija neietver šādas informācijas izpaušanu ierobežojošus noteikumus.
 - d) *Kredītpasības mobilizācijas ierobežojumu neesamība.* Darījuma partneri nodrošina, ka kredītpasības ir pilnībā pārvedamas un bez ierobežojumiem var tikt mobilizētas kā nodrošinājums par labu Eurosistēmai. Kredītpasības līgumā vai cita veida līgumos, kas noslēgti starp darījuma partneri un debitoru, nevajadzētu iekļaut nekādus ierobežojošus nosacījumus attiecībā uz kredītpasības mobilizāciju, ja vien nacionālie tiesību akti īpaši neparedz Eurosistēmas privilēģētu stāvokli attiecībā uz nodrošinājuma mobilizāciju, neņemot vērā iespējamos līguma ierobežojumus.
 - e) *Kredītpasības realizēšanas ierobežojumu neesamība.* Kredītpasības līgumā vai cita veida līgumos, kas noslēgti starp darījuma partneri un debitoru, nevajadzētu iekļaut nekādus ierobežojošus nosacījumus attiecībā uz kredītpasības, kas izmantota kā ķīla, realizēšanu, ieskaitot nosacījumus realizēšanas veidam, laikam vai citu prasību.
-

II PIELIKUMS

PAPILDU MINIMĀLĀS KOPĪGĀS IEZĪMES

- I. **Papildu minimālās kopīgās iezīmes, ko piemēro visiem monetārās politikas operāciju pasākumiem**
1. Attiecīgajiem līgumiskajiem vai normatīvajiem noteikumiem, ko piemēro NCB, jānodrošina, ka tās standarta noteikumi vai nosacījumi būs piemērojami monetārās politikas operācijām.
2. Attiecīgajiem līgumiskajiem vai normatīvajiem noteikumiem, ko piemēro NCB, jānodrošina, ka NCB bez nepamatotas vilcināšanās var ieviest jebkuras monetārās politikas principu pārmaiņas. Jānosaka, ka par šādām pārmaiņām ziņo darījuma partneriem, skaidri norādot brīdi, kad šādas pārmaiņas stājas spēkā.
3. Attiecīgajiem līgumiskajiem vai normatīvajiem noteikumiem, ko piemēro NCB, jānosaka, ka visus maksājumus, kas attiecas uz monetārās politikas operācijām (un kas nav valūtas maksājumi valūtas mijmaiņas darījumos), veic euro.
4. Ja visas uz kādu vienošanos attiecināmās darbības jāveic atbilstīgi kādam vienotam līgumam un/vai jāvienojas par pamatlīgumu tā, lai būtu iespējams efektīvi izbeigt sāktos darījumus un veikt beigu ieskaitu, tiek paredzēts attiecīgs noteikums.
5. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nodrošina, ka NCB un darījuma partneru savstarpējās attiecības regulē atbilstoši un skaidri noteikumi, kas attiecas uz veidlapu izmantošanu (t. sk. darījuma nosacījumu apstiprinājumu), datu nesējiem un saziņas līdzekļiem un noteikumiem.
6. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, vismaz nosaka saistību nepildīšanas gadījumus, kas būtiski neatšķiras no tālāk minētajiem:
 - a) kompetenta tiesu iestāde vai cita iestāde pieņem lēmumu sākt darījuma partnera maksātnespējas procesu vai iecelt darījuma partnera likvidatoru vai līdzīgu amatpersonu, vai sākt citu līdzīgu procedūru;
 - b) kompetenta tiesu iestāde vai cita iestāde pieņem lēmumu piemērot darījuma partnerim reorganizācijas pasākumu vai citu analogisku procedūru, kuras mērķis ir pasargāt vai atjaunot darījuma partnera finansiālo stāvokli un izvairīties no a) punktā minētā lēmuma pieņemšanas;
 - c) darījuma partnera rakstisks apstiprinājums tam, ka viņš pilnīgi vai daļēji nevar samaksāt savus parādus vai izpildīt saistības, kas radušās saistībā ar monetārās politikas darījumiem, vai darījuma partnera un kreditoru brīvprātīga vispārīga rakstiska vienošanās vai vienošanās, kas noslēgta saskaņā ar to, vai darījuma partneris ir maksātnespējīgs vai tiek uzskatīts par maksātnespējīgu vai tiek uzskatīts par nespējīgu samaksāt savus parādus;
 - d) procesuālie pasākumi pirms a) vai b) punktā minēto lēmumu pieņemšanas;
 - e) jebkurš paziņojums vai cits pirmslīguma ziņojums, ko saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem sniedzis darījuma partneris vai kas tiek uzskatīts par tādu, kuru sniedzis darījuma partneris, ir nepatiess vai nepilnīgs;
 - f) apturēta vai atsaukta licence, kas darījuma partnerim piešķirta saskaņā ar Direktīvu 2006/48/EK vai Direktīvu 2004/39/EK, ko ieviesusi attiecīgā Eurosistēmas dalībvalsts;
 - g) pārtraukta vai izbeigta darījuma partnera dalība maksājumu sistēmā vai mehānismā, ko izmanto, lai veiktu monetārās politikas darījumu maksājumus, vai (izņemot valūtas mijmaiņas darījumus) pārtraukta vai izbeigta darījumu partnera dalība vērtspapīru norēķinu sistēmā, ko izmanto Eurosistēmas monetārās politikas darījumu veikšanai;
 - h) pret darījuma partneri sākti pasākumi, kas minēti Direktīvas 2006/48/EK 30., 31., 33. un 34. pantā;
 - i) (attiecībā uz reversajiem darījumiem) darījuma partneris nepilda noteikumus, kas attiecas uz riska kontroles pasākumiem;
 - j) (attiecībā uz repo darījumiem) darījuma partneris nesamaksā pirkšanas cenu vai atpirkšanas cenu, vai nepiegādā nopirktos vai atpirktos aktīvus; vai (attiecībā uz nodrošinātajiem kredītiem) darījuma partneris nepiegādā aktīvus vai neatmaksā kredītu attiecīgajos šādu maksājumu un piegādes datumos;

- k) (attiecībā uz valūtas mijmaiņas darījumiem un termiņnoguldījumiem) darījuma partneris nesamaksā euro summu vai (saistībā ar valūtas mijmaiņas darījumiem) nesamaksā ārvalstu valūtas summas attiecīgajos maksājumu datumos;
- l) darījuma partneris ir atbildīgs par saistību nepildīšanu (kas būtiski neatšķiras no gadījumiem, kuri noteikti šajā 6. punktā) saskaņā ar līgumu, kas noslēgts Eurosistēmas dalībnieku ārējo rezervju vai pašu kapitāla pārvaldīšanas vajadzībām;
- m) darījuma partneris nesniedz nozīmīgu informāciju, tādējādi radot smagas sekas attiecīgajai NCB;
- n) darījuma partneris nepilda kādas citas no savām saistībām, kas izriet no līgumiem par reversajiem darījumiem un valūtas mijmaiņas darījumiem, un (ja to var novērst) nenovērš šādu saistību nepildīšanu, ilgākais, 30 dienu laikā nodrošinātu darījumu gadījumā un, ilgākais, 10 dienu laikā valūtas mijmaiņas darījumu gadījumā pēc tam, kad saņemis paziņojumu no NCB, kas pieprasa novērst minēto;
- o) netiek pildītas saistības attiecībā uz darījuma partnera vienošanos ar citu Eurosistēmas dalībnieku, kas noslēgta ar mērķi veikt monetārās politikas operācijas, sakarā ar ko otrs Eurosistēmas dalībnieks saistību nepildīšanas dēļ izmantojis tiesības atkāpties no vienošanās pārtraucot visus darījumus, kas veikti, ievērojot šādu vienošanos;
- p) uz darījuma partneri attiecas līdzekļu iesaldēšana un/vai citi Savienības saskaņā ar Līguma 75. pantu noteikti pasākumi, kas ierobežo darījuma partnera tiesības izmantot savus līdzekļus;
- q) uz darījuma partneri attiecas līdzekļu iesaldēšana un/vai citi dalībvalsts noteikti pasākumi, kas ierobežo darījuma partnera tiesības izmantot savus līdzekļus;
- r) uz visiem darījuma partnera līdzekļiem vai to būtisku daļu attiecas rīkojums par līdzekļu iesaldēšanu, aresta uzlikšanu, apķīlāšanu vai jebkuru citu procedūru nolūkā aizsargāt sabiedrības intereses vai darījuma partnera kreditoru tiesības;
- s) visi darījuma partnera aktīvi vai to būtiska daļa nodoti citam uzņēmumam;
- t) jebkurš cits nākotnē iespējams vai pastāvošs gadījums, kura iestāšanās var apdraudēt darījuma partnera saistību izpildi saskaņā ar vienošanos, ko tas noslēdzis monetārās politikas operāciju veikšanai, vai jebkuriem citiem noteikumiem, kuri piemērojami attiecībām starp darījuma partneri un jebkuru NCB.

Apakšpunktos a) un p) norādītajos gadījumos darījumus pārtrauc automātiski; apakšpunktos b), c) un q) norādītajos gadījumos darījumus var pārtraukt automātiski; gadījumos d)–o) un r)–t) darījumu pārtraukšana nevar būt automātiska un par darījumu pārtraukšanu ir tiesības pieņemt lēmumu (t. i., veicama tikai tad, ja saņemts paziņojums par saistību nepildīšanu). Šāds paziņojums par saistību nepildīšanu var nodrošināt labvēlības periodu, kas nav lielāks par trim darbadienām, lai novērstu konkrēto pārkāpumu. Attiecībā uz saistību nepildīšanas gadījumiem, uz kuriem attiecas tiesības pieņemt lēmumu, noteikumi par šādu lēmuma pieņemšanu skaidri norāda šādas lēmuma pieņemšanas sekas.

7. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nodrošina, ka saistību nepildīšanas gadījumā NCB ir tiesības izmantot šādus tiesiskās aizsardzības līdzekļus:

- a) bloķēt, ierobežot vai liegt darījuma partnerim piekļuvi atklātā tirgus operācijām;
- b) bloķēt, ierobežot vai liegt darījuma partnerim piekļuvi Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām;
- c) lauzt visus spēkā esošos līgumus un darījumus;
- d) pieprasīt paātrinātu tādu prasību izpildi, kuru termiņš vēl nav iestājies vai kuras ir iespējam.

Turklāt NCB var būt tiesības piemērot šādus tiesiskās aizsardzības līdzekļus:

- a) izmantot darījuma partnera noguldījumus, kas atrodas NCB, lai veiktu savstarpējo ieskaitu pret šo darījuma partneri;
- b) apturēt saistību pildīšanu pret darījuma partneri, kamēr prasība pret darījuma partneri nav apmierināta;

c) prasīt procentus par saistību nepildīšanu;

d) prasīt atlīdzināt zaudējumus, kas radušies, darījuma partnerim nepildot savas saistības.

Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nodrošina, ka saistību nepildīšanas gadījumā šai NCB ir tiesiskais statuss, kas tai ļauj bez nepamatotas vilcināšanās realizēt visus kā nodrošinājumu sniegtos aktīvus un kas ļauj NCB realizēt aktīvus par sniegto kredītu vērtību, ja darījuma partneris nekavējoties nenosedz negatīvo bilanci. Lai nodrošinātu noteikto pasākumu vienotu īstenošanu, ECB Padome var lemt par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, t. sk. bloķēt, ierobežot vai liegt piekļuvi atklātā tirgus operācijām vai Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām.

8. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nodrošina, ka NCB var no darījuma partneriem saņemt jebkādu būtisku informāciju saistībā ar Eurosistēmas monetārās politikas operācijām.
9. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nosaka, ka visi paziņojumi vai cita saziņa notiek rakstiski un/vai elektroniskā veidā. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, skaidri nosaka, kādā veidā sniedzami paziņojumi un citi ziņojumi un kad tie stājas spēkā. Laiks, pēc kura tie stājas spēkā, nedrīkst būt tik ilgs, lai mainītu visu nosacījumu kopumā radītās saimnieciskās sekas. Īpaši apstiprinājums jāsniedz un jāpārbauda nekavējoties.
10. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nosaka, ka darījuma partneris savas tiesības un saistības nevar nodot tālāk, apgrūtināt vai citādi ar tām rīkoties bez NCB iepriekšējas piekrišanas.
11. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nosaka, ka tikai NCB un identificētam darījuma partnerim ir tiesības un saistības, kas izriet no darījuma (tajā pašā laikā paredzot NCB (un/vai ECB) savstarpējās attiecības, kas izriet no atbilstīgo aktīvu pārrobežu izmantošanas, kā arī tādas, kas nepieciešamas, veicot operācijas ar darījuma partneriem, kuri darbojas, izmantojot starpniekus).
12. Attiecīgie līgumiskie noteikumi, ko piemēro NCB, nosaka, ka attiecīgos līgumiskos vai normatīvos noteikumus, ko piemēro NCB, un visus darījumus, kas notiek šādu noteikumu ietvaros, (izņemot, ja atbilstošo aktīvu pārrobežu izmantošanai nepieciešams cits regulējums) reglamentē tiesību akti, kas ir tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas centrālā banka, un ka strīdu izšķir šīs dalībvalsts tiesas, neierobežojot Eiropas Savienības Tiesas kompetenci.
13. Noguldījumu noteikumi nosaka, ka termiņnoguldījumu norēķini (gan to pieņemšana, gan izmaksāšana) notiek dienās, kas norādītas ECB paziņojumā par noguldījumu operāciju.

II. Papildu minimālās iezīmes, kas kopīgas reversajiem darījumiem

Iezīmes, kas kopīgas visiem reversajiem darījumiem

14. Darījuma reversā posma datums jānosaka brīdī, kad notiek iesaistīšanās katrā darījumā.
15. Attiecīgie līgumiskie un normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, attiecībā uz pienākumu veikt maksājumu darba-dienā nosaka kā jebkuru dienu, kurā TARGET2 ir atvērta, lai veiktu šādu maksājumu, bet attiecībā uz pienākumu piegādāt aktīvus – kā jebkuru dienu, kurā vērtspapīru norēķinu sistēmas, ar kuru starpniecību tiks veikta piegāde, ir atvērta vietā, kur tiks veikta attiecīgo vērtspapīru piegāde.
16. Mehānismi, kas paredzēti, lai konvertētu valūtās, kas nav euro, izteiktas summas euro, nosaka, ka izmantojamais kurss ir ECB noteiktais attiecīgās dienas ārvalstu valūtas kurss atsaucies kurss attiecībā pret euro vai, ja tas nav pieejams, tagadnes darījuma kurss, ko ECB norādījusi darbadienā pirms dienas, kurā paredzēta konvertācija, euro pārdevumam, ko tā veic pret citas valūtas pirkumu.

Iezīmes, kas piemīt tikai repo darījumiem

17. Atbilstošos aktīvus pārdod par euro skaidrā naudā, vienlaikus apņemoties noteiktā laikā pārdot atpakaļ līdzvērtīgus aktīvus par euro skaidrā naudā.

18. Saistības pārdot atpakaļ līdzvērtīgus aktīvus nosaka, ka līdzvērtīgi ir tā paša emitenta aktīvi, kuri veido daļu no tās pašas emisijas (neatkarīgi no emisijas datuma) un kuru veids, nominālvērtība, daudzums un raksturojums ir tāds pats kā tiem aktīviem, ar kuriem tie salīdzināti. Ja aktīvi, ar kuriem tie tiek salīdzināti, ir konvertēti vai atkārtoti denominēti, vai nopirkti saskaņā ar pirkuma iespējas līgumu, līdzvērtības definīciju pārveido tā, lai konvertācijas gadījumā tā nozīmētu konvertētos aktīvus, aktīvu pārdevuma gadījumā līdzvērtīgi aktīvi būtu apmaksātajiem aktīviem līdzvērtīgi aktīvi ar noteikumu, ka pārdevējs ir samaksājis pircējam summu, kas ir vienāda ar pirkuma iespējas līguma summu, un atkārtoti denominētu aktīvu gadījumā līdzvērtīgi aktīvi būtu tie, kuros sākotnējie aktīvi ir atkārtoti denominēti, vajadzības gadījumā paredzot naudas summu, kas ir vienāda ar jebkādu vērtības starpību pirms un pēc to atkārtotas denominācijas.
19. Saistību nepildīšanas gadījumi, kas dod tiesības NCB izbeigt visus sāktos darījumus būtiski neatšķiras no 6. punktā izklāstītajiem noteikumiem.
20. Attiecīgajos līgumiskajos vai normatīvajos noteikumos, ko piemēro NCB, ir noteikumi attiecībā uz ieskaitu, kuru saimnieciskās sekas ir līdzvērtīgas šādām.
- a) Pēc saistību nepildīšanas fakta iestāšanās tiek uzskatīts, ka atpiršanas datums katram darījumam iestāties nekad nevaroties, un, ņemot vērā turpmākos noteikumus, jebkuri atbilstoši papildu nodrošinājuma aktīvi jāpiegādā nekad nevaroties (tā, lai pušu attiecīgās saistības par aktīvu piegādi un atpiršanas cenas samaksu par jebkādiem atpirtiem aktīviem tiktu izpildītas saskaņā ar b) apakšpunktu) vai pretējā gadījumā *repo* darījums tiks izbeigts.
- b) i) saistību nepildīšanas gadījumā NCB nosaka tirgus vērtību atpirtajiem aktīviem un atbilstošajiem papildu nodrošinājuma aktīviem, kas pārskaitāmi, un atpiršanas cenu, kas jāmaksā katrai pusei, visiem darījumiem atpiršanas datumā; un
- ii) pamatojoties uz šādi noteiktajām summām, NCB aprēķina, kādas ir darījuma pušu savstarpējās saistības atpiršanas dienā. Pienākošās summas savstarpēji ieskaita, un puse, kuras tādejādi aprēķinātā prasība ir mazāka, maksā tikai neto atlikumu. Šāda neto atlikuma samaksas termiņš ir nākamajā dienā, kurā TARGET2 ir atvērta maksājumu veikšanai. Šā aprēķina vajadzībām jebkuras summas, kas nav denominētas euro, konvertē euro attiecīgajā datumā pēc kursa, ko aprēķina saskaņā ar 16. punktu.
- c) "Tirgus vērtība saistību nepildīšanas gadījumā", kas attiecas uz jebkuriem aktīviem jebkurā datumā, ir:
- i) minēto aktīvu tirgus vērtība, ko novērtē saistību nepildīšanas gadījumā un aprēķina saskaņā ar reprezentatīvāko cenu darbadienā pirms novērtēšanas dienas;
- ii) ja konkrētajam aktīvam darbadienā pirms novērtēšanas dienas nav noteikta reprezentatīvākā cena, izmanto pēdējo tirdzniecības cenu. Ja tirdzniecības cena nav pieejama, NCB nosaka cenu, ņemot vērā pēdējo cenu, kas identificēta aktīvam atsaucēs tirgū; vai
- iii) tādu aktīvu gadījumā, kuriem nav tirgus vērtības, vērtība, ko iegūst, piemērojot jebkuru citu pieņemamu novērtēšanas metodi; vai
- iv) ja pirms novērtēšanas brīža saistību nepildīšanas gadījumā NCB ir pārdevusi aktīvus vai līdzvērtīgus aktīvus par tirgus cenu, pārdošanas neto ieņēmumi pēc tam, kad atskaitīti visi izdevumi, maksas un izmaksas, kas radušās saistībā ar pārdošanu; NCB veic šādus aprēķinus un nosaka summas.
21. Ja attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, ietver jebkādos noteikumus par nodrošinājuma aizstāšanu, šiem noteikumiem jānodrošina, ka tiek ievēroti attiecīgie riska kontroles pasākumi.
22. Ja attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, ietver noteikumus par to, kā veicama papildu nodrošinājuma iemaksa (vai izmaksa) skaidrā naudā, jāparedz, ka visas turpmākās saistības atmaksāt vai sniegt papildu nodrošinājumu vispirms pilda, izmantojot vienu un to pašu skaidrās naudas summu (kopā ar jebkuru ar to saistīto procentu likmi).

Iezīmes, kas piemīt tikai nodrošinātiem kredītiem

23. Nodrošinātu kredītu gadījumā sniegtajiem aktīviem (piemēram, ķīlai) jābūt juridiski realizējamiem un brīviem no privilēģētām prasībām pret tiem. Trešām personām (ieskaitot likvidētāju iestādi maksātnespējas gadījumā) nedrīkst būt tiesības iejaukties ar prasījumiem un sekmīgi pieprasīt ieķīlātos aktīvus (ja nav pieļauta krāpšana) vai jebkuras tiem pievienotās tiesības.

24. Likviditāti palielinošu operāciju kontekstā NCB ir tiesiskais stāvoklis, kas ļauj realizēt ieplānotu aktīvu ekonomisko vērtību iepriekš noteiktos apstākļos, kas īpaši neatšķiras no 6. punktā izklāstītajiem, kā arī tad, kad NCB var uzskatīt, ka darījuma partneris nepilda *repo* līgumu saistības.

25. Nodrošināta kredīta nosacījumi sniedz iespēju sāktās dienas operācijas pagarināt par operācijām uz nakti.

III. Papildu kopīgās minimālās iezīmes valūtas mijmaiņas darījumiem

26. Katrs darījums ir vienlaicīga euro tagadnes un nākotnes pārdošana un pirkšana par ārvalstu valūtu.

27. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, ietver noteikumus par maksājumu pārveduma laiku un tehniku. nākotnes pārdošanas/pirkšanas datums jānosaka brīdī, kad notiek vienošanās par darījumu.

28. Attiecīgie līgumiskie vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nosaka valūtu, tagadnes un nākotnes kursu, datumu, kad veic pārvedumu un atpakaļvērstu pārvedumu, saskaņā ar šādiem nosacījumiem.

a) "valūta" ir jebkura valūta, kas nav euro;

b) "tagadnes kurss" saistībā ar atsevišķu darījumu ir kurss (aprēķināts saskaņā ar 16. punktu), ko piemēro, lai euro summu konvertētu tādā valūtas summā, kura vienai pusei jāpārskaita otrai pusei pārveduma dienā par samaksu euro un kuras kurss jānosaka apstiprinājumā;

c) "nākotnes kurss" ir kurss, ko aprēķina saskaņā ar 16. punktu un piemēro, lai euro summu konvertētu valūtas summā, kura vienai pusei jāpārskaita otrai atpakaļvērstā pārveduma datumā par euro summas samaksu un kuras kurss ir noteikts apstiprinājumā un definēts attiecīgajos līgumiskajos un normatīvajos noteikumos, ko piemēro NCB;

d) "valūtas atpakaļvērstā pārveduma summa" ir valūtas summa, kas nepieciešama, lai iegādātos attiecīgo euro summu atpakaļvērstā pārveduma dienā;

e) "pārveduma datums" attiecībā uz jebkuru darījumu ir datums (un attiecīgos gadījumos konkrēts laiks šajā datumā), kad vienai pusei jāpārskaita euro otrai pusei, un kas, lai izvairītos no pārpratumiem, ir datums (un attiecīgos gadījumos konkrēts laiks šajā datumā), kad puses vienojušās par euro pārvedumu;

f) "atpakaļvērstā pārveduma datums" attiecībā uz jebkuru darījumu ir datums (un, attiecīgos gadījumos konkrēts laiks šajā datumā), kad vienai pusei jāpārskaita euro summa otrai pusei.

29. Attiecīgie līguma vai normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, nosaka, ka dažos gadījumos (sk. 30. punktu) visas sāktās darbības tiek izbeigtas, kā arī nosaka veidu, kā tās izbeidz (t. sk. to, kā veicams beigu ieskaits).

30. Saistību nepildīšanas gadījumi, kas dod tiesības NCB izbeigt visus sāktos darījumus, būtiski neatšķiras no 6. punktā izklāstītajiem noteikumiem.

31. Attiecīgie līgumiskie un normatīvie noteikumi, ko piemēro NCB, ietver noteikumus saistībā ar ieskaitu, kas paredzēti tam, lai to saimnieciskās sekas būtu līdzvērtīgas šādām.

a) saistību nepildīšanas gadījumā katru darījumu uzskata par izbeigtu un aizstāšanas vērtības euro summām un valūtas summām atpakaļvērstā pārveduma gadījumā nosaka NCB, pamatojoties uz to, ka šādām aizstāšanas vērtībām jāatbilst summām, kas būtu nepieciešamas, lai NCB saglabātu jebkuru tādu maksājumu ekvivalentu, kuri citādi būtu nepieciešami;

b) pamatojoties uz šādi noteiktajām summām, NCB aprēķina, kādas ir darījuma pušu saistības atpakaļvērstā pārveduma datumā. Summas, kas pienākas no vienas puses, ja nepieciešams, saskaņā ar 16. punktu konvertē euro, un ieskaita pret summām, kas pienākas no otras puses. Puse, kuras tādējādi aprēķinātā prasība ir mazākā, maksā tikai neto atlikumu. Šāda neto atlikuma samaksas termiņš ir nākamajā dienā, kurā TARGET2 ir atvērta maksājumu veikšanai.

*III PIELIKUMS***ATCELTĀ PAMATNOSTĀDNE UN TĀS GROZĪJUMI**

Pamatnostādne ECB/2000/7 (OV L 310, 11.12.2000., 1. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2002/2 (OV L 185, 15.7.2002., 1. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2003/16 (OV L 69, 8.3.2004., 1. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2005/2 (OV L 111, 2.5.2005., 1. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2005/17 (OV L 30, 2.2.2006., 26. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2006/12 (OV L 352, 13.12.2006., 1. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2007/10 (OV L 284, 30.10.2007., 34. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2008/13 (OV L 36, 5.2.2009., 31. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2009/1 (OV L 36, 5.2.2009., 59. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2009/10 (OV L 123, 19.5.2009., 99. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2010/1 (OV L 63, 12.3.2010., 22. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2010/13 (OV L 267, 9.10.2010., 21. lpp.).

Pamatnostādne ECB/2010/30 (OV L 336, 21.12.2010., 63. lpp.).
